

ZMIANA POLITYKI PRL WOBEC EMIGRACJI? Str.8

ECHO TYGODNIA

ECHO
WEEKLY

Niecenzurowany magazyn dla każdego

\$1

51

Toronto

29 września 1983

TRWA WOJNA Z NARODEM

Sytuację w Polsce po zniesieniu stanu wojennego można ująć w lapidarną formułę: stan wojenny się skończył - trwa wojna z narodem. Istotnie, nowe, represyjne ustawodawstwo, wprowadzone w miejsce stanu wojennego i styl sprawowania władzy przez obecną ekipę partyjno-wojskową to rządy arbitralne, autorytatywne, bezwzględne, bezpardonowe, okrutne, rządy sprawowane w całkowitym oderwaniu od narodu i wbrew niemu, metodami przemocy, represji i zastraszania. Rządy wojenne

"NORMALIZACJA" I Powszechny Opór

Zachodzą dwa, równoczesne procesy: postępuje zewnętrzna "normalizacja" i umacnia się wewnętrzny opór. Procesy te są sprzężone, często paradoksalne. Jest faktem bowiem, że życie codzienne stopniowo staje się bardziej normalne, a raczej zwyczajne, ludzie przyzwyczaili się do braków w zaopatrzeniu, do kolejek, do kartek, do racjonowania benzyny, do bezczelności i brutalności przedstawicieli władzy - w mundurach i bez, do kłamstwa w telewizji, radiu i prasie. Ludzie pracują "normalnie", to znaczy bez zapału i bez ociągania się, bo z jednej strony praca nie stwarza szerszych perspektyw, ale z drugiej musi przynosić zarobek, bowiem inflacja rośnie i ludziom po prostu brak pieniędzy. Ze względu na świadczenia socjalne i przywileje (np. wczasów) ludzie wstępują do "wronich" związków zawodowych. Zakłady pracy, szkolnictwo, wszelkie instytucje pracują "normalnie". W kinach nie brak nowych filmów polskich i starych zachodnich. Frekwencja na meczach piłkarskich jest wysoka. I t.d.

Jest równoczesnym faktem, choć trudniej go sprawdzić, że opór społeczeństwa jest powszechny i całkowity. Opór ten usytuowany jest głęboko - w sferze świadomości, w dziedzinie przekonań, postaw i wyborów wartości. Rzadko teraz wyraża się w gestach a nawet nieczęsto w słowach. Jego istnienie w skali jednostkowej dowodzą decyzje i wybory nikt z wiarygodnych działaczy Solidarności nie wstąpił dotąd do oficjalnych związków, zaden szanujący się i szanowany pisarz czy aktor nie zgłosił akcesu do nowo tworzonych, na gruzach starych stowarzyszeń twórczych, nie zdarzyło się, aby uczony z dorobkiem i nazwiskiem (a raczej z godnym imieniem) przyjął nominację na rektora jakiegoś uczelni w miejsce wyrzuconego kolegi. Istnienia oporu w skali maso-

wej dowiodły wizyta Papieża oraz, w inny sposób, bojkot komunikacji miejskiej w dniu 31 sierpnia. Temu dniowi trzeba poświęcić osobno słów parę.

CAŁKOWITY BOJKOT

Tak, bojkot komunikacji w wielkich miastach można szacować na prawie całkowity. Nie wzięli w nim udziału tylko jawni, zdeklarowani kolaboranci i nieliczni niepoinformowani. Ta forma demonstracji, pomysłana inteligentnie i efektywnie, została powszechnie zaakceptowana i zrealizowana. Natomiast demonstracje uliczne były ograniczone i - najwyraźniej - zostały uznane przez większość społeczeństwa za formę obecnie nieskuteczną, a przy tym niewspółmiernie kosztowną (bicie, kolegia, sądy, wyrzucania ze szkół i pracy itd.).

DŁUGOTRWALE PROCESY

Z tego, co powiedziano dotąd wynikałoby, że jeśli nie nastąpią jakies nagłe i nieprzewidziane wydarzenia (wewnętrzne lub zewnętrzne) to procesy zmian w Polsce będą długotrwałe. Zapewne nastąpi całkowita zewnętrzna "normalizacja" - przy równoczesnej powszechnej wewnętrznej odmowie akceptacji stanu rzeczy przez społeczeństwo.

I dopiero gdy "normalność" życia w kłamstwie i poniżeniu godności, w kryzysie ekonomicznym i chaosie administracyjnym staną się nie do zniesienia, gdy brutalność i pycha władzy przepelnia czarę cierpliwości, gdy przepaść między oficjalnym a rzeczywistym życiem narodu stanie się nie do przebycia - nastąpi zmiana. Im później - tym gwałtowniej. Czynnikiem czasu działa tu obosiecznie. Bowiem im dłużej będzie rosło ciśnienie, tym eksplozja będzie silniejsza. Ale im dłużej można będzie prowadzić przygotowania, tym lepiej będzie można pokierować wypadkami. Zmiany są jednakże całkowicie nieuchronne. Jest to oczywiste i dla rządzących i dla rządzonych. Pierwsi chcą je jednak oddać. Drugi przybliżyc.

OBRONA POWIETRZNA ZSRR

NIE ZDAJE EGZAMINU

Incydent z zestrzeleciem koreańskiego samolotu pasażerskiego przez sowieckie lotnictwo nad Sachalinem, dał wywiadom zachodnim nieoczekiwaną szansę wglądu w sowiecki system obrony lotniczej. Wyżsi oficerowie amerykańskiego lotnictwa uznali, że obrona ta okazała się o wiele mniej skuteczna, niż sądzono.

Sowiecki radar dostrzegł zarówno koreański samolot pasażerski jak i amerykański samolot zwiadowczy RC-135, których trasy przecięły się nad Pacyfikiem, w pobliżu Kamczatki. Jest rzeczą niemal pewną, że oba te samoloty natychmiast i już na stałe Sowietaom się pomylili. Od tego momentu, aż do chwili w kilka minut po zniszczeniu pasażerskiego Boeinga, sowieccy operatorzy byli przekonani, że prawdopodobnym celem był amerykański RC-135.

Dokonczenie str 6

TRWA WOJNA Z NARODEM

DOSKONAŁĄ SYSTEM PRZEMOCY

Co robią władze, aby wybuch oddalić? Umacniają wszędzie i wszelkimi sposobami swoją kontrolę, wzmacniają aparat partyjny, administracyjny, policyjny, sądowniczy, mnożą i zaciesniają sieci donosicielstwa.

Władze doskonałą system przemocy (ostatnia reorganizacja milicji). Władze oczyszczają swoje szeregi (ostatnie czystki w srodkach masowego przekazu i szkolnictwie średnim). Władze zaostrzają represyjność prawa (nowe ustawodawstwo) i otaczają się grubym murem fasady (PRON, związki zawodowe, pertraktacje z Kościołem itp.).

Obecnie rządząca oligarchia postawiła całkowicie na rządy bez konsensusu społecznego, bez porozumienia, bez dialogu, rządy siły i przemocy. A wszystko to za grubą zasłoną kłamstwa i propagandy (stąd wściekłość na Wolną Europę, a zarazem rosnąca stale waga jej pracy, oraz działalności innych rozgłosni nadających w języku polskim). Rządzący wiedzą przy tym, że nie mają odwrotu. Nikt z obecnej ekipy (łącznie z Dobraczyńskim) nie może się łudzić, że zostanie rozgrzeszony czy ulaskawiony - świadomość tego faktu dobitnie zademonstrował Rakowski w Stoczni Gdąskiej.

ODNOWA ŚWIADOMOŚCI I MORALNOŚCI NARODU

Co robi społeczeństwo, by te zmiany przybliżyć? Wydaje się, że obecnie nie robi jeszcze zbyt wiele, aby je bezpośrednio przybliżyć, robi natomiast wiele, aby je uczynić nieuchronnymi. Społeczeństwo, poszczególnie środowiska i grupy społeczne, rozbite i rozproszone, umacniają jednak swoje podstawy i oczyszczają preferencje w sferze wartości. Trwa wielka odnowa świadomości i moralności narodu.

Jest ona procesem zdumiewającym. Bardzo realnym, choć trudno uchwytym. Aby go dojrzec wyraźnie, trzeba spojrzeć dziesięć lat wstecz, kiedy to, na początku lat siedemdziesiątych, duża część społeczeństwa, a także część jego elity dała się otumanic i przekupic. Teraz zaś prawie powszechna wydaje się być świadomość, czym jest system "realnego socjalizmu" i braku suwerenności. Można też bez żadnej przesady powiedzieć, że nikt z ludzi tworzących rzeczywistą elitę kraju nie akceptuje systemu i nie współdziała z nim w realizacji jego celów.

Indywidualne wybory jednostek stworzyły już w efekcie i umacniają cały system moralny i aksjologiczny "czasu wojny", mający również wielkie znaczenie na płaszczyźnie politycznej. Z jednej strony trwa działalność ludzi i struktur kontynuujących swą linię sprzed grudnia 1981. Trwa,

teraz już lepiej zakonspirowane, podziemie. Wychodzi podziemna prasa i działają wydawnictwa - choć zasięg ich oddziaływania w ostatnim okresie zdaje się ograniczać z powodu przesładowań, trudności technicznych i kolportażowych. Nie ustal praktycznie bojkot telewizji, radia i prasy - istnieje bowiem nadal liczna grupa tworców i uczonych, którzy go konsekwentnie i bez wyjątków utrzymują. Z drugiej strony umacniają się i wyłaniają nowe struktury, zwłaszcza te, które swą działalność opierają o Kościół (komitety charytatywne, rady społeczne itp.). Rozwija się ilościowo i jakościowo prasa katolicka.

Podjęmowane są masowe akcje (np. słubowania abstynencji). Dojrzewa i dochodzi do głosu najmłodsze pokolenie - ludzie jeszcze młodszych od młodych wciąż działaczy Solidarności.

OWOCE DUCHOWE PIELGRZYMKI OJCA ŚW.

Wciąż rozwija się i nabiera jeszcze większego znaczenia polski fenomen - intensywne życie duchowe i religijne połączone z patriotyzmem. Wydaje się, że owoce duchowe wizyty Ojca Św. są ogromne i głębokie. Na płaszczyźnie politycznej wizytacja papieska wpłynęła również na postawę Episkopatu, który po raz pierwszy od dawna, w Komunikacie z konferencji z dn. 27 VII 83 jasno i dobitnie wyraził myśl poniewieranego narodu (Nota bene w konferencji nie uczestniczył - chory - Prymas). W sierpniu całą Polskę przemierzały nieprzełiczone pielgrzymki na Jasną Górę i to były te właściwe masowe demonstracje sierpniowe. Miały one niewątpliwą wagę polityczną (od 14 - 16 sierpnia mury Jasnej Góry obwieszane były transparentami i hasłami), ale przede wszystkim przynosiły i zapowiadały wielkie wartości duchowe. Właśnie te pielgrzymki były niejako tyglami i modelami tej rzeczywistości społecznej i duchowej, jaką ich uczestnicy tworzą w sobie samych i jaką chcą w Polsce zbudować. I niewątpliwie tego dokonają.

— W samych tylko pielgrzymkach, które zeszły się w Częstochowie na 15 sierpnia uczestniczyło 175 000 osób.

● Na około 6000 członków rozwiązanego ZASPu akces do nowego zgłosiło imiennie dotąd około 100 osób, spodziewane są naciski w tej sprawie wraz z rozpoczęciem nowego sezonu teatralnego.

● Na około 1600 członków rozwiązanego ZLP chęć założenia nowego związku zadeklarowało imiennie około 200.

● Po raz pierwszy od 1945 r. tak gwałtownie spadła liczba osób ubiegających się o przyjęcie na studia, wiele miejsc nie zostało zapelnionych.

KANADA

WIZYTA THATCHER

Premier Wielkiej Brytanii Margaret Thatcher przebywała z kilkudniową wizytą w Kanadzie. W poniedziałek 27 września wygłosiła przemówienie w parlamencie, które potwierdziło iż pozostaje ona wciąż także na polu polityki międzynarodowej "Stalową Damą".

Pani Thatcher ostrzegła, że nadszedł czas do obrony zachodniej demokracji i wolności.

W rzeczywistości powiedziała - nasza życiowa droga jest zagrożona. "Zagrożeniem nie są wielkie idee (ponieważ) nie mamy powodu do obaw ze strony zbankrutowanej ideologii Związku Sowieckiego. Kombinacje politycznych represji z upadkiem ekonomicznym jest całkowita i widoczna dla całego świata".

"Przyszłe generacje powinny mieć powod do zapamiętania nas i niech to nie będzie tylko niedopuszczenie do rozprzestrzenienia się tyranii, ale także, że odchodząc zbliżymy ludzkość o krok do jej największej nadziei - że wszyscy ludzie na świecie będą wolni".

Pani Thatcher podkreśliła brak różnic w jej i premiera Trudeau w sprawie utrzymania pokoju. Oboje w 1979 roku popierali decyzję ograniczenia przez NATO broni rakietowych, gdy były nadzieje na negocjacje z Sowietami. Udziela też ona poparcia decyzji rządu kanadyjskiego badań amerykańskiej rakiety typu Cruise nad Albertą.

Największym zagrożeniem świata zachodniego zdaniem pani Thatcher jest sowiecki wzrost zbrojen i pragnienie rozprzestrzenia się ich systemu w świecie. Pani premier stwierdziła, że zestrzelenie samolotu koreańskich linii lotniczych unacznia nam naturę sowieckiego systemu.

W następnym numerze omówienie przemówienia p Thatcher

WYDALENIE SZPIEGÓW

Minister spraw zagranicznych Allan Mac Eachen - ujawnił w ubiegłym tygodniu, że zdecydował o wydaleniu dwóch sowieckich szpiegów z Kanady.

RCMP przyłapała ich w momencie, gdy usiłowali nabyć tajne sekrety technologiczne. Mac Eachen stwierdził, że szpiegowie działali samotnie. Jeden z nich był pracownikiem handlowym konsulatu w Montrealu, drugi - przedstawicielem międzynarodowej organizacji lotniczej. Deportowa-

no ich 12 sierpnia, w dniach gdy sprawa zestrzelenia samolotu koreańskich linii lotniczych była najbardziej żywa. Sprawę tę jednak zachowano wówczas w tajemnicy.

Mac Eachen poinformował, że była to informacja cywilna - przemysłowa, a nie sekret wojskowy. Robert Kaplan, prokurator generalny odmówił wszelkich komentarzy.

Kanada deportowała od zakończenia II wojny światowej 42 szpiegów.

POTKNIĘCIE DEBIUTANTA

Pierwsze kroki Briana Mulroneya w parlamencie nosiły na sobie piętno nowicjusza. Jak pilnie śledząca nowego lidera opozycji prasa stwierdziła, Mulroney był niesmiały, arogancki, nieinformowany, nadmiernie agresywny, a przede wszystkim w sposób widoczny zmęczony. Došlo nawet do nieporozumienia na tle użytych przez niego dwuznaczności. Wielu członków parlamentu odebrało jego odpowiedź minister zdrowia Monique Begin, znanej z obfitych kształtów, jako prztyczek do tej jej własności i to w nieeleganckiej formie. Gdy Begin wezwała Mulroneya do "przejścia do rzeczy" francuskim terminem określającym również rodzinę "Accouchez" - Mulroney zapytał czy właśnie się spodziewa narodzin.

Przywódca Torysów w parlamencie Erik Nielsen tłumaczył Mulroneya, przemaszał Begin następnego dnia pod nieobecność winowajcy, który miał mieć na myśli nowy projekt struktury opieki zdrowotnej.

Nawiasem mówiąc, pikantniejsze momenty parlamentarnych sporów nie zawsze wiernie przenoszone są do historii.

W parlamentarnym diariuszu "Hazard", złagodzone wypowiedź Mulroneya tak, iż oznaczała ona gotowość "przejścia do rzeczy".

JAWNIE

Toronto Star zaatakowała Johna Crosbiego po jego zdecydowanej odmowie ujawnienia funduszy na jego była kampanię wyborczą. Crosbie stwierdził też, że jego przeciwnicy kłamią podając jakieś sumy na ten cel.

Star zauważa, że z wyjątkiem wyborów lidera na ogół ujawnia się publicznie nazwiska donatorów, którzy dają na cele polityczne więcej niż 100 dolarów. Jawność ta ma służyć i politykom, i jego dobroczyncy. Za wielkimi darami mogą się bowiem kryć własne korzyści czy interesy.

Star uważa, że Crosbie i jego konkurenci powinni ujawnić nazwiska fundatorów swych kampanii, zwłaszcza dlatego że jako prawdopodobni ministrowie rządu Mulroneya będą osobami o dużych wpływach i praktycznie niekontrolowanych posunięciach.

APELACJE

Najwyższy Sąd Kanady rozpatrzy w przyszłym tygodniu apelacje w oparciu o Kartę Praw i Wolności. Nowa konstytucja kanadyjska wprowadzona została 17 kwietnia 1982 roku. Apelacje zaczęły napływać w tym roku.

Apelujący odwołują się do zawartych w karcie praw - m.in. - prawo oskarżonego do znajomości dowodów przeciw niemu.

NIESPRAWDZONY

Dalsze szczegóły w sprawie Simmons'a 10-dniowego ministra górnictwa, który złożył w ub miesiachu rezygnację. Poseł liberalny z Nowej Fundlandii oskarżony został o złożenie kłamliwych lub niepełnych oświadczeń podatkowych w latach 1976-1979 ukrywając dochód ponad 28 tysięcy i oszczędzając na podatku ponad 5 tysięcy.

Premier Trudeau przyznał w parlamencie, że nie zasięgnął informacji o kandydacie na ministra w RCMP.

Kongres Polonii Kanadyjskiej Okręg Toronto

**OŚRODKI POMOCY IMIGRANTOM
MIĘDZYORGANIZACYJNE
BIURO IMIGRACYJNE**
192 Garden Ave.
Tel. 532-1126

**OŚRODEK POMOCY
POLSKIM IMIGRANTOM**
206 Beverley St
Tel 979-9634

**KOMITET POMOCY
POLSKIM UCHODźCÓM**
357 Runnymede Rd.
Tel 766-6191

**BIURO POMOCY
SPOŁECZNEJ**
128 Fern Ave.
Tel. 532-9471

**BIURO POMOCY
NOWO PRZYBYŁYM**
192 Garden Ave Toronto
Tel (416) 532-1126, 532-4058

czynne **Poniedziałek, Czwartek,**
Piątek 10 - 17
Wtorek - Sroda 10 - 19

Oferujemy pomoc nowo przybyłym w następujących sprawach:

- informacja ogólna,
- sprawy imigracyjne, porady,
- akcja sponsorowania,
- pośrednictwo w poszukiwaniu pracy i mieszkania,
- pisanie "resume", aplikacji o prace oraz podanie,
- tłumaczenia, wypełnianie urzędowych form,
- informacja o szkolnictwie,

Upewniamy prosimy osoby pragnące przekazać zbędne meble, sprzęt kuchenny, materiały do szycia oraz zaferować prace i mieszkania do wynajęcia o skontaktowanie się z Biurem.

- tłumaczenie w załatwianiu spraw urzędowych,
- pomoc tłumacza przy wyrobieniu licencji,
- pomoc w załatwianiu zasiłku dla bezrobotnych i "welfare",
- sprawy i porady socjalne.

Zwracamy się z prośbą do Wszystkich chętnych, którzy mogliby udzielić pomocy nowo przybyłym o skontaktowanie się z naszym biurem. Szczególnie liczymy na pomoc ochotników przy tłumaczeniu i kontaktach z urzędami kanadyjskimi.

Dziękujemy

Magazyn czynny tylko w czwartki 1-8

OŚRODEK POMOCY POLSKIM IMIGRANTOM

przy KPK okręg TORONTO
206 Beverley St tel 979-9634

Założony w 1974 r. oferuje szeroki asortyment informacji i pomocy Poloniu zamieszkałej w Toronto i okolicy, a szczególnie nowym Imigrantom (do 36 miesięcy pobytu w Kanadzie) i osobom z Pozwoleniem Ministra.

Na naszą pomoc składają się

- ogólna informacja o Kanadzie
- skierowanie do właściwych instytucji (kanadyjskich i polskich)
- wypełnianie formularzy, pisanie listów i podanie
- pośrednictwo w załatwianiu spraw z różnych dziedzin życia,
- poszukiwania mieszkań i pracy
- ustne i pisemne tłumaczenia
- uwiarytelnianie podpisów
- legalizowanie kopii

Biuro otwarte od poniedziałku do piątku

w godzinach 10 rano - 4 po południu

Usługi bezpłatne

Prosimy o telefoniczne uzgodnienie terminu wizyty

Konferencja na temat

**POKOJ - POCZĄTKIEM
LUDZKIEJ POTĘGI**

odbędzie się 15 października 1983 o godzinie 7 wieczor w OISE, 252 Bloor St West, w Toronto.
Organizuje Brama Kumarys World Spiritual University
Blizsze informacje tel 537-3034

Cykl osmiu wykładów z historii i kultury Polski w języku angielskim organizowany pod egidą Stowarzyszenia Techników Polskich w Kanadzie i Polskiego Instytutu Naukowego rozpocznie się wykładem inauguracyjnym

Prof Jan FEDOROWICZ
p 1 The Unique Nature of Polish History

w czwartek 6 października punktualnie o godz 7 30 wieczorem w sali Credit Union 220 Roncesvalles Ave
Wstęp \$2 Studenti \$1 (z kawą)

Zapraszamy do wzięcia udziału w wykładzie
Prof JANA FEDOROWICZ
The Unique Nature of Polish History

który odbędzie się w czwartek 6 października punktualnie o godz 7 30 wieczorem w sali Credit Union 220 Roncesvalles Ave
Wstęp \$2 Studenti \$1 (z kawą)

Jest to wykład inauguracyjny z cyklu osmiu wykładów historii i kultury Polski w języku angielskim (dyskusja w języku polskim lub angielskim) organizowanych pod egidą Stowarzyszenia Techników Polskich w Kanadzie oraz Polskiego Instytutu Naukowego w Toronto.

Następne wykłady będą odbywały się w pierwszy czwartek każdego miesiąca o godz 7 30 wieczorem również w sali Credit Union 220 Roncesvalles Ave na tematy:

- w listopadzie Partition of Poland
- w grudniu The Role of Literature in Polish History
- w styczniu Insurrections in Polish History
- w lutym Rebirth of Polish State
- w marcu Independent Poland
- w kwietniu Communist Poland
- w maju Forms of Opposition in Postwar Poland

Wykłady organizowane są przede wszystkim dla młodego pokolenia urodzonego i wykształconego za granicą i dla najnowszej imigracji, którym sprawa Polski i idea niepodległości leży na sercu.

You are cordially invited to attend a lecture and discussion session with

Prof Jan FEDOROWICZ
entitled "The Unique Nature of Polish History"

which will take place in Credit Union 220 Roncesvalles Ave on Thursday October 6 at 7 30 p.m.

Cost \$2 \$1 with student card (coffee included). This is the inaugural lecture of an eight lecture series in the history and culture of Poland offered in English under the auspices of the Association of Polish Engineers in Canada and the Polish Institute of Arts and Sciences in Canada (Toronto Chapter).

The remaining lectures to be offered on the first Thursday of every month at the same time and place will be:

- in November Partition of Poland
- in December The Role of Literature in Polish History
- in January Insurrections in Polish History
- in February Rebirth of Polish State
- in March Independent Poland
- in April Communist Poland
- in May Forms of Opposition in Postwar Poland

GWIAZDA

miała być związana z jego krytycznym stanowiskiem wobec Lecha Wałęsy, który, zdaniem Gwiazdy, zajmował zbyt ugodową pozycję w stosunku do władz PRL.

PRYMAS TYSIĄCLECIA

30 lat temu, w nocy z 25 na 26 września 1953 roku aresztowany został ówczesny Prymas Polski, kardynał Stefan Wyszyński. Zapiski więzienne kardynała ukazały się w wydaniu książkowym na Zachodzie w 1982. W 30 rocznicę aresztowania amerykański dziennik *The New York Times* opublikował obszerny wyjątek wspomnień Prymasa Tysiąclecia. Wkrótce na amerykańskim rynku księgarskim ukaze się tłumaczenie całości Zapisków. Wstęp napisał arcybiskup Filadelfii, kardynał Jan Krol.

Kardynał Stefan Wyszyński więziony był przez komunistyczne władze przez ponad 3 lata. Wolność i wszystkie godności odzyskał w październiku 56.

ŚMIERĆ 250 GÓRNIKÓW

Oto fragmenty listu górników śląskich wysłanego ostatnio do władz.

() Jednego tylko nasza prasa radiowo-telewizyjna nie podaje: że tylko w roku 82 w górnictwie zginęło 250 górników, a tysiące leczy się, bądź zostaje kalekami. Ze my, górnicy i nasze rodziny, żyjemy w skazonym środowisku, a nasze dzieci są blade i anemiczne. Śląsk należy do regionów najbardziej skazonych i zanieczyszczonych w Polsce. Dlatego protestujemy i żądamy, aby prasa, radio i telewizja podawały do publicznej wiadomości prawdę, a nie tylko kłamstwa.

PRO-SOLIDARNOŚĆ W SZWAJCARII

Jak podaje dziennik *Neue Zürcher Zeitung*, w Szwajcarii powstała nowa organizacja, której celem jest niesienie pomocy osobom przesładowanym w Polsce oraz walka o respektowanie tam praw człowieka. Organizacja przyjęła nazwę **PRO-SOLIDARNOSC**. Członkami są obywatele szwajcarscy i Polacy.

CZYSTKA I KRYZYS

Oceny stwierdzające, że w Polsce istnieje ukryty nadmiar rąk do pracy w wysokości od 1 do 1 112 miliona osób nie były pomyłką, tyle, że rezygnacja z prawdziwej reformy uniemożliwiła ujawnienie się tej nadwyżki.

Czystka w gospodarce i placówkach naukowych ma długofalowe konsekwencje. Podcina szanse reformy. Czystki przeprowadzone w administracji państwowej, gospodarczej, w terenowym aparacie partyjnym, wreszcie czystki w najbardziej jaskrawej formie pozbawienia prawa do wykonywania zawodu - zneutralizowały w sensie fizycznym tę grupę nacisku w łonie aparatu władzy, która opowiada się za reformą.

Wcześniej też władze wyeliminowały jedyną zorganizowaną siłę społeczną - która walczyła o reformę, tj. NSZZ Solidarność. W rezultacie, grupa która opowiada się za reformą praktycznie przestała istnieć. Natomiast umocniło się stronnictwo jej przeciwników, otwartych i ukrytych. Nie może ukryć tego faktu partyjna retoryka.

150 TYS. Z WILCZYM BILETEM

Po drugie, czystka w gospodarce, która objęła ponad 150 tys. osób, zwolnionych z wilczym biletem, nie licząc tysięcy ludzi, którzy z przyczyn politycznych wybrali przedwczesne przejście na emeryturę i tych specjalistów, którzy wprawdzie pracują, ale zostali karnie przemieszczeni na niższe stanowiska, osłabia kadre techniczną i ekonomiczną w gospodarce, ze stanowisk odeszli fachowcy i ludzie kompetentni. Ich miejsca zajęli funkcjonariusze nie nadający się do samodzielnego działania.

Czystka przeprowadzona w placówkach naukowych ma konsekwencje równie istotne dla gospodarki, jak czystka w zakładach pracy. Od wpływu na badania naukowe odsuwa się najlepszych specjalistów, powierzając odpowiedzialne funkcje dyspozycyjnym osobom, które wprawdzie nie liczą się naukowo, ale wiernie wypełniają odgórne instruk-

cje. Czystka ta może sparalizować w Polsce postęp techniczny i modernizację gospodarki i to w sytuacji, gdy brak funduszy na import technologii z Zachodu i gdy trzeba ją zastępować własną myślą techniczną.

Przed takimi właśnie konsekwencjami czystek przestrzega niezależna opinia publiczna, by wspomnieć np. niedawny apel **Społecznego Komitetu Nauki**. Tak więc na dłuższą metę zakaz wykonywania zawodu, stosowany wobec najbardziej wartościowej części społeczeństwa, zmniejsza jeszcze bardziej szanse pokonania kryzysu i szanse wzrostu konsumpcji, nawet, gdyby władze spełniły warunki czysto ekonomiczne, formułowane przez urzędową prasę fachową.

LEKI Z RFN

Zachodniemiecki Czerwony Krzyż postanowił kontynuować pomoc dla Polski. Jest to pomoc medyczna dla polskich szpitali i aptek. Przebywający w Warszawie sekretarz generalny niemieckiego Czerwonego Krzyża oświadczył, że organizacja skoncentruje się na dostarczaniu środków medycznych, **głównie lekarstw zwalczających choroby nowotworowe u dzieci**.

Niemiecki Czerwony Krzyż zamierza kontynuować dostawy do Polski, **mimo wyczerpania się funduszy**, dlatego zamierza ogłosić publiczną zbiórkę na ten cel. Zwroci się także do rządu RFN i do Wspólnoty Europejskiej. Dostawy leków mają być skierowane do szpitali i specjalnych aptek do Warszawy i Wrocławia.

LEKI ZA 56 MILIONÓW MAREK

W roku 1981 z terenu RFN przekazano do Polski medykamenty na ogólną sumę 56 milionów marek.

PISARZE I KOLABORANCI

Pisarze polscy posiadali do niedawna dwie organizacje - Związek Literatów Polskich i polski PEN Club, który jest sekcją organizacji międzynarodowej, zrzeszającej ludzi pióra, a od niedawna także i wydawców. Losom rozwiązanego dnia 19 sierpnia Związku Literatów Polskich poświęciliśmy już sporo miejsca.

Po skandalu, jakim było rozwiązanie tej zasłużonej i cieszącej się coraz większym autorytetem moralnym organizacji, następuje skandal, jakim jest tworzenie organizacji nowej, która uzurpuje sobie tę samą nazwę. Przy głośnym i entuzjastycznym akompaniamentie radia, telewizji i oficjalnej prasy, odbywają się zebrania grona pisarzy, którzy postanowili poprzeć prowadzoną obecnie przez władze PRL politykę ubezwłasnowalniania środowisk twórczych, postanowili się przeciwstawić woli większości swoich kolegów, lojalność wobec władz przelozyli nad solidarność zawodową związkową, społeczną.

Władze otaczają to grono czułą opieką i nie szczędzą pieniędzy komitetowi założycielskiemu nowego związku. Rozgłasza się zarazem, że droga do nowej organizacji otwarta jest dla każdego, i że w ogóle będzie to zwyczajny, wszystkich obejmujący, zrzeszający ludzi o różnych poglądach związek zawodowy.

Ale jeżeli tak, jeżeli ten związek ma być autentyczną kontynuacją dawnego Związku Literatów Polskich, opartą po prostu na przestrzeganiu statutu, który podobno gwarantuje członkowie Zarządu Głównego, to przecież nie trzeba było ZLP rozwiązywać. Jeżeli istotnie większość pisarzy polskich chce takich zmian, jakie są obecnie przeprowadzane, to mogli ich dokonać na nowym walnym zjeździe.

Fakt rozwiązania ZLP jest dowodem, że władze zdają

sobie sprawę, iż mają przeciw sobie wyraźną większość pisarzy. A skoro tak, to łamiący solidarność ludzi pióra organizatorzy nowego związku postępują haniebnie. Pod osłoną państwowej przemocy odbierają bowiem kolegom tak nazwę ich związku, jak i możność oficjalnego reprezentowania pisarskiej zbiorowości.

Lista organizatorów mówi sama za siebie. Nie ma na niej prawie wcale nazwisk wybitnych pisarzy, jest garstka grafomanów, sporo wyprobowanych kolaborantów oraz grono doświadczonych niszczyteli niezależności kultury polskiej z **Andrzejem Wasilewskim** na czele. **Halina Auderska** niegdyś wiceprezeska ZLP, położyła niewątpliwie zasługi podczas staran o przyznanie literatom regularnych emerytur i rent, ale też dawno dała się poznać jako osoba uwielbiana przez władzę, schlebająca władzy i nie cofająca się przed czynami tak niesmacznymi, jak wydanie książki o akowskiej Akcji M, w której nie było ani słowa o jej twórcy i kierowniku, **Tadeuszu Zenczykowskim** - wójennym szefie Auderskiej. Jej nazwisko na liście nie dziwi i już nawet nie smuci, jak smucić musi w tym gronie nazwisko wybitnego ongiś prozaika **Leopolda Buczkowskiego**.

Z drugą organizacją pisarzy **PEN Clubem**, władze postąpiły inaczej. Rozwiązały tylko jej zarząd **PEN Clubu** w imieniu całości, ani jego zarządowi nie postawiono żadnych zarzutów, a przeciw niemu ze polski **PEN Club** liczy tylko dwustu kilkudziesięciu członków, jedną piątą tego, co ZLP jest to organizacja zasłużona o pięknej tradycji i sporym autorytecie międzynarodowym skupiająca większość najwybitniejszych pisarzy polskich. Wybrany w zgodnych ze statutem wyborach prezesem polskiego **PEN Clubu** jest **Juliusz Żuławski**, wiceprezesami **Artur Międzyrzecki** i **Jerzy Zagórski**, sekretarzem -

Władysław Bartoszewski, skarbnikiem - **Andrzej Szczygiński**. Warto przypomnieć, że dwaj ostatni byli po 13 grudnia 81 internowani.

Polski **PEN Club** powstał na początku roku 1925, z inicjatywą **Stefana Żeromskiego** i jest jednym z kilku najstarszych ośrodków międzynarodowego ruchu **PEN Clubu**, istniejącego w kilkudziesięciu krajach świata. Polski **PEN Club** działał nieprzerwanie przez lat przeszło 56, nie zawieszając aktywności także podczas ostatniej wojny. Dopiero po 13 grudnia działalność przerwał.

Teraz klub oficjalnie odwieziono, ale narzucono komisarzowi zarząd. Oto skład tego zarządu: **Kazimierz Kochanski**, urzędnik ministerstwa kultury i sztuki, **Kazimierz Bidakowski**, pracownik wydawnictwa *Czytelnik* i **Michał Kabata**, pracownik Państwowego Instytutu Wydawniczego *Zadon* z nich nie jest członkiem **PEN Clubu** ani pisarzem, ale wszyscy trzej są aktywistami **PZPR**.

Postawiono im proste zadanie: Mają doprowadzić do tego, aby wyłonił nowy zarząd, **PEN Clubu**, taki, który by uzyskał aprobatę władz.

Międzynarodowa karta **PEN Clubu**, obowiązująca wszystkich członków, głosi zasadę współpracy międzynarodowej dla dobra i rozwoju kultury i obowiązek przeciwstawiania się dyskryminacjom z powodów światopoglądowych oraz cenzurze. W świetle tych zasad zarząd **PEN Clubu** nie może być przez nikogo z zewnątrz rozwiązywany. Rozwiązanie zarządu przez władze może więc spowodować cofnięcie klubowi polskiemu uznania przez władze międzynarodowe **PEN Clubu**. Wtedy pisarze polscy utracą także i drugą ze swych wieloletnich i zasłużonych organizacji.

Mateusz Kielski, RWE

SKUTKI REALNEGO
SOCJALIZMU

ŻYJĄ KRÓCEJ

Dyrektor działającego w Paryżu francuskiego Instytutu Studiów Demograficznych, Jean Claude Chesnais oświadczył, że ogólny spadek przeciętnej długości życia we wschodnim bloku jest zjawiskiem bez precedensu w czasach pokojowych

Instytut właśnie zakończył badania porównawcze nad długością życia w 35 krajach w różnych częściach świata. Stwierdzono, że średnia długość życia ludz-

kiego od roku 1900 zwiększyła się przeszło dwukrotnie, z 30 lat do zaawansowanej szesdziesiątki

W Kanadzie przeciętna długość życia wynosi 70 lat u mężczyzn, a u kobiet prawie 80 lat

Gwałtowny spadek
długości życia

Lecz w krajach za żelazną kurtyną, od czasu lat 1960-tych, nastąpił gwałtowny spadek przeciętnej długości życia. W Polsce i Czechosłowacji spadek ten

wynosi dwa lata, na Węgrzech - trzy lata

W ZSRR władze od 1974 roku przestały ogłaszać do publicznej wiadomości szczegółowe dane wynikające ze spisów ludności, aby okryć tajemnicą alarmujący spadek długości życia swych obywateli

W ciągu ubiegłych 15 lat przeciętna długość życia mężczyzn w ZSRR spadła o przeszło cztery lata - z 66,2 lat w 1965 r. do 61,9. Oznacza to, że przeciętny obywatel ZSRR może się spodziewać krótszego życia, niż Jamajczyk lub Kubanec. W Europie dłużej niż obywatele ZSRR żyją nawet Albanczyk

Alarmująca sytuacja
w Czechosłowacji

Sytuacja w Czechosłowacji jest równie alarmująca. Był to tradycyjnie kraj bardzo rozwinięty, wysoko uprzemysłowiony i bardzo ucywilizowany. Obecnie jednak, pod względem zdrowotności, Czechosłowacja znalazła się w tyle za Hiszpanią, Portugalią i za krajami azjatyckimi

Armaty zamiast masła

Chesnais podaje szereg przykładów tego stanu rzeczy, wśród nich niedostatki centralnego planowania służby zdrowia, brak

pieniędzy na ochronę zdrowia w sytuacji, kiedy pierwszeństwo daje się zbrojeniom, spadek stopy życiowej, alkoholizm, nałóg palenia tytoniu oraz gwałtowne zgony, m.in. w wypadkach w przemyśle

Do skutków recesji gospodarczej w bloku wschodnim przylączyły się skutki gwałtownych zbrojeń w krajach Układu Warszawskiego i wielkiego zadłużenia na Zachodzie

W Czechosłowacji, np. je się teraz mniej jarzyn i mięsa, rytm życia jest zaburzony, m.in. wystawianiem w kolejkach przed sklepami, a szpitale są coraz bardziej zaniedbane

● 150 partyzantów afgańskich zaatakowało na początku września lotnisko cywilne w miejscowości Mazar-i-Skarif, które na tydzień zostało wyłączone z ruchu na skutek dokonanych zniszczeń. Lotnisko to znajduje się w pobliżu granicy sowiecko-afgańskiej i w pobliżu dużej bazy wojskowej

● A teraz Luanda! Partyzanci UNITA organizacji walczącej z reżimem komunistycznym w Angoli podali, że w swej niedawnej ofensywie zabili ponad 2000 żołnierzy rządowych i kubanckich i że następny ich atak zakończy się zdobyciem stolicy kraju Luandy. W komunikacie krążącym w Lizbonie UNITA stwierdza, że podczas ogólnej ofensywy partyzanckiej w okresie 2 sierpnia - 3 września w 13 prowincjach Angoli zostało zabitych 12 doradców sowieckich, 1812 żołnierzy rządowych i 349 żołnierzy kubanckich. Partyzanci zestrzelili także 10 samolotów MIG-17 i MIG-21, 13 helikopterów oraz zdobyli 3714 sztuk broni i 112 pojazdów. Straty partyzanckie wyniosły 125 zabitych, 60 zaginionych

● Węgierscy tajniacy pobili Gabora Demszky. Gabor Demszky członek nielegalnej oficyny wydawniczej na Węgrzech został do nieprzytomności pobity przez tajniaków węgierskich, kiedy nie zgodził się na rewizję osobistą i rewizję samochodu, którym jechał, gdy został zatrzymany w Budapeszcie. Demszky odmówił zgody na rewizję, gdyż tajniacy nie chcieli się wylegitymować. Policja węgierska oskarżyła Demszky'ego i pięciu innych członków nielegalnej oficyny wydawniczej na Węgrzech o działalność niezgodną z węgierskim pra-

wem wydawniczym i zazała od nich zaprzestania działalności samizdatowej

● R Nixon ostrzeżony przez CIA w ostatniej chwili odwołał rezerwację biletu na lot 007. Stwierdza TASS i radio Moskwa. Sowicka agencja prasowa TASS i radio Moskwa powołując się na informację podaną w zachodniemieckim magazynie Quick stwierdziły, że były prezydent USA R Nixon w ostatniej chwili wycofał się z lotu 007, gdyż rzecz jasna kierownictwo amerykańskiego wywiadu nie osmieliło się wysłać byłego prezydenta na śmierć

● Sowietcy aktywisci-inwalidi skazani na szpital psychiatryczny. W Pierwuszini, A Woronie i W Gerszini inwalidzi będący aktywistami grupy Obrony Praw Inwalidy zostali wtrąceni do szpitala psychiatrycznego w Nowosybirsku za podpisanie petycji domagającej się poprawy położenia inwalidów w ZSRR

● Amnestia dla bezpieki w Argentynie. Przez 6 lat setki matek osób zaginionych w brudnej wojnie sił bezpieczeństwa z lewicą w latach 70-tych demonstrowało co czwartek przed gmachem rządu domagając się informacji o zaginionych i ukarania winnych. W ubiegły czwartek do matek dołączyło 15 tys. osób, by wziąć udział w 24 godzinnej demonstracji. Junta generalów odpowiedziała na swój sposób ogłaszając całkowitą amnestię wobec przestępców popełnionych przez siły bezpieczeństwa w walce z lewicą w okresie 1973-1982

● W ChRI nastąpiła na pastę startowym kolizja chińskiego samolotu pasażerskiego z samolotem wojskowym. W katastrofie zginęło 10 osób, a 21 zostało rannych

● Straznicy rezydencji premiera Zimbabwe zastrzelili 21-letniego mężczyznę. W stolicy Zimbabwe Harare podano, że straznicy rezydencji premiera R Mugabe zastrzelili białego mężczyznę, który przejechał punkt kontroli policyjnej nie zatrzymując samochodu i nie reagując na sygnały strażników, by się zatrzymać. Mugabe przebywa poza granicami Zimbabwe z 19-dniową wizytą w Irlandii, USA i Kanadzie

● Szpieg bułgarski został aresztowany w USA. 41-letni P Kostadinow został pojmany, w chwili gdy w jego posiadaniu znajdowały się tajne dokumenty amerykańskie dotyczące energii nuklearnej

● Fidel Castro znęca się nad więźniami politycznymi. Co najmniej 250 więźniów politycznych na Kubie przebywa w więzieniach o bardzo ciężkich warunkach i zaostrzonym rygorze. Większość z nich to więźniowie, którzy odmówili udziału w socjalistycznym programie reedukacji i przebywają w więzieniach pomimo tego, że odsiedzieli już swoje wyroki. Ponadto ponad 2000 byłych więźniów politycznych stanowi krąg pariasów w społeczeństwie kubanckim nie mogąc dostać pracy i będąc szykanowanym za pasywność. Dane powyższe zostały przedstawione przez grupę "Americas Watch" - nowojorską grupę badającą przestrzeganie praw człowieka na świecie

NIEUDOLNOŚĆ SOWIECKIEJ
OBRONY POWIETRZNEJDokonczenie
ze str 1

Wydaje się, że stracili z oczu oba samoloty na jakiś czas, bo Boeing leciał nad Kamczatką przez 50 minut i nie został w tym czasie przechwycony przez sowiecką obronę. Pod koniec tego okresu wysłano w pościg kilka sowieckich myśliwców, lecz nie jest jasne, czy udało im się nawiązać kontakt z intruzem. Kiedy wreszcie go przechwycono w godzinę później, nad Sachalinem, procedura obronna okazała się amatorską i zabłąganą. Trzy stacje naziemne brały udział w kontrolowaniu czterech samolotów przechwytyjących najwyraźniej należących do dwu różnych eskadr. Według kryteriów zachodnich, przekazanie rozkazów i meldunków o ich wykonaniu

trwało o wiele za długo. Ta własnie zwłoka mogła być przyczyną, dla której zaatakowano samolot pasażerski bez uprzedniego, odpowiedniego zidentyfikowania go. W chwili, gdy samoloty przechwytyjące znalazły się na miejscu, Boeing właśnie zaczynał opuszczać sowiecką strefę powietrzną. Sowicka obrona miała do wyboru atakować natychmiast, albo wcale

Sam atak był tylko w połowie skuteczny. Amerykańscy specjaliści są przekonani, że wystrzelono dwie rakiety AA-3. Jeden z nich sterowany przy pomocy radaru nie trafił celu. Drugi dowiezł, z głowicą automatycznie szukającą źródła ciepła, trafił. Rakietę AA-3 sterowaną radarem

jest główną sowiecką bronią powietrze-powietrze, przeznaczoną do atakowania celów poza zasięgiem wzroku

Jesli to jest wszystko, na co ich stac gdy chodzi o lecący na dużej wysokości samolot pasażerski, to w przypadku wojny nie powinniśmy mieć żadnych kłopotów. Nasz B-52, ze swymi urządzeniami maskującymi, zagłuszaczami i innymi przeciw-srodkami mógłby się znaleźć nad Moskwą zanim Sowietci by się zorientowali, co się w ogóle dzieje

Jest to komentarz oficera amerykańskiego lotnictwa bojowego

NOWY GENERAL ZAKONU JEZUITÓW

13 września 211 Jezuitów z całego świata reprezentujących najsilniejszy zakon w Kościele Katolickim wybrało Holendra ojca Petera-Hansa Kolvenbacha nowym generałem 26-tysięcznego zakonu. Delegaci głosowali w sposób tajny, izolowani od siebie, ale ojciec Peter-Hans został wybrany już w pierwszej turze głosowania. Gdy uzyskał 106 głos, a tym samym zwykłą większość, przestano liczyć dalej głosy a istniejący 443 lata zakon otrzymał 29 generała. Zwyczajowo informację o wyborze 54-letniego Holendra pierwszy otrzymał Papież.

W zasadzie od początku pontyfikatu Jana Pawła II utrzymywało się pewne napięcie na linii Papież-Jezuici. Jan Paweł II nie był zadowolony z liberalizowania doktryny katolickiej przez Jezuitów, z mieszania się Jezuitów do polityki, z przyłączania się niektórych członków zakonu do ruchów lewicowych w Ameryce Łacynskiej, wreszcie uważał za kontrowersyjnego samego poprzedniego generała Pedro Arrupe, który dopuścił przewodząc Jezuitom od 1965 roku, do liberalnych rozluźnień w społecznej i teologicznej interpretacji katolicyzmu.

Gdy 73-letni wówczas Bask Arrupe (ojciec Arrupe był misjonarzem w Japonii i przeżył wybuch bomby atomowej w Hiroszimie) z powodu choroby musiał zrezygnować dwa lata temu z dożywotniego stanowiska był pierwszym "czarnym papieżem" (jak często określa się generała zakonu) w historii Jezuitów, który zdecydował się na rezygnację. Generał Arrupe mianował na odchodne ojca Vincenta O'Keefe (byłego prezydenta Fordham University w Nowym Jorku) na stanowisko pełniące obowiązki generała, ale - co obserwatorzy watykańscy potraktowali jako wyraz papieskiej dezaprobaty dla linii Arrupe - Jan Paweł II unieważnił tę decyzję i mianował po raz pierwszy w historii zakonu "swego" człowieka do czasu nowych wyborów. Wybor Jana Pawła II padł na 80-letniego uczonego, ojca Paolo Dezza i na 51-letniego ojca Giuseppe Pittau, którego Papież przeznaczył na stanowisko pomocnika ojca Dezza.

Po wyborach nowy general Ojciec Kolvenbach (z lewej) i jego poprzednik Ojciec Arrupe (z prawej)

Część Jezuitów bardzo źle przyjęła interwencję papieską. Niektórzy z nich wręcz mówili o afroncie i braku papieskiego zaufania dla jezuićkiej lojalności. Z drugiej strony ich nastroje neutralizował fakt, że obydwoj mianowani przez Papieża Jezuitów cieszyli się od dawna wielkim szacunkiem w zakonie. Tym niemniej krytyczne głosy wobec Papieża, który aprobeuje - jak podkreślano - udział swój i polskiego Episkopatu w polityce polskiej, a dezaprobuje udział Jezuitów w polityce niektórych krajów Ameryki Łacynskiej nie zamikły zupełnie.

W lutym 1982 roku 100 Jezuitów z całego świata zostało z papieskiego polecenia wezwanych przez ojca Dezza do Watykanu, który w obecności Jana Pawła II przypominał o przysiędze posłuszeństwa wobec głowy Kościoła Katolickiego i ostrzegł przed mieszaniem powołania duchownego ze świeckimi rolami społecznymi. Spotkanie zakończyło się oświadczeniem, że pod koniec roku 1982 Papież poda termin ogólnej kongregacji Zakonu. W grudniu 82 roku Jan Paweł II podał jej początek 2 września 1983, Watykan.

Jezuitom nie wolno przeprowadzać generalnej kampanii wyborczej. Jezuit-elektorzy (trzech z każdej prowincji jezuićkiej) mogą jedynie pytać o kwalifikacje swych braci zakonnych, ale nie mogą chwalić ich zalet. Dlatego wynik ogólnej kongregacji trudno przewidzieć. Tym niemniej najczęściej wymieniano nazwisko ojca Pittau jako najbardziej prawdopodobną kandydaturę na nowego generała Jezuitów.

Czy Jan Paweł II przebywający w czasie wyboru ojca Kolvenbacha w Austrii był zadowolony z wyboru? Zapytany o to w samolocie, którym powracał do Wiednia, odpowiedział, że nie jest pewien czy zna ojca Kolvenbacha, ale cieszy się, że zakon ma nowego przywódcę. Dodał także, że nie miał upatrzonych kandydata.

Ojciec Peter-Hans Kolvenbach jest uczonym. Dwa lata temu został powołany na stanowisko rektora Papieskiego Instytutu Orientalnego. Do zakonu wstąpił w wieku lat 19. Studiował filozofię w Holandii i teologię na Uniwersytecie św. Jozefa w Bejrucie. Stopnie naukowe zdobył w lingwistyce ogólnej i orientalnej na

Sorbonie i Uniwersytecie Haskim. Przed powołaniem na stanowisko rektora Papieskiego Instytutu Orientalnego wykładał przez 13 lat językoznawstwo na Uniwersytecie św. Jozefa w Bejrucie. Włada biegle 8 językami. Podczas dwóch lat rektorowania dał się poznać jako wybitny administrator i ciepły, otwarty człowiek z olbrzymim poczuciem humoru. Uchodzi także za człowieka dialogu, głęboko duchowego i pobożnego, ale także bardzo zdolnego w zarządzaniu. Uważa się, że nowy generał posiada zdolności i właściwości by usunąć podział na liberałów i konserwatystów między Jezuitami i roznieć między zakonem a Papieżem.

Zbigniew FARMUS

UWAGA!

Zniżkowa

prenumerata

Echa Tygodnia
dla nowych Czytelników
tansza o 30%

Tylko \$17.50
za pół roku

wynosi \$7.50

- Czek lub Money Order prosimy wystawić na Echa Tygodnia
- Na odwrocie podać imię, nazwisko, adres i kod pocztowy
- Adres Echa str. 2 z lewej u góry

INFORMUJEMY ŻE ZOSTAŁY URUCHOMIONE NOWE PUNKTY SPRZEDAŻY ECHA TYGODNIA

W DON MILLS

DON MILLS VARIETY
Fleming Park Shopping Centre
(Róg Don Mills i Geteway Blvd)
Otwarty 7 dni w tygodniu

ETOBICOKE MINI MART

Otwarty 7 dni w tygodniu
PLAZA
Dr Steven i Barry Road

W SCARBOROUGH

HOFFMANN'S Meats & Delicatessen
2357 Eglinton Ave E (przy Kennedy Rd.)
TEL 757-5752
można nabyć tu polskie wyroby

W CENTRUM

LICHTMAN'S
KSIĘGARNIA CZASOPISM
34 ADELAIDE WEST

List otwarty prof. Edwarda Lipińskiego Ciąg dalszy

Jezeli już historia postawiła na czele władzy państwowej Wojciecha Jaruzelskiego, to my, niemal wszyscy ludzie pracy, "Solidarności" i inteligencja polska, przedstawiciele najbardziej istotnych interesów całego społeczeństwa, chcemy się z nimi porozumieć w sprawach życia i śmierci Państwa Polskiego. Coż, kiedy Generał Jaruzelski uważa, że Państwo Polskie - to on i jego generałowie, jego partia, jego gotowe bic ZOMO, jego rozbawione poczucia sprawiedliwości sądy, jego PRON i jego związki zawodowe. Trzydziestu lat "budowy socjalizmu" stworzyło społeczeństwo rozdarte sprzecznościami, pogłębiło przedziały klasowe i grupowe, wykonało przepaść między uprzywilejowanymi a rozbawionymi przywilejów, zrodziło spekulację,

złą robotę, niską wydajność pracy, bogacenie się niewielkich grup, korupcję, łapownictwo. Są to efekty samego systemu. Generał Jaruzelski głosi nie walkę z systemem, lecz walkę ze spekulacją, z korupcją, z nierobstwem, z nasozytnictwem, walkę o "czystość moralną". Można zaręczyć, że Generał nie odniesie zwycięstwa.

W "budowie socjalizmu" na wzorach lenińskich zapomniano całkowicie, czym ma być socjalizm. Miała to być gospodarka nie realizująca sztuczne utopie, lecz rozwijająca dynamiczne elementy kapitalizmu, bardziej wszelako od kapitalizmu sprawna, oczyszczona od jego organicznych wad. Miało to być wyzwolenie klasy robotniczej - to znaczy przywrócenie tej klasie udziału w zarządzaniu gospodarką i pełnego udziału w kulturze. Miało to być społeczeństwo wolności, zapewniające pełny, uniwersalny roz-

woj jednostki ludzkiej. Stworzono "socjalizm realny", socjalizm pełnego panowania jednostki i całego społeczeństwa przez omnipotentne państwo, czyli przez militarną i polityczno-policyjną autokratyczną władzę.

Historia pozostawia niezwykle małą szczerlinę dla realizacji utopii. Historia może najniżej utopie przetrwać na potwory i otwiera niekiedy drogę dla tych, którzy jej bieg zniekształcają. Mogą ją oni nawet zniekształcić na długo. Absurd zrealizowany w historii wytwarza wokół siebie siły z niego żyjące, siły go wsmierające. Absurd historii Chin trwał tysiącami lat. Absurd carskiej Rosji żył wiekami, i nawet po obaleniu caratu znalazł sobie nowe, wielkie role działania. Droga historii nie jest drogą wiodącą wprost do pełnego panowania rozumu ludzkiego. Ale rozum - mimo wszystko - nie daje się zniszczyć.

Drzewka w Alei Sprawiedliwych

Redaguje
Magda CZYZYCKA

liryka

Zdzisław Dydyński - Polska, Barbara z Szymanskich Makuchowa - Polska, Edward Kemnitz - Polska, Maria Wołodkiewicz - Polska, Izabela Wołodkiewicz - Polska, Józef Kwiecinski - Polska oto tabliczki na drzewkach w jerozolimskiej Alei Sprawiedliwych między Narodami Świata. Dzięki staraniom jednej tylko osoby z Montrealu 6 wymienionych Polaków uznanych zostało przez izraelski Instytut Pamięci Bohaterów i Męczenników za sprawiedliwych, którzy w czasie okupacji hitlerowskiej w Polsce ratowali Żydów od zagłady. Narazając przy tym - trzeba tu zaraz dopowiedzieć - siebie i wszystkich swoich domowników na śmierć. Zarządzenie gubernatora Hansa Franka z 10 XI 1941 mówiło wyraznie, że kara śmierci grozi każdemu, kto Żydom udziela schronienia lub im pomaga. Podobne zarządzenia, o czym nie wszyscy wiemy, nie obowiązywały w żadnym innym okupowanym przez faszystowskie Niemcy kraju Europy.

Pani, z którą rozmawiam (na wyrazne życzenie nie posługuję się w tekście jej nazwiskiem) zaczęła swą działalność przed blisko dwudziestu laty. Po to, aby - jak mówi - walczyć o dobre imię Polaków. Nie brak na gruncie zachodnim, zwłaszcza amerykańskim, publikacji czy fragmentów książek, filmów (żeby przypomnieć choćby wyświetlane niedawno w telewizji Winds of War) które wszystkim Polakom przypisują antysemityzm. Kanadyjczycy, Amerykanie, słabo obeznani z historią, kształtują swoje poglądy i oceny na podstawie tego, co zobaczą w telewizji albo przeczytają w popularnym czasopiśmie lub książce. Ale my mamy prawo dobijając się o prawdę - mówić o tym, co naprawdę było. Ba, więcej, każdy z nas, tak sądzę, ma taki obowiązek. Przecież każdy może zrobić to samo co ja: wiedząc o przypadku udzielenia pomocy Żydom przez Polaka, poinformować o tym szczegółowo. Jad Waszem (wspomniany już Instytut Pamięci) w Jerozolimie. Fakt owej pomocy musi potwierdzić dwóch świadków - Żydów. To wystarczające, by Instytut wszczął kroki zmierzające do oddania sprawiedliwości osobie, która nie zawahała się narazić siebie, by ratować innego człowieka. Od czasów okupacji minęło 40 lat. To ostatnie chwile, aby takie fakty ocalić od zapomnienia! Przecież ludzie, którzy je widzieli, stopniowo wymierają. Wystarczy się można, oczywiście, także o uznanie zasług osoby już zmarłej. Wystarczy się można - stać - o uznanie osób zamieszkałych w Polsce, takimi są np. obie panie Wołodkiewiczowe. To pewne, że bardzo, bardzo wielu ludzi ratujących Żydów nie doczekało się jeszcze należnego uhonorowania. Każdy, kto wie o takim człowieku, może przyczynić się do oddania mu sprawiedliwości.

To się tak łatwo mówi. Każdy może. Ale działalność mojej rozmówczyni kosztuje ją sporo czasu i zachodu. Niejednokrotnie jej mieszkanie odwiedzają Żydzi na długie i nieraz niełatwe rozmowy, niejednokrotnie koresponduje ona - wyjaśniając lub polemizując - z któryś z nich. Szesc drzewek alei na Wzgórzu Pamięci, w toku starania o trzy dalsze,

to najbardziej widoczne, ale nie jedyne efekty jej działania.

Wydaje się, że apel o to, by każdy Polak czuł się w obowiązku występować w obronie dobrego imienia swego narodu i w imię prawdy, można by i należy potraktować szerzej. Polonia żyje w środowisku Kanadyjczyków. Wtedy, kiedy nadarzy się sposobna okazja, można w rozmowie powiedzieć wiele dla nich nowego. Ale po to, by powiedzieć, trzeba samemu znać fakty. I nie uważać całego problemu "Polacy a antysemityzm" za drażliwy. Pisząca zaś te słowa zetknęła się tu, w Kanadzie, z takim właśnie postawieniem sprawy. A chyba celowe jest traktowanie jej bez emocji i uprzedzeń, za to ze znajomością realiów.

Byłoby śmieszne i nierozsądne twierdzić wbrew oczywistości, że w Polsce międzywojennej nie istniał antysemityzm, jak i niewłaściwe zapominać, że w powojennej usiłowano go rozdmuchiwać. Lecz ważna jest i jego geneza, i proporcje. Tylko część Polaków była przed wojną zwolennikami endecji, partii, która swym rodowodem sięga czasów rozbiorowych i powstała jako kierunek zdecydowanie prorosyjski (na równi z SDKPiL - prekursorką komunizmu) negując w owych czasach zasadność dążeń do niepodległości. Zresztą gnębieniu Żydów przez carską Rosję, poczynając od pogromów (głośny był np. pogrom z 1902 r. w Kiszyniowie) poprzez takie przesładowania jak zakaz osiedlania się w dużych miastach czy pewnych rejonach państwa, Polska zawdzięcza to, że była największym skupiskiem Żydów w przedwojennej Europie, wchłoniąwszy rzeszę uciekinierów z innych terenów rosyjskiego cesarstwa. W roku 1939 Żydzi stanowili 10% ludności Polski, podczas gdy tylko 1,6% ludności ZSRR, obozu 4,5% Węgier i Rumunii, 0,8% Francji. 85% żydowskich obywateli Polski podawało jako język używany na co dzień jidysz lub hebrajski. Ekscesy endeckich bojówkarzy czy chamstwo otumanionych prostaczków były jaskrawo widoczne, natomiast mało kto dostrzegł na co dzień i mało kto dziś z nas wie, że w Polsce było 226 szkół podstawowych, 12 gimnazjów i 14 średnich szkół zawodowych z językami wykładowymi używanymi przez Żydów, że wychodziło 130 czasopism w tych językach, a 15 teatrów grało w języku jidysz.

2,4 mln polskich Żydów mieszkało w miastach. To ułatwiło hitlerowcom realizację planów zagłady, zwołali oni do wielkich miast żydowskich mieszkańców wsi i małych miasteczek, a także wzięli do Polski Żydów z innych krajów Europy, by ich mordować potem w obozach. Jeśli zaś idzie o początek okupacji, to nieznaną chyba prawie nikomu poza starymi dziś już kolejarzami z nadbuzanskich stacyjek jest taki fakt: zimą 1939-40 wielu Żydów usiłowało przedostać się spod okupacji hitlerowskiej do ZSRR. Kolejarze przeprowadzali ich cichaczem na ziemię niczyją, pas eksterytorialny między ziemiami okupowanymi przez Niemców i Rosjan. I na tym pasie, pod gołym niebem, w trzaskające trzydziestostopniowe mrozy całe żydowskie rodziny np. w okolicach

Nie pierwszy raz już powracam w swoich "wycieczkach poetyckich" do poezji Skamandrytów. Najwładniejsza to chyba epoka w dziejach polskiej poezji, najbogatsza i najbardziej różnorodna. Zbierali się Skamandryci przy stolikach kawiarenki "Pikador", tam powstawały kunsztowne liryki i buntownicze wiersze młodego Lechońia, Słonimskiego i Tuwima. Skamander miał wiele z atmosfery francuskiej cyganerii i tak jak ona przeciwstawił konserwatywnemu światu swoją niepokonaną młodość.

Antoni Słonimski, urodzony w 1895 roku, w Warszawie, był jednym z inicjatorów i współtwórców - najpierw grupy poetyckiej "Pikador", potem "Skamandra", który wywodził się z tej grupy. Wojenna zawierucha zagnała Słonimskiego do Londynu, gdzie w latach 1942-46 był re-

Rozmowa z rodakiem

Stary Żyd mnie zapytał koło Jaffskiej Bramy - Ogrod Saski jest jeszcze? Ciągle taki samy?

Stary Żyd mnie zapytał koło Jaffskiej Bramy - Ogrod Saski jest jeszcze? Ciągle taki samy?

Jest fontanna? Przy wejściu od Czystej ulicy, Tam sklep z wodą trzymali dawniej cukiernicy

- Wszystko jest tak jak dawniej fontanna i kioski
Tylko stoi tam jeszcze książkę Poniatowski

- Poniatowski! Polskie wojsko, jak to się mówiło
Nie wiem, jak tam teraz, dawniej dobrze było

Ja jestem trochę słaby. Jak ja się poprawię, Ja chcę jechać, ja pragnę zamieszkać w Warszawie

Nawet mam tutaj kupca, jak się wszystko sprzedaje
To może będzie dosyć. Tylko syn mi nie da

On bardzo wykształcony, też nazwisko Lewi, Jak ja mówię o Polsce, on nic z tego nie wie

Malkini spędzały długie dni i noce, bo stalinowscy "przyjaciele" nie chcieli ich na swój teren wpuszczać. Marli słabsi, marli dzieci, a niedobitki wrocili w końcu do Generalnej Gubernii.

O antysemityzmie w ZSRR w ogóle się nie mówi, a czymże była za czasów Stalina tzw. sprawa lekarzy, o której, jeśli już nie z innych źródeł, można dowiedzieć się z popularnej powieści Erenburga "Odwilż". Tylko że dzisiejszy antysemityzm rosyjski jest z zasady zakamuflowany. Nie mówi się wprost "Żydzi", a "lekarze", lub co najwyżej "syjonisci", obejmując tym mianem rzecz jasną wszystkie osoby narodowości żydowskiej bez względu na ich poglądy. Terminem "syjonisci" operowano w Polsce w roku 1968, a cała hałasliwa propaganda nacjonalistyczna służyła faktycznie jedynie jako ideologiczne uzasadnienie walki dwóch klik wewnątrzpartyjnych, nie bez kremlowskiej inspiracji. Stwarzała też pozory, że coś się dzieje, a działało rzeczywiście, tylko że całkiem co innego niż by chciano zasugerować - "liberalny" Gomułka dociskał właśnie społeczeństwu ciasny kaganiec, i całkiem przestał się krepować serwilizmu wobec Rosji (słynna sprawa zakazu grania "Dziadów" w warszawskim teatrze). Wygodnie było zaraz po wojnie sprowokować w Kielcach pogrom, skierować nienawistkę garstki oglupionych przeciwko Żydom, "obcemu ciału", gnojąc

daktorem miesięcznika "Nowa Polska". Po wojnie obejmując funkcję szefa sekcji literackiej w UNESCO, a następnie zostając dyrektorem londyńskiego Instytutu Kultury Polskiej. Do kraju powrócił w 1952 r. i tam już osiadł na stałe. Zmarł w 1976 r. Słonimski zawsze był silnie związany z Polską i jego wiersze powstałe na obczyźnie pełne są tęsknoty za krajem i Warszawą - z którym to miastem poeta był związany szczególnie. Przy całej swojej zarliwosci patriotycznej, zachował Słonimski w swej poezji duży dystans w stosunku do własnych przeżyć i własnej nostalgii, a pokretne ścieżki polityki przemierzał jako Słonimski-realista, co niejednokrotnie przywołało Słonimskiego-marzyciela o gorzkie stwierdzenie swojej samotności poetyckiego Polaka i polskiego poety.

Ja mu mówię, tłumaczę sam, jak tylko umiem "Przecież tam jest Warszawa!" To on nie rozumie

Dwie ojczyzny

W twojej ojczyźnie karki się zgina
Przed każdą władzą,
Dla zwycięzonych - wzgarda i slina,
Gdy ich na karną prowadzą

W twojej ojczyźnie, gdys holdy składał -
Przed obce trony
W ojczyźnie mojej, jeśli ktos padał,
To krwią zbroczony

W ojczyźnie twojej do obcych w wierze
Bog się nie zniza
Moja ojczyzna świat cały bierze
W ramiona krzyża

W twojej ojczyźnie sławne portrety,
Tom w etazerce
W mojej ojczyźnie słowa poety
Oprawne w serce

Chociaz ci sprzyja ten wieczór mglisty
I noc bezgwiazdna,
Jakże mnie wygnasz z ziemi ojczystej,
Jeśli jej nie znasz?

jednocześnie w więzieniach Kielecczyzny setki akowskich partyzantów, a innych wysyłając do syberyjskich łagrów, skąd niektórzy, ci co ocalili, wrócili dopiero w 1956 r.

Za czasów Solidarności antysemityzm znów zgalwanizowano, znów rzecz jasna zakamuflowano, w postaci "patriotycznej" organizacji Grunwald. Liczyła ona co ok. 500 członków, duszą jej był Wsiewołod Wołczew, naukowiec z Instytutu Śląskiego, który jakimś cudem znalazł się zaraz po wojnie we Włodawie. W Warszawie Grunwald usiłował odsłonić tablicę ku czci akowców pomordowanych w latach stalinowskich przez Żydów. Chwył propagandowy, zda się, doskonały - władza ludowa jest niewinna, to żydowscy prokuratorzy, sędziowie itd. Jakby Bierut osobście nie decydował o każdym wyroku śmierci (fakt, wraz z innymi na temat procesów politycznych z lat pięćdziesiątych, podany do publicznej wiadomości w Tygodniku Powszechnym w 1981 r.) i jakby obok sędziów i prokuratorów pochodzenia żydowskiego nie istnieli tegoż pochodzenia adwokaci (np. Aniela Steinsbergowa, późniejsza działaczka KOR), odważnie i z determinacją broniący oskarżonych.

Cała propaganda "patriotyczna" spaliła na panewce 10-milionowa Solidarność odcinała się zdecydowanie od wszelkich nacjonalistycznych ciągów rodem z Ciemnogrodu, a i nie przejmowała

tych, że jako argument mający zdyskredytować ją samą wyciąga się fakt, że doradca KKP Adam Michnik to brat prokuratora Szechtera, prokuratora o nie najświetlejszej faktycznie karierze. Obce były i są Solidarności faszystowskie pryncypia odpowiedzialności zbiorowej, a i grunt społeczny w Polsce dzisiejszej na podobne propagandowe chwytły zupełnie niepodatny.

Od spraw bliskich mojemu pokoleniu trzeba jednak wrócić do tych z lat okupacji, bo one są na tutejszym gruncie kanadyjskim najważniejsze. Zaufajmy w tym względzie opinii mojej rozmówczyni: "Trzeba pamiętać, iż jedna menda, jak zawsze w podobnych czasach, mogła więcej napisać, aniżeli tysiące ludzi uczciwych naprawić. To wszystko nie stanowi usprawiedliwienia. Ale usprawiedliwia nas i legitymuje fakt, iż z wyjątkiem faszystów i ONR, całe polskie podziemie polityczne pomagało Żydom, zwłaszcza po 1942 r. choć nie było pomocy ponizej kary śmierci". Oto opinia Adolfa Rudnickiego, jednego z najznajmniejszych polskich pisarzy powojennych, z pochodzenia Żyda. Zródła mówią o uratowaniu kilkunastu tysięcy Żydów w Polsce, a ratunek każdego z nich - to z reguły zaangażowanie kilku, jeśli nie kilkunastu Polaków, niejednej polskiej rodziny. Akowska organizacja pomocy Żydom Żegota ma swoje drzewko w Alei Spra-

Z PODRÓŻY PO FRANCJI

(Sierpień-wrzesień 1983)

Kiedy przygotowywałem (w drugiej połowie lipca br.) notatki do działu "Z prasy zagranicznej" ET (nr 43 i nr 44) o polskiej wystawie w paryskim BEAUBOURG nie sniło mi się, że w miesiąc później będę pakował walizki na miesięczny pobyt we Francji, ukoronowany kilkudniowym pobyt w Paryżu no i oczywiście na wystawie "Obecność polska" w centrum G Pompidou. Z tego pobytu we Francji mam sporo uwag politycznych, kulturalnych i dotyczących spraw codziennego życia. Jeżeli Redakcja ET się na to zgodzi, a Czytelnicy ET zechcą ją przeczytać, to niżej podpisany z dużą satysfakcją przekazuje Wam swoje refleksje w kilku następujących numerach ET

CZYTELNIK

"OBECNOŚĆ POLSKA" w BEAUBOURG w Paryżu

Georges Pompidou został wybrany w czerwcu 1969 r. prezydentem Francji po rezygnacji Generała de Gaulle'a z tego stanowiska Pompidou był nie tylko wielkim finansistą i politykiem. Był człowiekiem wiedzy i kultury. I dlatego jego idea fixe było pozostawienie po sobie olbrzymiego gmachu, w którym mogłyby się zmieścić nie tylko biblioteki, zbiory muzealne, wystawy sztuki, ale okresowe pokazy tego, do czego myśl i twórczość ludzka jest zdolna. Nie zawsze jednak dobry zamiar przeoblała się w dobre wykonanie. Nie jestem pierwszym, ani ostatnim, który nie umniejszając wielkości i wartości zrealizowanego Centrum G Pompidou, nie może się pogodzić z dwiema krzywdami wyrządzonymi Paryżowi: 1) żeby zbudować Centrum zburzone słynne paryskie Hale Targowe, ktoś kto w tych Halach nie jadł zupy rybnej lub nie wchłaniał atmosfery (także i zapachu) wczesnego ranka może pogodzić się ze stratą Hal, ale nie ulega wątpliwości, że to strata, 2) znacznie większą krzywdą jest nie do zaakceptowania powłoka, jaką (angielski i włoski) inżynierowie nadali temu obiektowi, który przecież miał służyć pogłębianiu wiedzy, nauce, sztuce, a więc rzeczom pięknym. A wyszedł z tego pseudo-nowoczesny, obrzydliwy trójwymiarowy bohomaż z bebechami instalacyjnymi na elewacjach.

To nie ja jeden rozdzieram szaty nad upadkiem architektury zewnętrznej i wewnętrznej budynków. Sprawa architektury Beaubourg jest od kilkunastu lat przedmiotem awantur. Ale co się stało, to się stało. Jak mi pierwszy torontonski krawiec sknocił ubranie, tak długo musiał poprawiać, aż mogłem w nie wejść. Ale z takim gmachem to szkoda gadać. Nadzieja w tym, że rdzewiejące rury oblepiające budynek zmuszą w końcu gospodarzy do takiego remontu, żeby mniej było widac tych wywiewow ze starych statków pasażerskich Eaton na Yonge to cipucha, choć też obrzydliwy. Przykro tak na początek zaczynać od mankamentów. Ale to było wszystko. Cała reszta to cichy zachwyt.

Otoż, proszę państwa, jesteśmy na 5 pięttrze Centrum. Tu mieści się od 23 czerwca od 26 września br. wystawa "Presences Polonaises", ta właśnie, która spowodowała zachłystnięcie się Otto Hahn'a w "L'Express" i szok D Davisa z "Newsweek'a". Nie dziwię się, że obaj przykładowo wymienieni fachowcy nagle zobaczyli inną Polskę. Czy to możliwe, że Polacy lat 20-tych i 30-tych tego stulecia wyprzedzili inne narody w malarstwie, fotografii, literaturze (od poezji do dramatu), teatrze i wszystkim innym, co zwie się życiem intelektualnym, kulturalnym? TAK!!! Polacy wyprzedzili cały świat łącznie z Francją i innymi krajami europejskimi nie wspominając o "tworcach" północnoamerykańskich. Ta wystawa, proszę moich Szanownych Czytelników była knock outem dla tych nic niewiedzących, ale zachwytach "pewniaków". Polska była przed nami? Kto by w to uwierzył, gdyby nie było wystawy polskiej w Beaubourg? To zdziwienie Zachodu (o którym tak trafnie napisał p. Adolf w nr 48 ET w związku z sowieckim morderstwem Boeima KAL 007) nie dotyczy tylko spraw his-

torycznych czy politycznych. Zachod dziwił się i do dziś dziwi się, że Polacy to utalentowani ludzie, to w wielu dziedzinach prekursorzy postępu kultury i sztuki całego cywilizowanego świata.

I to jest największa zasługa wystawy paryskiej - "Obecność Polski". A przecież wystawa ta obejmuje tylko wycinek przedwojennego 15-lecia twórczości Stanisława Ignacego Witkiewicza i twórców tego okresu. Jest rzeczą technicznie niemożliwą szczegółowe omówienie w ET tego, co i jak pokazano na tej wystawie, a przecież trzeba pamiętać, że cała ekspozycja jest wypożyczoną częścią jednego tylko polskiego muzeum. Muzeum z Łodzi. Proszę uwierzyć: serce rośnie, kiedy patrzyło się na świetną ekspozycję kilkudziesięciu obrazów Witkiewicza, kiedy w salkach kinowych na telewizorach pokazywano (z podkładem mieszanym polskim i francuskim) urywki kilkudziesięciu sztuk teatralnych, świetny zyciorys z wkomponowanymi rysunkami Bruno Schulza i tak wiele innych rzeczy, że gozduny płynęły i płynęły, a nie chciało się wyjść z tego spotkania z naszymi najbardziej ulubionymi utworami dramatycznymi czy malarskimi. Pozwólcie odnotować: St I Witkiewicz "Teoria czystej blagi", "Niemyte dusze", "Sonata Belzebuba" czy "Wariat i zakonnica, czyli nie ma tego czegoś by na jeszcze gorsze nie wyszło". Oryginał manifestu "Nuz w bzuhu" i tyle innych ulotek, które cieszyły oko i ucho współczesnych i jak widac było po publiczności (przeważała młodzież) także i pokoleni później.

Słów kilka jeszcze o współ-zwiedzających. Bardzo dużo obcej mowy. Dwie panie Niemki. Jedna świadoma tego, co ogląda tłumaczyła drugiej. I po każdym przystanku przy obrazach Witkiewicza wspólny okrzyk "jabelhaft" (bajkowe) Anglosasi "incredible" (niewiarygodne). Para włoska "geniale" (nie potrzeba tłumaczyć). A nam tylko serce rośnie.

Wbrew hitlerowskiemu mordercom i sowieckiej swoloczy Polska jest i przoduje przynajmniej w kulturze światowej. Wraz z wystawą malarstwa polskiego i związaną z nią wystawą polskiej twórczości nowoczesnej Centrum G Pompidou urządziło cykl koncertów muzyki polskiej. Proszę mi pozwolić przepisać z wrzesniowego kalendarza takie oto koncerty: Karol Szymanowski i jego współczesni (A Scriabin i C Debussy), "Polska i Francja" - M Spisak, A Roussel, B Wojtowicz, A Honegger, T Szeligowski, D Milhand, S Kisielewski, Jozef Kofler - "Debiuty muzyki dekadofonicznej", "Poszukiwania nowego dźwięku instrumentalnego" - Z Krauze i inni - wykonują utwory Dobrowolskiego, Stockhausen, Serockiego, de Pablo, B Schaffera i inni. To, proszę Państwa był repertuar "Muzyki Polskiej" w pierwszej połowie września 1983 r. Z repertuaru drugiej połowy września wspomnę tylko o koncercie muzyki elektronicznej Polskiego Radia w Warszawie, którą prezentuje (nieutrudzony, bo od wielu lat zajmujący się tym) Jozef Patkowski.

O wystawie paryskiej "Obecność Polski" można bardzo dużo i chyba jeszcze nie jeden raz do niej wrócimy. Ale na dziś chciałbym w możliwie zwięzły sposób dopowiedzieć Państwu, co zwiedzający (a jest ich przeciętnie 25 000 osób dziennie poza wtorkami, kiedy gmach jest dla publiczności zamknięty) może w Centrum G Pompidou zobaczyć i przeczytać.

Do statych ekspozycji należą: Muzeum Narodowe Sztuki Współczesnej (XX wiek) Wystawy stałe i okresowe Architektura Urbanistyka Projektowanie Dokumentacja specjalna

Publiczna Biblioteka Informacji Biblioteka encyklopedyczna (n b prawie zawsze przepelniona) Konsultacje Mikrodokumenty Audio i video kasety Media theque językowa Sale o problematyce aktualnej Sale dyskusyjne Wystawy Kino Biblioteka dla dzieci

CCI (Centre de creation industrielle) Spojrzenie na życie codzienne architektura urbanistyka komunikacja w ułnu

IRCAM (Institut de Recherche (badan) et de Coordination Acoustique/Musique) Sale koncertowe i ateliers

Pracownie dla dzieci (od 1 do 12 lat)

Animacje Wystawy okresowe

Na skrzyżowaniu regionów Aktualia kulturalne we Francji

A oto co się poza statymi ekspozycjami działo w Centrum w okresie 6 tylko dni (między 14 a 19 września 1983 r.)

- "Dzień dobry panie Manet" - w związku ze 100-leciem śmierci wielkiego malarza ("Olimpia", "Śniadanie na trawie") zebrano dwadzieścia kilka płócien wielkich malarzy (m in Cezanne, Matisse, Picasso), którzy zabawili się w swoje własne interpretacje tematów Maneta. Byliśmy Wolimy oryginały Maneta

- "Projekty ekspresji figuratywnej" - Cueco, Diaz, Giacometti, Olivier i inni. Choc serce się rwało - nogi nie niósły. Zaujemy

- "Presences Polonaises" - gdybym był utalentowanym pisarzem, pokusiłbym się o napisanie rozprawy o zadowoleniu i szczęśliwości z oglądnięcia tej wystawy, którą nazywamy między sobą "Polska - jest"

- "Macao" - Mikrokosmos miejski

- Odczyty i wykłady z różnych dziedzin nauki i sztuki

- Filmy za dużo, żeby je spisać. A polskie były takie - Muzyka o życiu i śmierci,

- Przygoda człowieka poczciwego, - Kuluszki, - Brzuch, - Analiza mediów, - Semafor,

- Krzesła, - Rynek,

- Teatr "Zawieszona noc" - Komedia muzyczna oparta na popularnych rytmach Ameryki Łacińskiej (tango, bolera, cza-cza-cza)

Także nie byliśmy Ciąła mdłe

A w teatrze "de la Bastille" od 9 do 20 września 1983 wystawiano francuską wersję dwuaktowej sztuki z epilogiem St I Witkiewicza "Matka" (napisaną w 1924 roku)

Na prasowym stoisku polskiej wystawy w Beaubourg kupiliśmy 12 numer czasopisma (jak się samo przedstawia) artystyczno-poetyckiego "WIELOCZAS - LE TEMPS PLURIEL" i o nim chcę napisać kilka uwag.

Pismo jest dwujęzyczne, lewe strony po francusku, prawe po polsku. Format nieco większy niż "Kultura" paryska. Luksusowy papier, na którym doskonale wychodzą czarno-białe reprodukcje malarskie i rzeźbiarskie, nie mówiąc już o druku czarno-białym i biało-czarnym. Kwartalnik

Spiszmy personalia. Dyrektorem publikacji jest Andrzej Włodarczyk. Redaktorem naczelnym jest Helena Włodarczyk. Sekretarzem wersji francuskiej Aniela Feo, a wersji polskiej Magdalena Szybist.

Ten pierwszy numer otwiera rozmowa wyżej wymienionych założycieli pisma. Pan Włodarczyk zapowiada, że "WIELOCZAS" będzie "prawdopodobnie nawiązywać do pisma redagowanego w Paryżu przed kilkudziesięciu laty przez Jana Brzeczowskiego "Sztuka Współczesna". Z zapisu tego redakcyjnego posiedzenia dowiadujemy się, że pismo będzie korzystało z współpracy zarówno dawno-zamieszkałych we Francji ludzi piora jak i nowo przybyłych. Pani Włodarczyk mówi "pragniemy stworzyć pismo "warsztatowe", to jest takie w którym akt twórczy poprzedzony byłby refleksją na wysokim poziomie intelektualnym". Pani Włodarczyk mówi też "Jeżeli wyraz "wieloczas" zawiera coś w sobie młodzieżowego, to bardzo dobrze, ale młodzież należy rozumieć jako nieustannie poszukiwanie nowych form".

Jak dotychczas - wszystko dobrze. Niemniej pod koniec rozmowy założyciele zeszli na tematy polityczne i odzegnali się od "polemik na tematy polityczne, których jest, nawet w czasopiśmie emigracyjnych az do znużenia". A dyrektor Włodarczyk "wyraźnie precyzuje, że "będziemy zajmować się rzeczywistością polityczną, religijną czy jakkolwiek inną, tylko wtedy kiedy będziemy mieli na to ochotę, nie zaś z obowiązku".

A pani Szybist dodaje "kiedy nas pytają za czym lub przeciw czemu jesteśmy, a my odpowiadamy im o wielorakosci i panoramicznym spojrzeniu na świat, czując ich niedosyt informacji. Ale my nie możemy ustępować".

Pozostawiam moim Szanownym Czytelnikom odpowiedź na pytanie "who is who"? Sam mogę na razie tylko stwierdzić, że kiedyś gdzieś słyszałem te tony budzące raczej smutek i zniechęcenie. A no zobaczymy jak to redakcja "WIELOCZASU" zrealizuje swój (pusty) slogan "poezja jest dla nas sposobem widzenia świata, sposobem życia". Obym się mylił.

A w tym pierwszym numerze są wiersze (lepsze lub gorsze) takich autorów jak J. Marty, R. Krynicki, T. Jot, E. Duszy, A. Włodarczyk, I. Zielinski, J. Rachalski. Plastyka przekazana nam przez dobre fotografie przedstawia swoich twórców i w ładniejszą j. piszczałowskiego, j. błaszczaka, j. lebensteina, s. gierowskiego, tarasina, l. brzozowskiego i m. Jozefowicza. Są także rysunki m. szczęsnego, których - bycie nie bycie - nie rozumiem.

Została proza a. rolewskiego. Rozważania o polskiej literaturze współczesnej, m. szabist o wierszach (dyrektora) Andrzeja Włodarczyka, k. hentschel'a fragment powieści p. t. "Liturgia" o zmilitaryzowanym kocie i rozmowa o poezji ryszarda sawickiego z tymoteuszem karpowiczem p. t. "tworczą negacją" (Czy Czytelnicy zauważyli, że spisałem autorów i tytuły z małej litery? Dlaczego? Chyba dlatego że się zaraziłem od twórców "wieloczasu", którzy nie uznają dużych liter dla imienia i nazwiska. Pisałem, swego czasu, o konsekwencjach przebywania w pokoju, gdzie nie tylko ściany, ale sufit i podłoga są pomalowane na zielono. No więc dotarliśmy do końca. Ale muszę się zatrzymać nad świetnymi wypowiedziami T. Karpowicza. Jakże nie podziękować za przypomnienie słów autora "L'Homme revolte" Alberta Camus'a "Człowiek jest jedyną istotą, która nie zgadza się być tym, czym jest".

Albo za takie stwierdzenia

"Wszystkie wielkie dzieła literackie zostały napisane w językach narodowych. Nie znam wielkich dzieł w języku esperanto. Tylko we wczesnej młodości, jak w przypadku Conrada, można wejść bezkarnie w drugi język, w jego świat, w jego życie - bo język jest życiem.

- Bo ziemia, a nie poszczególne kraje, kraiki, krajątka, podkrajątka staje się dziełem ojczyzn ludzi. Najpierw każdy z nas jest człowiekiem (homo), a potem dopiero obywatelem (civis). Życie tylko w danym narodzie bez świadomości więzi ogólnoludzkich - to być kroplą, która uważa siebie za morze.

- Poeci od najdawniejszych czasów byli najbardziej niespokojnymi duchami świata. Pamiętajcie, że już Platon nie chciał ich mieć w swojej republice, jako "mącieli" i wypędził ich stamtąd razem z malarzami.

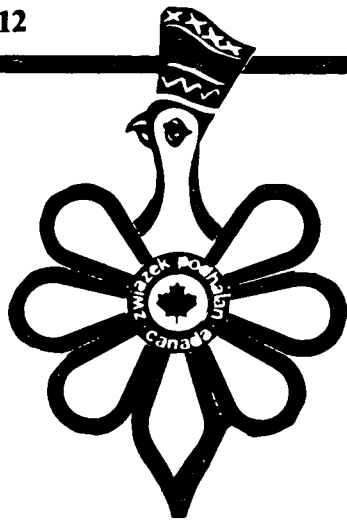
- Wolna sztuka nigdy nie umiera, umierają tylko wolni artyści.

- Moj Torquemada jest bardzo podobny do Camusowskiego, z tą różnicą, że najgroźniejsza jego postać skupia mi się za murami Kremla. Tam się przygotowuje światu czerwony stos śmierci.

- U wejścia do jaskini mitycznej wroźki Pytii, w Tebach, był napis "NOSCE TE IPSUM" - "Poznaj samego siebie".

Kiedy skończyłem czytać doskonale mądry traktat o życiu i twórczości człowieka piora Tymoteusza Karpowicza brzęcząca uparta mucha krążyła koło mego ucha. Przekonywała mnie "załóż się z kim chcesz, że nikt w redakcji "WIELOCZASU" nie czytał, a jeśli czytał, to nic nie rozumiał z tego, co Karpowicz mówił. Przecież to jest zaprzeczenie tego, co powiedział pełen skład redakcji w rozmowie o "WIELOCZASIE". Nie zakładałem się z nikim. Wiem że mucha miała rację.

CZYTELNIK

Wielki bankiet Górale z Kanady wydadzą A sytko przez to pięciolecie przez nowutki Standar Związkowy, co go siostry Sarytki od Starego Sącza wyhaftowały podle goralskiego naszego pomysłunku

A na piyrsej stronie Matka Boska - Gazdzina Goralska - bo to twarz Goralki ma i wyrchy i siklawka, a po bokach sarotki i nase wyrchowe osty A sytko to na niebieskim kolorze, sytko złotem, srebrem haftowane A nici z Toronto wysłane do Polski

A na drugiej stronie atlas bioty, a na num hyrny nas znak A to pani ze swym chłopem zaprosynie na ten bankiet dostaniycie jako to redakcja Echa Tygodnia, to i nas znak sytki na standarze obacycie

Zaproszenie przyszło w samą porę Okażę - 5-lecie Polskiego Związku Podhalan w Kanadzie 24 września w podziemiu kościoła sw Teresy w Toronto Dadzą nam ceprom oczy pięknymi strojami nacieszyc, bo na zaproszeniu strój wieczorowy napisano A jaki to wieczorowy? Góralski jak nic A jeszcze pojesc, popic, a potancowac Gorale potrafią A najważniejsze - będzie znów okazja do przypomnienia paru słow o zymym podtrzymywanym języku, ubiorze i obyczajaju, tancu i muzyce, co własnie dzięki Związkowi Podhalan tu się w Ameryce odradza i nie ginie

To już drugi raz jako ta gazdzina na Echu goszczona jestem przez kanadyjskich Górali z nadzieją, że może co "piyknie opise"

Może będzie piyknie, a może nie będzie Odpowiadam - wymijająco jak psyjdzie baba z rachunkiem do redakcji to nie będzie, a jak chłop z cekiem to będzie A widzę goralskie oczy smieją się z ceperki jakby mówily "tseba to zóltodziobstwo opiorcyc"

To i czytelnikom należy się wyjasnienie Ze starych etnograficznych sentymentów została mi biała bluzka babska od Zakopanego i nieposkromiona sympatia wszelkich regionalnych odmian polskiej mowy i tych zza Buga, z Lubelszczyzny, z Warszawy i ze Śląska Rozmawiają się one w polskim potocznym, gubią w zawstydzieniu najpiękniejsze, najtrafniejsze określenia

Nieliczni tylko często najbardziej wykształceni chronią tę mowę, matek i ojców na specjalną okazję Swiadomie, na przekor, albo dla artystycznego tworzywa Jak tu w Kanadzie Stasek Szaflarski - architekt władający angielskim i francuskim, literacką polszczyzną i góralczyzną ot przez tę "góralską hyrnotę"

Przyjeżdżając do Kanady Góral, chłopak ze Śląska czy z Mazur wnosi niczym w skorupce skarby polskie zapomniane Przydałyby się związki Łowiczan i Krakowiaków po to, by od parady - lecz nie na niby - bogactwem naszych strojów się szczytć Tanców i piosenki dziadów przyuczyc, nie tylko kilimkiem z Cepeligiębę zatkać

A że nie jest to poroniony jakiś pomysł przypomnijmy, że i twardzi Podhalanie nie zawsze tu swój związek mieli, bo zaledwie 5 lat, a w USA 50 lat, że wielu dopiero tu w Kanadzie przypomina sobie jeszcze z dzieciństwa zapomnianą mowę, a krewnych o przysłanie stroju góralskiego prosz Hobby? Pochodzenie Odpowiadają tu często imigranci ze Szkocji czy Irlandii

Albosmy to? Więc na bankiet! No jak to gazdzino było? "Słonecko chowało się już za torontonskie wyrchy do jeziora sto jak chłopcy i baby ubrane przepiynkie, bo po góralsku, schodzily się do piwnicy pod kościołem na

HEJ WITAJCIE SYTKO

krzesz standaru Siedli haw sytko, kielo ich było a to gazda Stasek Swiderski z Kanady ze swoimi chłopami a i od południa z Chicago największy gazda z Ameryki Jozef Gil ze swoimi jako na zboj I gazdziny z dziećmi i młode

Wiele osób w strojach wieczorowych, lecz nie goralskich, ale gazdzina wie - to nasi, a to kanadyjscy znajomi co przyszli popatrzec Nad stołem wisi napis "HEJ WITAJCIE SYTKO!" A "sytko" ze 200 osób

Siedli haw sytko kielo ich było Za stołem przydziałnym zasiedli najprzedniejsi gazdowie i goście Wprowadzono sztandary Polski, kanadyjski i ten nowy podhalanski, o którym tyle mowiono Od drzewca biało-czerwone wstążeczki jak u procesyjnej chorągwi Sztandar posrodku sali postawiono Podeszli "krzesni" konce wstążeczek trzymają Proboszcz i kapelan góralski ksiądz Edward Ewczynski modlitwę odmówił i sztandar poświęcił

Podano do stołu mięsiwa przerozne, a do tego i kapustę Nie było to wprawdzie goralskie jedzenie, nie owies, ziemniaki czy mleko, ale kapustę z grzybami gazdziny chwaliły jak swoją

A do jedzenia goralska kapela i tance "Hirni" z Chicago - większość tu urodzona młodziutka, jeszcze trochę niesmiała Chłopcy jednak obyczaje znają Wychodzi jeden, ciupagę przed kapelą rzuci (ze to się niby bic nie będzie tylko tanczyc), nutę poda, kapela odpowie i już w dziewczynach niby to przebiera

Całosc bankietu prowadzą gazda Stasek Szaflarski i gazdzina Ciesla

Nie ma bankietu bez przemowien Gazda Związku Podhalan w Kanadzie Stanisław Swiderski dziękuje wszystkim za pomoc w wykonaniu sztandaru Pomoc to znaczna i uwieczniona 68 srebrnych i złotych gwiozdzi wbiją dzis wieczor fundatorzy w drzewce sztandaru Kazydy złoty gwiozd to dar 50 dolarow Nie szkoda było dac na ten pierwszy podhalanski sztandar za granicą kraju 100 jest członkow Związku Podhalan - chyba kazda rodzina swoj gwiozd dala

Nie poskapił też Związek na budowę domu Podhalan w Chicago, pierwszej prawdziwej goralskiej siedziby w Ameryce Dziękuje więc za to drugie mówca, gazda amerykańskich górali Jozef Gil Jakos te 1000 dolarów mały Związek Kanadyjski wyskrobali pomocy różnej do tego udzielił

"Chatupa piyknio honorowo budowano, descana powata, sytko chrupe drewno, sytko jak spod Hol, sciana wanciana - opowiada jeden z budorzy, a białizba już gotowa - dodaje drugi

Kochani Gorole - mówi wspomniany już miłośnik ojcowskiego dziedzictwa, projektant chaty i redaktor pisma "Polana" - kwartalnika Związku Stasek Szaflarski "Trza tyk "zielonych" jescie wynycyl jakoscie dali Chatupa piyknio, honorowo budowano, to sytko kostuje, ale przecie to Wase i Nase Ta chatupa nie przepadnie nawet jak nos nie będzie bo bedom nase dzieci"

Na tę chałupę dac mogą także i "sympatyczne cepry"

Przemawiał też prezes Związku Narodowego Polskiego w Toronto gazda Korzeniowski, który na liscie członkow Związku Podhalan na pierwszym miejscu figuruje

Odczytano też list nieobecnego księdza Karskiego napisany na tę okazję po góralsku

Na koncu oficjalnej części bankietu złote i srebrne gwiozdzie wbili w drzewce fundatorzy sztandaru Ich lista jest długa i może nie zdecydowalibysmy się jej przytaczac w całości gdyby nie fakt, że w sporej swej części miesci nazwiska najbardziej w srodowisku goralskim Ameryki i Kanady aktywnych osób Zamieszczamy ją więc na koncu sprawozdania

I to byłoby wszystko, ale "cyganięcy" Bo przeciez więcej było muzyki i tancza niz oficjalnych przemowien

Wystąpił wszak zespół "Harnasie" z Toronto - grupa amatorow, ale z takim nerwem i autentyzmem, że i dobrze ze sobą zgranym zespołom nie ustępują Przecieć to prawdziwi gorale z Hal, co się tancza i muzyki nauczyli dziećmi jeszcze Szkoda, że tak rzadko razem występują choc okazji ku temu wiele by się znalazło Do tancza grał zespół Quo Vadis Pozno już było gdy zjawił się poseł do parlamentu federalnego Jesse Flis, nie tylko by okolicznosciowe prezenty goralom wręczyć, ale by z dużą wprawą polkę wraz z małzonką odtanczyc

Polki i rock and rolle wywijano by tylko do północy, ale czy to Góral pozwoli aby jemu kto grał Ledwo się cicho zrobiło już z kąta odezwała się goralska kapela i młode chłopaki przebrane po miejsku dziewczyny w jedwabnych sukniach do goralskiego wzięli A ze na szpilkach "babski krok nie tak lekki" sciągnęła panna pantofle i dalej chłopaka obtancowiywac Takie to było "zacudowanie a zapatrzynio" az się zal zrobiło, że już koniec

Zatem zyczymy wszystkiego dobrego Związkowi Podhalan na następne lata

A oto lista fundatorów złotych i srebrnych gwiozdzi odtworzona na podstawie oficjalnego dokumentu

Ks Wł Karciarz, Z G PP w USA-Chicago - Prezes J Gil, Z G ZP w USA-Chicago - Prezes J Gil, Halina i Józef Gil - Chicago, Koło Czarny Dunajec ZP Nr 21 prezes Harbol, Zofia i Jan Kantor, Klub Wierchy - Chicago Ciesla, Koło Zakopane - Chicago, Koło Nr 19 Andrzej Duch-Knapczyk - Chicago, W Feliks Chicago, S Bukowski Chicago, A Czyszczon Chicago, M i T Lipien Chicago, H J Piętka Chicago, H i J Trojanek Chicago, A i K Harbut - Chicago, A i J Chłebek Chicago, Z Bielska Chicago, ZNPw Kanadzie ZG - prezes W Korzeniowski, K i W Korzeniowscy, ZNP w Kanadzie, Gmina II New Toronto, ZNP w Kanadzie Gmina II New Toronto, ZNP w Kanadzie Gmina nr 7 Oshawa, ZG Klubu Polek ZNP w Kanadzie - prezeska L Kowalska, Rada Oswiatowa ZNP w Kanadzie Toronto - L Kowalska, 8 klasa Szkoły Podstawowej A Mickiewicza ZNPwK Toronto, Organizacja Weteranow II Korpusu 8 Armii - Toronto, Stowarzyszenie Żołnierzy I Dywizji Pancernej w Kanadzie, B S Szaflarscy - St Catharines, A S Swiderscy - Toronto, A J Leja - Mississauga, S S Ligas - Toronto, M A Kapel - Toronto, K K Ciesla - Toronto, F F Topor - Toronto, B W Oblon - Toronto, J B Szczypta - Toronto, M J Ratulowski - Toronto, M W Kapel - Toronto, H W Ustupski - Oshawa, M Obrochta - Toronto, W J T-Twarog - Vancouver, F K Twarog - Toronto, E Bielawski - Toronto, M M Gulbinski - Toronto, M A Pawlikowscy - Toronto, M Korzeniowski - Toronto, M W Zdybal - Toronto, H W Gall - Toronto, M S Bro -

Przy okazji porozmawiałam z gazdą amerykańskiego Związku Podhalan Jozefem Gilem Oto co dowiedziałam się z tej rozmowy

- Podczas pierwszego w historii spotkania prezydenta Reagana z Polonią w Chicago 23 czerwca, prezydent dostał od gazdy Gila kapelusze goralski Gazda zdążył tylko powiedziec, że to trzeci - dwa inne otrzymali od górali Papież i Wałęsa Reagan podziękował Wysłał też specjalny list do Podhalan

Gazda włożył kapelusze na głowę Reagana wymijając obstawę prezydenta

Zdjęcia prezydenta USA w kapeluszu ukazały się w gazetach roznych krajow,

- Związek Podhalan w USA liczy 53 lata Jego zalozycielem był Dr Stefan Jarosz Za rejestrowanych jest 41 koł, w tym aktywnych 32 Zadaniem związku jest podtrzymanie goralskiej tradycji, organizowanie udziału w festiwalach grup etnicznych Główną siedzibą Związku Podhalan jest Chicago Liczba zrzeszonych ok 1000 osób na 100 000 osób pochodzenia goralskiego zamieszkałych w USA,

- Gwarą góralską mowi niewielki procent górali Gwara sama ma kilka odmian choc wypracowano wspólną pisownię,

- Górale amerykańscy wbrew krążącym w Polsce mitom nie są szczególnie bogaci Są jednak aktywni i nie załują pieniędzy na podtrzymanie swych tradycji Kupując bogaty stroj goralski decydują się na wydatek 100 000 złotych,

- Związek Podhalan zrzeszony jest w Kongresie Polonii Amerykańskiej, bierze udział w pracach organizacji - między innymi w akcji pomocy Polsce,

- Czym tłumaczy gazda Gil trwałość góralskiej kultury? Oczywiście "goralskim charakterem" Góral jest uparty zeby co ma utrzymac

Konczę już rozmowę, gdy stojąca nieopodal gazdzina poddaje inną myśl Tak jak mnie się wydaje - mowi - to wszystko przez goralską muzykę i melodie Taka jest inna, że jak ją Góral nawet po latach gdzieś usłyszy to mu ciarki po plecach chodzą i zatęskni

Obysmy jak najdluzej mogli jej sluchac

dzki - Toronto, H Majerczyk - Oshawa, A Anuszevska - Toronto, Dr S M Klodas - Toronto, Maria Granowska - Toronto, ZPWK ZG Toronto, Z i J Podczerwinsky - Toronto, Z J Morana - Toronto, Z S Nytko - Toronto, St Wet A P im Gen Sikorskiego w Oshawie, B i M Ciesla Chicago, Wł Czyszczon - Chicago, Izba - Rest Toronto, Polish Army Veterans Assn Post nr 114 Toronto - Jagielicz, SPK Koło nr 20 - Toronto - Mirecki

EDMAR ENGINEERING COMPANY

Engineering Design / Air Conditioning / Plumbing / Electrical Construction and Service
Właściciel Marek Rugala

Poleca

- INSTALACJE URZĄDZEŃ KLIMATYZACYJNYCH
- PIECÓW ELEKTRYCZNYCH I GAZOWYCH,
- NAWILZACZY,
- ELEKTRONICZNYCH FILTRÓW

KLIMATYZACJA
DOMOWA

Aktualny cennik:

2 tonowa	\$1650
2.5 tonowa	\$1750
3.0 tonowa	\$1950

NOWE DUSZPASTERSTWO DLA POLAKÓW W SĄRBOROUGH

Opiekę duszpasterską sprawują kapłani ze zgrupowania zakonnego - Towarzystwa Chrystusowego dla Polonii Zagranicznej (rok założenia - 1932 Polska)

DUSZPASTERZ
ks Zbigniew **OLBRYŚ S CH**

(mieszka w St Augustine's Seminary, I piętro nr pokoju 226)

ZAPISY DO PARAFII

Prosimy, aby ci, którzy pragną należeć do naszej Rodziny Parafialnej wypełnili odpowiednie formularze

Formularze znajdują się na stole przy wejściu do kościoła

PORZĄDEK NABOŻENSTW

niedziele -

Msza św o godz 11 00
okazja do spowiedzi
od 10 00 do 10 40
proba wspólnego śpiewu
10 45 - 10 55

dni powszednie -

Msze św wieczorem o 19 00
(codziennie za wyjątkiem wtorku i soboty)
w sobotę Msza św rano o
godz 9 00

okazja do spowiedzi codziennie
poł godziny przed Mszą Św

LEKCJE RELIGII zapisy - zgłoszenia przy zapisie do parafii

Msze święte w dni powszednie rozpoczynają się od 3 października br (poniedziałek)
W październiku o godz 18 30 będą odprawiane nabożeństwa różnecowe

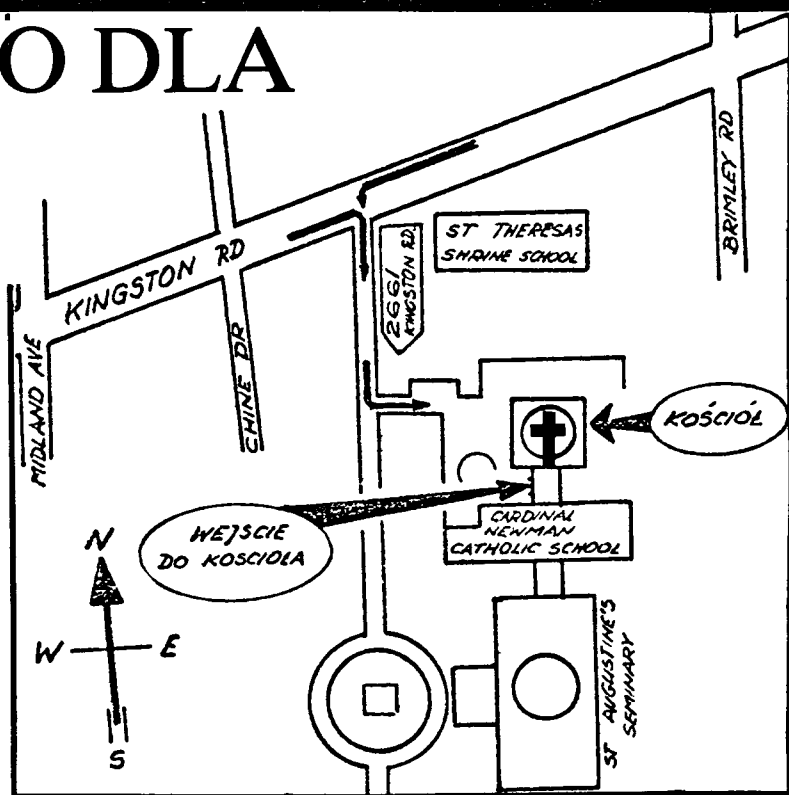
KOMUNIA ŚW w DOMACH dla chorych i starszych osób
Prosimy rodzinę o powiadomienie duszpasterza o dogodnym dla domowników czasie, a kapłan przybędzie z posługą sakramentalną

KANCELARIA DUSZPASTERSTWA

Mieści się w głównym budynku St Augustine's Seminary na pierwszym piętrze w pokoju 226 (czwarte drzwi na lewo, po wejściu schodami)

Kancelaria na razie czynna jest w poniedziałki i piątki 9 00-11 00 oraz 17 00-18 00

Duszpasterz również będzie do dyspozycji po Mszy św wieczornej (w zakrystii)

TORONTO

UWAGA RODZICE!

Nowa lokalizacja polskich klas

Pragniemy donieść ze czynnymi staraniami o utworzenie polskich klas w dzielnicy Borough of York. Chodzi szczególnie o rejon, w którym nigdy dotąd nie było takich klas, a więc pomiędzy ulicami Scarlett Rd a Keel oraz Dundas i Eglinton Ave

Prosimy o zgłaszanie dzieci jak najszybciej. Mogą to być uczniowie szkół publicznych jak też i katolickich. Lokalizacja klas uzależniona będzie od tego ile dzieci zgłosi się z danej szkoły czy pobliskich szkół

W zależności od liczby dzieci klasy będą o różnych poziomach nawet dla początku

jących którzy wcale nie znają języka polskiego. Te pierwsze polskie klasy w tym rejonie na pewno będą wielką ulgą dla dzieci a szczególnie dla rodziców, którzy zmuszeni byli dowozić dzieci i tracić wiele cennego czasu nie mówiąc o szeregu innych niewygodach

Z tego też powodu wiele dzieci nie korzystało z nauki języka polskiego. Idę Wam z pomocą. Proszę więc zainteresowanych rodziców o skontaktowanie się ze mną na tel 769-2851

Przyłączcie się do tej pozytywnej akcji! Mogę zapewnić, że gdy obejmę klasę gwarantuję fachową urozmaiconą pracę z dziećmi. Efekt nauki szybki

PIOSENKI JAZDY POLSKIEJ

Pierwsza brygada, O moją rozmarynie, Marsz Halerczyków, Idzie żołnierz, Białe roze i 24 inne najbardziej popularne piosenki żołnierskie z lat 1914-1921 wydane nakładem PCAG

Przeboje trzech pokoleń Polaków

Tej książki nie powinno zabraknąć w żadnym patriotycznym domu. Do nabycia w Biurze Pomocy Nowo Przybyłym,

K Gift Shop. Cena \$3

Całkowity dochód ze sprzedaży przeznaczamy na pomoc Polsce PCAG

Dokonczenie ze str 10
wiedliwych. Konspiracyjne sądy specjalne ścigały szantaze wobec ukrywających się Żydów i denuncjowanie ich, latem 1943 wykonano wyroki śmierci na denuncjatorach. Zas wielu Polaków zapłaciło życiem za pomoc ukrywającym się Żydom. W Siedliskach koło Miechowa np wraz z 4 ukrywanymi żydowskimi krawcami hitlerowcy wymordowali 5-osobową rodzinę Baranków, łącznie z 10- i 12-letnim dzieckiem. W marcu 1943 r w wsi Przewrotne w Rzeszowskim zginęło za pomoc Żydom 30 Polaków, w październiku tegoż roku - 16 dalszych, w tym matki z 2-letnim i jednomiesięcznym dzieckiem. W Starym Ciepeliowie hitlerowcy spalili żywcem, wraz z ukrywanymi Żydami, 33 osoby z 3 polskich rodzin, wśród nich 4 dzieci i

jedno malenkie niemowlę, w Cisiach koło Minska Mazowieckiego zamordowali 24 Polaków i malenkie polskie dziecko. Rolnik Michał Fenczak z Zawozu poniósł śmierć za dostarczanie Żydom żywności, za to samo zginęła 20-letnia dziewczyna, złapana przy drutach obozu w Treblince, przez które przerzucała chleb

To tylko kilka przykładów, a udokumentowano i zarejestrowano ich w aktach w Izraelu i w Żydowskim Instytucie Historycznym w Warszawie znacznie więcej. Wielu ratujących przeżyło i niejedni z nich doczekali uroczystości mianowania go sprawiedliwym, które to uroczystości odbywają się w ambasadach Izraela i w kraju zamieszkania sprawiedliwego

Od roku 1962 rosną drzewka

w jerozolimskiej Alei Sprawiedliwych, na kilkudziesięciu z nich widnieje napis "Polska". Nie każdy z nas ma możliwość dokonania tego, co moja rozmówczyni, przyczynić się do tego, by owych drzewek przybyło. Lecz każdy może, w miarę swych możliwości i w swoim kanadyjskim środowisku, walczyć o niezafałszowany obraz stosunków Polacy-Żydzi. Co więcej, każdy jako Polak ma taki moralny obowiązek

Karolina Jankowska

P S Osoby, które znają konkretne fakty i nazwiska Polaków udzielających Żydom pomocy podczas okupacji, a które nie są zorientowane w szczegółach jak wystąpić do Jad Waszem, proszone są o kontaktowanie się z dr Anną Poray-Wybranowska 5254 Globert, Montreal H3W 2E7, Tel 482-2796

WIADOMOŚCI Z ŻYCIA POLONII MONTREALSKIEJ

NAJNOWSZA KSIĄŻKA O WIZYCIE PAPIEŻA W POLSCE

Tytuł "Druga wizyta Jana Pawła II w Polsce", wydana w Paryżu przez wydawnictwo Cana, autorstwa - Jean Offredo i Dominique Le Corre, znanych dziennikarzy francuskich, wybitnych znawców i propagatorów spraw polskich. Teksty w języku polskim i francuskim, 160 str., 75 fotografii, większość kolorowych. Piękne wydanie albumowe na kredowym papierze, cena tylko 16\$
Do nabycia u p Jerzego Skrodzkiego, 3465 Hutchison St., # 1002, Montreal, tel 845-46-84

ZABAWA SPORTOWA

Klub Sportowy White Eagles TBO serdecznie zaprasza całą Polonię na zabawę sportową w sobotę 1 października 1983 o godz 8 wieczorem. Klub Sportowy TBO prosi Polonię o szczerą poparcie. Dochód z tej zabawy jest przeznaczony na utrzymanie drużyny w przyszłym sezonie. Do tanca będzie przygrywać orkiestra Białe Orły.
Bilety \$8 00 Goscie \$6 00 członkowie i młodzież

Rezerwacja Biletów tel Jozef Grabas 725-3400 Z.J Toporowicz 354-3715 Jan Grocholski 727-2311 (sklep)

Adres redakcji
84 90th Ave LaSalle, Que., H8R 2Z4
12453 Pavillon, Pierrefonds, Que., H8Z 1M6
Korespondenci Tel 336-8136, 271-4002, 683-2576
Ogłoszenia i prenumeraty tel 727-7257

Uprzejmie zawiadamiamy szanownych czytelników o zwiększonej ilości punktów zajmujących się sprzedażą 'Echa' w Montrealu. Można je obecnie kupować w następujących miejscach

- 1 Kościół Św Trójcy - przed sumą
- 2 Kościół M B Częstochowskiej - przed sumą.
- 3 Kościół Św Wojciecha - po sumie
- 4 Sklep z gazetami - 3511 Boul St Lorent
- 5 Sklep z gazetami - 12-48 Peel, k Ste-Catherine
- 6 Kiosk z gazetami - Ave des Pins, k Boul St Lorent.
- 7 Sklep spożywczy 2657 rue Rouen, w p Jałowy
- 8 Sklep spożywczy 3561 rue Belair, w p Grocholski
- 9 Sklep spożywczy, Marian - 4355 Boul St Lorent
- 10 Boulangerie-Syrenka - 4371 rue Belanger, w p Mitrowski
- 11 Alfred Delicatessen - 1766 rue Centre, w p Chruscieli
- 12 Sklep spożywczy 1903 rue Jolicoeur
- 13 Fruiterie Ludmila - 65 90 Ave Ville la Salle
- 14 Sklep Old Europe, Alexis Nihon Plaza, Metro Atwater

We wszystkich sprawach dotyczących kupna i sprzedaży gazety, można się kontaktować

Tadeusz Kruszewski
737-39-45

Krystyn Piętka -
727-72-57

GABINET DENTYSTYCZNY
Christine E Marczuk, D D S
Barbara B Marczuk, D D S
Ogólne leczenie dentystyczne
Przyjmujemy od poniedziałku do soboty
Tel (514) 934-0181
4773 A Sherbrooke St West
Westmount, Montreal (que)
H3Z 1G5

Kursy języka angielskiego intensywne, codzienne i popołudniowe, 2 razy w tygodniu w renomowanej szkole języków obcych Montreal, tel 483-44-89
po 4 po poł

POGŁOS

czyli absolutnie niezależne od prądów pismo satyryczne

Redagują Magda, Marek i Kot Czyżyckich

motto:

Prawdziwy pogłos echa się nie boi!

Z ogromną satysfakcją spieszymy powiadomic P T Czytelników, że oto udało nam się dobrać do numeru drugiego, mimo "pobożnych" życzeń konkurencji, która specjalnie na tę okoliczność przysłała nam dobrze utuczoną na konkurencyjnym wikcie swinię, w celu samopodłożenia. Pusciliśmy zwierzę luzem, zapewniając, że teraz już może się zapisywać gdzie chce i chodzić słuchy, że widziano zakapturzoną dziką swinię, grasującą na zakrętach dziejowych. W zamian za tak miły upominek zamierzamy wysłać konkurencji kozkę z nogą w gipsie, co - jak mamy nadzieję - odwiedzie kolegów od dalszych popisów akrobatycznych.

ŻYCZENIA

Z okazji tak miłego naszemu sercu (i kieszeni) jubileuszu "Echa" niniejszym składamy następujące życzenia

1) "Echu" - żeby rosło w siłę, a Redakcja Pogłosu była dostatej!

2) Naczelnemu - żeby konkurencji wyrosł wreszcie ten kaktus na dowolnej części ciała, co zakończy może kampanię pod hasłem - "Jeśli się to Echo rozwinie, to nam kaktus wyrosnie!"

3) Farmusowej naszej ukochanej nie wiemy, czy życzyć powiększenia, czy też pomniejszenia liczby wielbicieli, zrzeszonych w Farmus Fan Club. Musimy się w tej sprawie skonsultować z Farmusem.

4) Farmusowi - miłych konsultacji!

5) Pozostalym członkom zespołu redakcyjnego, nas nie wyłączając, - abysmy wszyscy zdrowi byli!

6) Konkurencji życzymy, żeby nie przechodziła na naszą stronę, bo popsuje nam całą zabawę!

7) Bandzie Czworoga życzeń nie składamy z wiadomych względów!

JUBILEUSZ

Z okazji naszego jubileuszu postanowiliśmy wziąć przykład z innych jubilatów i urządziliśmy bankiet, na który nie zaprosiliśmy nikogo, bo jesteśmy pazerni i żarłocznymi. Program bankietu

9 00 - Naczelny wręcza dyplom Farmusowej

9 30 - Farmusowa - istota skromna i wielkoduszna - oddaje dyplom Jozce, dodając dwa ordery, zabrane cichcem Farmusowi

9 40 - Farmus stwierdza brak orderów, daje w mordę osobie towarzyszącej i zabiera dyplom Jozce

10 00 - Jozka, pijana w dym, wyprasza u Naczelnego statuetkę, zabierając wcześniej ordery

10 30 - Farmus określa miejsce, w którym ma on dyplom, po czym zjada go, żeby nikt mu go nie zabrał

10 40 - Farmusowa drze się wniebogłosy, że to był jej dyplom i należy jej się jeszcze jeden za zasługi

11 00 - Naczelny wyrzywa sobie resztkę włosów z głowy

11 30 - Farmus tłucze Farmusową po tydkach wstążeczkami od orderów

12 00 - Kot dławi się wyrwanymi Redaktorowi orderami

Reasumując - Redakcja Pogłosu znajduje się w posiadaniu orderów, dyplomów i statuetki z popiersiem Kota. Ponowne wręczenie nagród odbędzie się na następnym bankiecie jubileuszowym

Przy okazji nadmieniamy, że w przygotowaniu znajduje się interesująca monografia, obejmująca okres od powstania "E T" aż do dnia bankietu, z uwzględnieniem wszystkich faz przyznawania i odbierania nagród oraz zmian personalnych w składzie Redakcji

MISS POGŁOSU

Podbudowani mocno wyborami Miss Młodzieżowki USA postanowiliśmy, że - co tam - też ogłaszamy konkurs na Miss Pogłosu

Wymagania

1) kandydatka na Miss w żadnym wypadku nie może mieć zeza, płafusa ani taty na stanowisku,

2) konkurencję wyklucza się z udziału w konkursie, bron Boze nie z powodu zeza ani płafusa,

3) kandydatka musi być dobrze znana Redakcji. Zawszadawczeni wydajemy codziennie w wieczorowych porach, Redaktor podpisuje się osobście,

4) prosimy o niegłosowanie na Farmusową, znajduje się ona poza wszelką konkurencją. Naszą kandydatką jest Kot Czyżyckich, płec oczywiście zenska. Dane personalne

wiek - młody
wzrost - wystarczający
włosy - w stylu punk
oczy - zielone, tzw. kocie
zainteresowania - zoologia (specjalizacja myszy), rybołówstwo

Redakcja Pogłosu przewiduje specjalne nagrody dla zwycięzcy

I nagroda - przemysłna konstrukcyjnie szaszetka na drobniaki i drobniadki, wykonana z gazety konkurencji. Wstążeczkę ufundowała Farmusowa

II nagroda - fotografia artystyczna przyszłej łysiny Prezesa pod tytułem - "I ty zostaniesz Indianem". Stara legenda głosi, że już dawno temu zapobiegliwi tubylcy chcieli zrobić z łysiny Prezesa ozdoby, rytualny bebenek, ale orzeszkodziła im w tym szarża lekkiej brygady i od tej pory obsesją Prezesa stało się dziarganie tępym gwoździem swej przyszłej łysiny przy akompaniamencie piosenki "Jachu, nie daruję ci tego bebenka", w wykonaniu chóru dziadów prośalnych

III nagroda - spotkanie z tzw. polarnikami w miejscu ich osiedlenia. Należy zaznaczyć, że dawno, dawno temu wybuchł konflikt ideologiczny między Profesorem a tzw. polarnikami i w związku z tym ci ostatni przenieśli się tam, gdzie są teraz a wszyscy wiedzą gdzie i o co chodzi

ATRAKCJE WYCIECZKI

1) bieg z pneumatycznym młotem na Czukotkę i z powrotem

2) odczyt pt - Ile Jura wyciąga, gdy wronę wciąga do rurociąga

3) zakwaterowanie w osrodku rekreacyjnym pionierów przemysłu drzewnego - "Zorza polarna" i zaproszenie na bal karczowników

4) występy zespołu regionalnego - "Burlak tancy i spiewa"

Na szczęśliwie powracającą do nas Miss czeka spragniona wiadomości z tamtej strony Czarnej Dziury miła naszemu sercu - konkurencja

BIURO TURYSTYKI - "KIBITKĄ BLIŻEJ"

pozwala sobie przedstawić P T Czytelnikom drugą część listy krajów, do których wycieczek nie polecamy

1 Korea - przelot na miejsce docelowe może być utrudniony. Przewidujemy nawet, że można nie dolecieć w ogóle. Nie bez kozery nazywa się Koreę miejscem docelowym

2 Sachaln, Ochock i Seul - obszar ten, określany mianem nowego Trojkiata Tajemnic, należy szczególnie omijać z daleka. Notuje się tam bowiem przypadki znikania różnych środków lokomocji, z przewagą samolotów. Jeden to nawet bardzo zniknął. Prasa miejscowa podaje, że niby to było UFO szpiegowskie, ale przstraszyło się drwała Wan i gdzieś poleciało, oni w ogóle nie wiedzą gdzie i o co tyle gadania. Niestety, nie udało się dotąd uchylić rąbka tajemnicy Trojkiata, ponieważ grasuje tam międzynarodowosciowa ekipa badawcza i innych przepędza. Szczegółów na ten temat nie podaje Agencja TASS

3 Afganistan - nie ma po co jechać, bo i tak nie wpuszczają, choćby dlatego, że po obu stronach granicy stoją ci sami

UOF - czyli UWAGA OBIEKTY FRUWAJĄCE

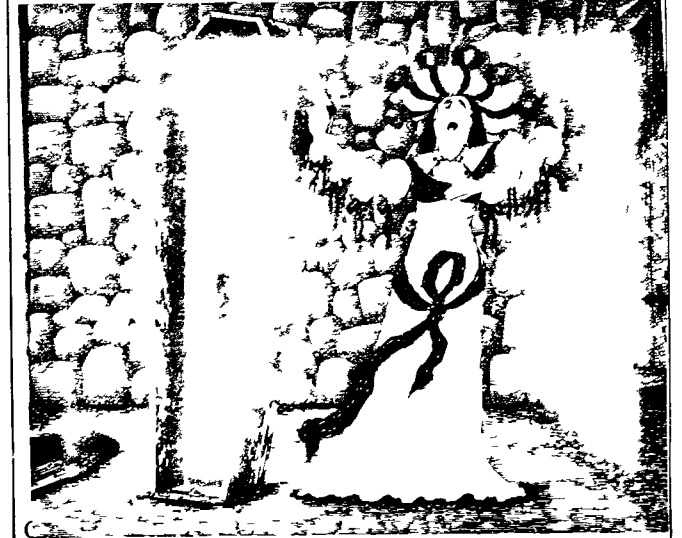
powieść w odcinkach odcinek II

Jędrak był pierwszym, który przyniósł do redakcji tę hubową wieść. Przybiegł zdyszany i zachrypnięty od ciągłego powtarzania - "Łanioł mi się łobjawił!" Koledzy podchwycili i wkrótce w znanej gazecie ukazał się artykuł pod tytułem - "Łobjawienie Jędrka"

Zaraz potem wybuchł skandal. Naczelny bowiem złapał fruującego spaslaka, który mu ryl w ogródku. Chwycił go mocno za pierze i trzyma. Ze spalonego aniola opadła najpierw aureolka z wiskozy, potem jedno skrzydło, drugie, a gdy na koncu zległy na trawie aniolowe szatki, ukazało się oczom Naczelnego pulchne i rumiane ciało Komunikuralisty

- A niech cię - zmełł w ustach Naczelny

cdn

Szukam amatora Potwor

Liczę na drapanie Madej

Gdzie się zgina dziób pingwina bezpłatnie objasnia Dziobowy

Zakręty na drodze do socjalizmu za drobną opłatą pokazuje Zwrotniczny

Bilety do Seulu dam za darmo

Świecę na Syberii Zorza

KĄCIK LITERACKI

Cennik instrumentów muzycznych dla melancholików

Grobefon - 5 000 zł

Trupola - 6 500 zł

Trupola da gamba - 6 555 zł

Kastaniety szpitalne - 200 zł

Schizolina - 7 200 zł

Kontrafalk (4-osobowy) z bistonami - 10 800 zł

Trąby archanielskie - cena nie skalkulowana

Transport w drodze

Prospekty z fotografiami wysyła na żądanie

Krol Herod

K I Gałczyński - "Listy z fiołkiem"

WIEDENSKA POCZTA Macyśienki

Potem na zamku wawelskim zrelacjonował Dupont dokładnie przed Marią Kazimiერą i hetmanami litewskimi całą bitwę. Nakreślił nawet na papierze położenie wojsk tureckich i polskich oraz zaznaczył miejsca najbardziej zarytych bojów. Opowiadanie naczelnego świadka zamiast zaciekawie hetmana wielkiego litewskiego w końcu go znudziło. W przecieństwie do zasłuchanej królowej zaczął rozglądać się znudzony po sali. Za to ja z taką pilnością uważałam na jego [Dupont] słowa ze z pewnością wszystko lepiej mogłabym powtórzyć niż hetman. Aż w końcu z wyjątkiem grubiańskich słów których zapamiętałem nauczył się po to żeby się zdawało że jest biegły w swoim rzemiośle donosiła Marysienka mężowi.

Krawcy Papieża stale zajęci

Wiktoria wiedeńska przyniosła nie tylko chwałę ale również ogromną zdobycz. Wśród wojska polskiego pełno było złotych szabel diamentowych pasów oraz innych kosztowności. Namioty Kara Mustafy przypadły w udziale samemu królowi. Powędrowały z nich do Krakowa drogocenne podarki. Posyłam niektóre bagaiele dla Wci serca mego. Pisał Sobieski w październiku do zony. Najprzód koldrę z hattasu białego chińskiego ze złotymi kwiatkami nową i całe jeszcze nie używaną, nic na świecie delikatniejszego, ani cieplejszego bo pod taką drugą sam sypiam daleko rzecz miłsza aniżeli z waty ani owo pierze które przykro jest gorące. Do tejże koldry posyłam poduszkę do siedzenia na niej, którą haftowała rękami swoimi pierwsza zona wezyrska. Do tej przesyłki dodał jeszcze kobierczyki karmazynowe tkane złotem oraz inne drobizgi. Nie zapominał także o tesciu ofiarując mu zasłonę białą turecką z brzegami fioletowymi. Swoje podarki otrzymały dzieci królewskie.

Chwałę przesyłanego zwycięstwa uwieczniono wspaniałymi łupami tureckimi. Przyprawiła gorczą czarna niewdzięczność cesarza. Jeśli lud wiedeński całował w uniesieniu szaty Jana III to wybawiony przez Leopolda I zachował się nad wyraz chłodno. Podczas spotkania zlekceważył królewicza Jakuba co poruszyło niezmiernie Sobieskiego. Nie bacząc jednak na habsburską niewdzięczność zamierzał nadal wojować z Turkami. W jego mniemaniu bitwa wiedeńska była dopiero wstępem do ostatecznego złamania zachwianej potęgi Polksętyca. Zamysł ten łączył się z planami dynastycznymi króla. Pragnął osadzić na wyzwolonych ziemiach syna Jakuba. Postanowił więc ruszyć niezwłocznie na Węgry znajdujące się wciąż w rękach tureckich.

Owe zamiary dalszej wojny nie znalazły uziania w oczach Marysienki. Miała już dosc przedłużającej się rozłąki. Zmarłemu wywołane ustawicznym niepokojem o męża odbijały się ujemnie na jej zdrowiu. Gdybym Wc mniej kochała nie wynajdywałabym sobie tylu udręczeń, załża się na początku października. Trzeba żebyś Wc wracał krzywo tu ludzie patrzą na przedłużającą się Wci nieobecność. Wystarczająco wiele Wc uczyniłeś, zdobyłeś Wc stawę jak tylko można największą. Podkreślała dalej ze wobec okazanej mu niewdzięczności nie ma żadnych zobowiązań. Nade wszystko zas nie polegaj. Wc zbytnio na swojej stawie i na pięknym postępowaniu, żebyś się Wc samemu nie przyprawił o zgubę. Ale Jan III przeswiadczony o słuszności swego postanowienia nie zamierzał go zmieniać mimo nalegań ukochanej Marysienki.

Jesienna kampania na Węgrzech okazała się ciężką acz ołwierk przyniosła dalsze zwycięstwa. Wojsku przemierzającemu zniszczone działaniami wojennymi kraj dawały się we znaki choroby i brak żywności. Dalerac francuski dworzannin Sobieskich opowiada że wygłodniałi Polacy wzdychali za piwem kapustą i kaszą bez których nie mogą żyć. Pożna para oraz zniechęcenie wyczerpanego wojska nakazały w końcu Sobieskiemu powrócić do Polski. Zresztą wspomagający go Niemcy nie chcieli również dalej walczyć. Zaczął się powolny i ciężki pochód Polaków na Śląz. Wczesne śniegi utrudniały bardzo posuwanie się przez góry. Wśród nekanych chorobami żołnierzy śmierć zbierała swoje żnawo.

Jan III zyl teraz nadzieją rychłego spotkania z Marysienką. Równie stęskniona królowa wyruszyła naprzeciw mężowi do Sącza. W połowie grudnia padli sobie w ramiona po blisko czteromiesięcznej rozłące. Podążyli razem do Krakowa gdzie stanęli przed Bozym Narodzeniem. Miasto powitało uroczyste zwycięczkę spod Wiednia. Dnia 27 grudnia odbyły się wspaniałe obchody. Po modlach dziękczynnych para królewska przyglądała się wieczorem ogniom kunsztownym i kolosom musternie wyrobionym z różnemi emblematami i godnemi napisami. Z dział bito muzyki rozmaite grały, w kotły w trąby, i insze rozmaite wesolosci odprawiwały się. Ale dwie zelazne kule, z których miały wypasc ogniste fontanny, pekły za wczesnie. Zginęło szesciu widzów. Sobieski powrócił przygnębiony z Marysienką do zamku. Zawsze przesyłany widział w tym wypadku złą wróżbę na przyszłość.

(Artykuł opracowany na podstawie książki pt "Maria Kazimiera Sobieska Królowa Polski 1641-1716" opublikowany w Polsce w czasopiśmie "Przekroj")

Wojaka Sobieskiego i niemieckich sprzymierzeńców mogli spokojnie zbliżyć się do Wiednia. Wielki wezyr nie obwodził nawet żadnymi umocnieniami rozległego obozu tureckiego. Ufny w potęgę swego oręża czuł się bezpiecznie pod wspaniałymi namiotami. Trudy długiego oblężenia nie przekazywały mu w przyjemnościach. Zresztą cała armia wezyra nie zachowywała należytej dyscypliny. W źródłach tureckich doszukujących się później przyczyn klęski czytamy że oblężenie przypadło na błogosławione miesiące przepisanego przez Koran postu. Tymczasem żołnierze Kara Mustafy nie bojąc się Allah'a nocą i dnie trawili na uciechach z ładacznicami, na sodoimni na upijaniu się winem do nieprzytomności. Nic dziwnego że sciągnęli tedy na siebie gniew Allahowy.

Bitwa rozpoczęła się o wschodzie słońca. Na ogłos działy ustawionych na Kahlenbergu poderwały się wojska chrześcijańskie do uderzenia. Na lewym skrzydle i w centrum znajdowali się Niemcy a na prawym skrzydle Polacy. Naczelną dowództwo sprawował Sobieski. Jego wzrok ogarniał całe pole bitewne. Dobrze zorganizowana służba adiutantów umożliwiała szybkie przekazywanie rozkazów. Walkę rozpoczęła piechota. Z trudem posuwała się do przodu. Więcej przeskod stawały jej nierówności terenu, aniżeli opór Turków. Po południu ruszyła na nieprzyjaciela polska husaria. Uderzenie 20 000 pancernych było straszliwe. Nadaremno usiłowała powstrzymać ich święta konnica sipahich. Polacy wdarli się do obozu wroga który rzucił się do bezładnej ucieczki. Nębawem Jan III podjechał do namiotu wielkiego wezyra. Jeden z usłużnych Turków przywiódł mu paradnego konia Kara Mustafy, a drugi przynosił jego ozdobne strzemie. Wśród cieni zapadającego zmierzchu zaczęła się grabież opuszczonego obozu.

Najazutrz zasiadł król nocą w namiotach wezyrskich ażeby doniesć Marysience o wspaniałym zwycięstwie. Opisował z radością całkowity pogrom nieprzyjaciela i jego paniczną ucieczkę. Przechwalał się pokaznym łupem jaki wpadł mu w ręce. Nie rzekniesz mnie tak moja duszo jako więc tatarskie zony mawiać zwykły mężom bez zdobyczy powracającym. "Zes ty nie junak kiedyś się bez zdobyczy powrócił bo ten co zdobywa w przdzie być musi. Podnosił bohaterstwo wojska oraz dzielną postawę królewicza Jakuba i brata królowej hrabiego de Maligny którzy nie odstępowali go w krwawych zmaganiach ani na piędz.

Z listem owym wyruszył natychmiast do Polski francuski oficer artylerii Filip Dupont niezmiernie oddany Sobieskim. W ciągu trzech dni i trzech nocy dotarł do Krakowa. W spisanych później Pamiętnikach opowiedział szczegółowo w jaki sposób Maria Kazimiera dowiedziała się oden o zwycięstwie. "Chociaz była dopiero siódma rano królowa znajdowała się u stóp ołtarza. Gdy tylko spostrzegła mnie, niepewna z jaką wieścią przybywam krzyknęła głośno na cały kościół. Skoro tylko powiedziała jej wielką nowinę padła na kolana i tak pozostała przez jakiś czas. Słuchała własnie mszy którą kapłan rozpoczynał w chwili kiedy zbliżyłem się do królowej. Nabozęństwo jeszcze się nie skończyło gdy przypomniała sobie że me oddałem jej listu króla. Wówczas przekazałem to wszystko, co zlecił mi król i zapewniłem że on i królewicz czują się doskonale. Oddałem również strzemie wezyra które zawieszono zaraz u stóp cudownego krzyża, gdzie znajduje się dotąd."

Nasz Adres
FUNDUSZ PAPIEZA JANA PAWŁA II
DLA
POLSKICH SIEROT I OPUSZCZONYCH DZIECI
12 Denison Ave., Toronto, Ont.
M5T 2M4

Kolejna lista ofiarodawców którzy wpłacili na leczenie URSZULI LEDWON

1.	John DERESZ	\$	20 00
2.	Jozef GĘSICKI-dochód z Pikniku 18-09-83		341 71
3.	Zbigniew KARPINSKI (Montreal, Que.)		10 00
4.	Yuda MARYANKA		50 00
5.	N N		10 00
6.	N N		100 00
7.	N. N		88.65

8.	M SEMANYSHYN	30 00
9.	Veronika WALKIEWICZ	5 00
10.	Halina WEIHRAUCH	10 00
11.	W. i S. ZAWADZIŃSKI,(Nepean)	25.00
12.	Ks. Kazimierz ŻUCHOWSKI (Peterborough, Ont.)	50 00
13.	Kazimiera SIEBEL	35.00
14.	Zbiórka Przed Kościołem Św. Stanisława	
	11-09-83	170.22
	13-09-83	167.00

Razem \$1,112 58

Ogółem zebrano od 10-07-83 do 21-09-83 \$8,587.87

Suma brakująca do opłaty operacji \$6,412 13

Dziękujemy serdecznie dotychczasowym ofiarodawcom za włączenie się w akcję pomocy choremu dziecku. Zwracamy się nadal z gorącym apelem o dalsze ofiary.

Ciąg dalszy

Ustawodawstwo pracy

Kiedy stosunki między pracodawcą a pracownikiem regulowało jedynie prawo zwyczajowe, pracownik często doznawał niesprawiedliwości. W miarę, jak rozwijało się państwo opieki społecznej - *welfare state* - i jak dojrzewała świadomość praw i interesów pracowniczych, uchwalano ustawy, przywracające równowagę między interesami pracownika i pracodawcy. Oto krótki przegląd najważniejszych spośród tych ustaw.

● **Ustawa o pracowniku i pracodawcy - *Master and Servant Act***

Stanowi ona, że umowy o pracę,

PRAWO I TY

Mecenas January

PRACOWNIK NAJEMNY I PRACODAWCA

przekraczające termin dziewięciu lat, nie mogą być wiążące

Porozumienia w sprawie podziału zysków nie stanowią stosunku partnerstwa (nie czynią z zainteresowanych stron wspólników). Sprawy sądowe z pozwu o wypłacenie zaległych zarobków mogą się odbywać przed sądami prowincjonalnymi, w trybie przyspieszonym, dla uniknięcia zwłoki.

● **Ustawa o warunkach zatrudnienia w przemyśle - *The Industrial Standards Act*** Różne wersje tej ustawy obowiązują we wszystkich prowincjach Kanady. Zazwyczaj określają warunki pracy oraz minimalne, dozwolone wynagrodzenie za pracę.

● **Ustawa o minimalnym wynagrodzeniu - *The Minimum Wages Act*** Ustala minimalne, legalne wynagrodzenie za pracę, dla większości kategorii pracowniczych.

● **Ustawa o śmiertelnych wypadkach - *The Fatal Accidents Act*** Była o niej mowa w jednym z

naszych poprzednich odcinków. Umożliwia ona osobom, które były utrzymywane przez pracownika, zmarłego na skutek wypadku w pracy, skarzenie pracodawcy o odszkodowanie. Nie było to możliwe na podstawie *common law* - prawa zwyczajowego.

● **Ustawa o odszkodowaniach pracowniczych - *The Workmen's Compensation Act*** Ustawa ta przewiduje

1 że wnioski o odszkodowania dla pracowników rozpatruje Rada Odszkodowań Pracowniczych - *Workmen's Compensation Board* - a nie sądy.

2 Odszkodowania przyznaje się w przypadkach obrażeń ciała, których pracownik doznał na skutek wypadku w pracy.

3 W przypadku śmierci pracownika, odszkodowanie wypłaca się osobom, które były przez niego utrzymywane.

● **Ustawa o zakładzie przemysłowym - *The Factory Act*** Zawiera szereg postanowień, dotyczących warunków pracy w przemyśle.

● **Ustawa o zasadach zatrudnienia - *The Employment Standards Act*** Dotyczy warunków pracy, czasu pracy, minimalnego wynagrodzenia za pracę i wynagrodzenia za urlop (*vacation pay*).

Prowincje Kanady różnią się między sobą pod względem tych przepisów. Szczegółowych informacji o przepisach w każdej prowincji można zasięgnąć w prowincjonalnym Wydziale Zatrudnienia - *Provincial Department of Labour*.

● **Ustawa o siódmym dniu wypoczynku - *One Day's Rest in Seven Act*** Dotyczy szczególnie pracowników zatrudnionych w usługach, na przykład w hotelach, pralniach, restauracjach. Przewiduje jeden dzień, lub 24 godziny wypoczynku co sześć dni.

● **Ustawa o związkach zawodowych - *Labour Relations Act*** Po pierwsze, niektórym kategoriom pracowników daje prawo należenia do związku zawodowego. Po drugie, zabrania pracodawcy czynić trudności w organizowaniu

związku zawodowego. Zabrania mu też udzielania związkowi zawodowemu pomocy materialnej.

Dalej, ustawa ta wymaga, by pracodawca układał się bezpośrednio ze związkiem zawodowym, jeśli związek ten został zarejestrowany.

Kontrakt między pracodawcą a związkiem zawodowym musi zawierać postanowienie, dotyczące rozwiązywania sporów na drodze arbitrażu, bez przerywania pracy.

Kontrakt zazwyczaj zawiera postanowienia o warunkach uzasadnionego zwalniania pracowników i o sposobach odwoływania się od takich decyzji, dostępnych dla pracowników.

Ustawa o związkach zawodowych zazwyczaj nie odnosi się do członków wolnych zawodów, takich jak architekci, lekarze, prawnicy, inżynierowie, nauczyciele, do policjantów, strażaków oraz do pracowników państwowych.

**ZA TYDZIEŃ
sprzedaw własności**

FORILLON NATIONAL PARK

Jeden z kilku pięknych parków prowincji atlantyckich położony przy ujściu rzeki św. Wawrzynca, 724 km na północny wschód od miasta Quebec droga 132. Świetne miejsce na dłuższe wiosenne lub letnie wakacje. Wielkie piaszczyste plaże, wysokie skarpy i okoliczne lasy, wspaniały morski klimat - wszystko to

nic wobec największej atrakcji parku: dorocznych godów wielorybich, które wiosną ściągają do ujścia rzeki św. Wawrzynca.

Mozna je obserwować z plażą gołym okiem lub specjalnie w tym celu ustawionymi teleskopami. Z tej okazji z wielu miejsc Kanady wyruszają wycieczki na wieloryby. Ogromne ssaki dzięki wielorybiej turystyce można podziwiać z łodzi i statków. Procz wielorybów mamy tam

też stada fok rozsiadłe na pobliskich skałach, rzadkie odmiany morskich ptaków, ciszę i szum oceanu. Warto naprawdę przygotować prawdziwie kanadyjskie wakacje z namiotem w CapBon-Ami, lub samochodem z przyczepą w Petit Gaspé i Le Havre. Jeśli zabraknie miejsc na pewno znajdziemy coś w pobliskich letniskowych miejscowościach, gdzie też można kupować żywność i artykuły przemysłowe.

Obozowiska letnie zamyka się tu wcześniej, we wrześniu ze względu na wichry i sztormy. Zimowy oboz otwarty jest w Petit Gaspé.

Blisze informacje o parku

Forillon National Park
Box 1220
Gaspé Quebec
G0C 1R0
Tel (418) 368-5505

Port	Rodzaj	Lokalizacja	Data otwarcia	Data zamknięcia	Pojemność (liczba osób)	Elektryczność woda i kanalizacja	Woda	Toalety	Toalety chemiczne	Prysznic	Pralnie	Szambo	Rozna	Paleniska	Drzewo na ognisko	Urządzenia dla inwalidów	Toalety Prysznic Prymitywne
19 La Mauricie																	
La Clarière	Group tenting	Wapizagonke Lake South area	Mid May	Mid Oct	100p	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Rivière à la Pêche	Tents/RVs	5 km from St Jean des Piles entrance	May 29	Sept 1	200	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Rivière à la Pêche	Winter	5 km from St Jean des Piles entrance	Sept 1	May 29	41	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Mistagance	Tents/RVs	Wapizagonke Lake South	Mid May	Mid Oct	91	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Canoe camping	Primitive	Various sites on canoe routes	Mid May	Mid Oct	50	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Wapizagonke	Tents/RVs	Wapizagonke Lake North area	Late June	Labour Day	218	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
21 Forillon																	
Cap Bon Ami	Tents	10 km southeast of Cap-des Rosiers	Mid June	Sept	7	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Petit Gaspé	Tents/RVs	30 km east of Gaspé	Mid June	Sept	7	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Petit Gaspé	Winter	30 km east of Gaspé	Sept	Mid June	7	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Le Havre	Tents/RVs	10 km southeast of Cap des Rosiers	Mid June	Sept	5	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•

Zanim już na dobre nastanie zima rozejrzyjmy się jeszcze po wciąż czynnych parkach narodowych wschodniej części Kanady.

LA MAURICIE

Oddalony o 220 km na północny wschód od Montrealu drogą 55 i 351 (południe).

Położony na jeziorach i poprzecinany spławnymi rzekami jest idealnym miejscem na spływy canoe czy kajakami. Leśne ścieżki nadają się na jazdę rowerem, choć odległość między kampingami umożliwia i pieszą wędrówkę. Jeziora pełne są ryb w

tym najbardziej cenionych szarych pstrągów.

Rivière à la Pêche, gdzie można wybrać się zimą, nadaje się na rozmieszczenie zimowych namiotów, przyczep. Posiada m.in. ciepłą wodę i prysznic, ogrzewane toalety.

W pobliżu parku mieści się schronisko Wabenaki położone niedaleko kempingu Lac à la Pêche. Można tam zarezerwować łóżko i spędzić weekend.

Informacje

LA MAURICIE NATIONAL PARK
Box 758
Shawinigan, Quebec
G9N 6V9
TEL (819) 536-2638

POLIMEX

NAJWIĘKSZY - WYPRÓBOWANY - USTABILIZOWANY

GWARANTUJEMY PEŁNĄ JAKOŚĆ NASZEGO SERWISU

PACZKI MORSKIE DOSTAWA 5-8 TYGODNI
PACZKI LOTNICZE DOSTAWA 2-3 TYGODNI

NASZ ADRES

"POLIMEX"

2053 DUNDAS ST WEST, TORONTO, ONT TEL. 537-7914
POLIMEX = NAJSZYBCIEJ, NAJTANIEJ, NAJPEWNIJ

Do nabycia towary po bardzo atrakcyjnych hurtowych cenach. Np. kawa ziarnista 1 funt — \$3.20

KORZYSTAJCIE Z USŁUG NAJSTARSZEJ, WYSPECJALIZOWANEJ FIRMY WYSYŁKOWEJ W TORONTO

LOKALNI PRZEDSTAWICIELE W CAŁYJ KANADZIL

poradnia zaufanie

Nieśmiałość

Pani Irena B pisze

Jestem w Kanadzie od dwóch lat. Mam 26. W Polsce uchodziłam za osobę skrytą i zamkniętą w sobie. Myślałam, że tutaj się zmienię. A tymczasem jestem jeszcze bardziej nieśmiała niż byłam. Mam pracę, ale dobrze mi tylko wtedy gdy siedzę nad moimi papierami. Kontakty z kolegami bardzo mnie niepokoją. Nie potrafię odezwąć się jakos sensownie podczas coffee-time czy lunchu. Znam angielski, ale wciąż mi się wydaje, że to co mówię jest głupie i banalne. W dużym towarzystwie na party, zaszyłam się w ciemny kąt i staram się tak wytrwać do końca.

Nasza odpowiedź

Zespół objawów, który Pani opisuje, to rzeczywiście dość daleko posunięty zespół NIESMIAŁOŚCI, skojarzonej z lękliwością i niską samooceną. Przyjrzyjmy się mu bliżej

NIESMIAŁOŚĆ W KONTAKTACH TOWARZYSKICH

przejawia się w unikaniu dużych zgromadzeń towarzyskich, unikaniu obcych, trudnościach w nawiązywaniu kontaktów towarzyskich (szczególnie z ludźmi postrzeganymi jako autorytety lub po prostu osoby mądrzejsze ode mnie), lęku przed publicznymi wystąpieniami i "byciem w centrum zainteresowania". Towarzyszą temu specyficzne objawy fizjologiczne o podłożu psychologicznym: pocenie się - szczególnie rąk, przyspieszona akcja serca i oddech, czerwienienie się lub blednięcie. Oraz myśli: pewnie wszyscy teraz na mnie patrzą i śmieją się w duchu ze mnie, dobrze byłoby zapasc się pod ziemię. Jak uciec z tej sytuacji?

NIESMIAŁOŚĆ W PRACY

Osoba nieśmiała zwykle funkcjonuje w pracy jako tzw. SZARA MYSZ. Na ogół wzorowo wykonuje swoje obowiązki zawodowe, jest dojrzała, odpowiedzialna i pracowita. Można na nią liczyć w każdej sytuacji. I ufaj jej, bo znana jest z uczciwości.

Niczym się nie wyróżnia. Stara się zniknąć z pola zainteresowania. Najcięższe chwile przeżywa podczas przymusowych przerw, kiedy to musi uczestniczyć w tzw. aktywności towarzyskiej. Gdy wszyscy rozmawiają ciesząc się, że jest chwila przerwy, ona ukradkiem patrzy na zegarek. Mówi tylko wtedy, gdy jest wprost zapytana.

Doskonale zdaje sobie sprawę z tego, że nie jest zbyt atrakcyjna towarzysko i wciąż jej się wydaje, że jest głupsza i brzydsza. To paraliżuje ją jeszcze bardziej.

NISKA SAMOOCENA

Jak widać z powyższych opisów, jedną z najbardziej charakterystycznych cech osob nieśmiałych jest NISKA SAMOOCENA. Owo głębokie przekonanie: jestem gorsza od innych, nie jestem tak inteligentna, elokwentna, zaradna życiowo, przystosowana do emigranckiego życia, nie mam tylu sukcesów, wiele rzeczy mi się w życiu nie powiodło. Poza tym nie jestem ładna, wysportowana, nie umiem pływać i jeździć na nartach.

Taki oto system przekonań na temat własnej osoby ma to do siebie, że NIE MUSI MIEĆ ŻADNEGO POKRYCIA W RZECZYWISTOŚCI. Jeśli np. osoba nieśmiała jest przeciętnej inteligencji, twierdzi, że jest głupia, bo nie potrafi się nauczyć dobrze języka (choc wiadomo, że inteligencja prawie w ogóle nie koreluje ze zdolnościami językowymi). Jeśli jest przeciętnej urody, twierdzi, że wszyscy zwracają uwagę na jej grube nogi. I w dodatku nie sposób jej to wyperswadować. "Aha! Pewnie chce mnie pocieszyć!" -konstatuje zwykle, gdy ktos mówi o jej dobrych stronach. I wraca do swoich ponurych rozmyślań.

Samoocena tworzy się w dwojaki sposób. Przez porównywanie własnych osiągnięć i własnego funkcjonowania z analogicznymi osiągnięciami u innych ludzi. Oraz przez porównywanie samego siebie ze swoim idealnym obrazem jaki chciałbym (powinienem) być?

Osoba o niskiej samoocenie dokonuje obu porównań na swoją niekorzyść. Inni? Mają więcej szczęścia, sukcesów towarzyskich, zawodowych, rodzinnych. Są mądrzejsi, bystrzejsi, lepiej zorganizowani. Ja w porównaniu z nimi to całkowite zero.

A jaki powinienem być? Powinienem być zdolny, błyskotliwy, przystojny, towarzyski. To, jaki jestem naprawdę bardzo odbiega od moich ideałów. Czy mogę się więc cenić? Odczuwać szacunek wobec samego siebie?

Niska samoocena jest elementem błędnego koła. Jestem gorszy od innych, więc cokolwiek bym nie robił i tak nie dorównam innym. Nie warto się więc wysilać. Najlepiej

wycofać się w bierność i apatię. A to z kolei wzmacnia pierwotne negatywne mniemanie o sobie jeszcze bardziej. Negatywna samoocena ma więc wszelkie szanse, by utrwalić się "po wsze czasy".

PORÓWNIANIA Z KANADYJCZYKAMI

Szczególnie niebezpieczne dla samooceny - szczególnie w pierwszym, adaptacyjnym okresie emigracji jest dokonywanie porównań z Kanadyjczykami. "Oni tak znakomicie pracują, są tak świetnie zorganizowani, mają umiejętności, których ja pewnie nigdy nie posiadam" oraz tak znakomicie mówią po angielsku, ja do końca życia się tak nie nauczę".

Życie emigranta, a szczególnie nowo przybyłego, słabo znającego język i stojącego przed koniecznością przekwalifikowania się, nie sprzyja budowaniu wysokiej samooceny. Poczucie bezradności, upokorzenia przeżywane w urzędach imigracyjnych, porażki podczas rozlicznych "interview" o pracę, składanie podan o zapomogę, bezrobocie sprzyjają raczej gromadzeniu się głębokich frustracji i rozczarowań, w oparciu o które narasta dominujące przekonanie: JESTEM GORSZY.

Najczęściej bywa tak, że owo początkowe przekonanie o własnej niższości w stosunku do Kanadyjczyków, w miarę upływu lat, wypierane jest spostrzeżeniami typu: przecież oni pracują głównie w oparciu o rutynę i szablon, są bezradni, gdy zawodzi schemat. Nie są wcale lepsi ode mnie - po prostu są lepiej przystosowani, "na luzie", mają "Canadian experience", mówią "native English" i mają większe ode mnie poczucie własnej wartości.

Niektórym nawet przewrotna wyobraźnia poddaje taki oto obraz: wyslijmy Kanadyjczyka do Polski i kazmy mu tam żyć i pracować choćby przez dwa tygodnie.

LĘKLIWOŚĆ

Drugim, prócz niskiej samooceny, mechanizmem sprzyjającym powstawaniu nieśmiałości jest LĘKLIWOŚĆ. Osoby nieśmiałe są zwykle lękliwe. Lęk, którego doświadczają nosi nazwę SPOŁECZNEGO. Boją się obcych, nieznajomych, boją się kontaktów towarzyskich, boją się własnej śmieszności i kompromitacji w towarzystwie. Innych ludzi spostrzegają w kategoriach zagrożenia.

Najbardziej boją się czyjejs AGRESJI. Nie tylko fizycznej. Przede wszystkim słownej: złośliwości, przygadywania, plotek, dokuczania. Wydaje im się - najczęściej na

skutek własnych swoich przykrych uprzednich doświadczeń, że większość ludzi jest agresywna. Dlatego należy się ludzi wystrzegać. Szczególnie tych, którzy z racji posiadanej władzy czy autorytetu mogą zachowywać się agresywnie.

Niesmiały truchleje, gdy jest wezwany na rozmowę do szefa. Robi gorączkowo "rachunek sumienia", przypomina sobie, ilekroć wykonał swoje obowiązki nie dość dobrze. Ma głębokie poczucie winy. On po prostu boi się szefa.

Lękowi towarzyszą jego symptomy fizjologiczne - drżenie i pocenie się rąk, czerwienienie się. To deprymuje lękliwego jeszcze bardziej i zaczyna on być jeszcze bardziej niespokojny. Próby samokontroli zwykle się nie udają. Lękliwy myśli, że wszyscy słyszą jego walące serce i wysmiewają się z niego w skrytości.

KONSEKWENCJE

Osoba nieśmiała cechuje się więc

- brakiem wiary w siebie, przekonaniem, że cokolwiek zrobi i tak będzie źle,
- sztywnością w działaniu i konserwatywnym postaw w myśl zasady: lepiej trzymać się starego niż ryzykować, bo można od życia oberwać jeszcze gorzej,
- stawianiem sobie mało ambitnych celów i niskim poziomem aspiracji, bo "i tak nie jestem zdolny, by osiągnąć więcej",
- drażliwością i nadwrażliwością w kontaktach towarzyskich, czujnym wychwytywaniem wszystkich sygnałów świadczących o tym, że "inni mnie nie lubią" i "jestem gorszy", nawet jeśli te sygnały są na wpol wymagowane, a już na pewno wyolbrzymione,
- brakiem wytrwałości w przełamywaniu stresu, łatwe rezygnowanie, wycofywanie się, izolowanie.

JAK PRZEŁAMAC NIESMIAŁOŚĆ

Współczesne badania psychologiczne pozwalają na wysunięcie szeregu wskazówek dla osob nieśmiałych. Od nich samych zależy jednak, by chcieli i potrafili z nich skorzystać.

1) nie koncentruj się w towarzystwie na samym sobie, na swoich spoconych rękach, na swojej nieporadności językowej, to paraliżuje Cię jeszcze bardziej, staraj się ZAPOMNIEĆ O SOBIE,

2) koncentruj się na tym, co się aktualnie dzieje, o czym się mówi, jak reagują ludzie, staraj się odgadnąć jaką rolę odgrywa każdy z uczestników interakcji,

3) bądź do rozmowy PRZYGOTOWANY, pamiętaj kilka historyjek czy dowcipów, wyznaczaj sobie coraz trudniejsze stopniowo zadania: dziś odezwę się raz na krótko, jutro dwa razy na krótko, pojutrze - dłużej - aż do momentu (dość pewnie w przyszłości odległego), kiedy osmiele się publicznie nie zgodzić ze zdaniem przedmowcy,

4) poszukaj w towarzystwie osób podobnych do Ciebie: może oprócz Ciebie ktoś jeszcze jest nieśmiały i milczący, bo boi się odezwąć? Najdź tę BRATNIĄ DUSZĘ,

5) wzmacniaj się sam za odwagę i pokonywanie nieśmiałości: "dzis było zupełnie dobrze", "udało mi się nawet zapomnieć o czerwonych uszach", "chyba nikt się nie śmiał ze mnie", "odwagi, tylko tak dalej",

6) gdy obezwładnia Cię lęk przed osmieszeniem się, przed kompromitacją, naucz się stosować technikę INIENNCJI PARADOKSALNEJ - wyobraź sobie, że stało się właśnie to najgorsze, czego się boisz. I rozesmiej się. To uchroni Cię przed lękiem w następnej sytuacji, gdy tylko zidentyfikujesz jego pierwsze sygnały.

Nie twierdzą, że łatwo jest zastosować się do powyższych wskazówek. Ale w psychologii nie ma cudownej pigułki i recepty na nieśmiałość, która działa "od jutra".

Dr ZOFIA BONCZA

CANEXPOL LTD.

1570 - 1572 BLOOR STREET WEST, TORONTO ONT M6P 1A4 CANADA TEL (416) 534-2023

JEDYNA KANADYJSKA FIRMA POLONIJNA W POLSCE POSIADAMY WŁASNY TRANSPORT NA TERENIE CAŁEJ POLSKI DZIAŁAJĄCY NA PODSTAWIE WYDANEGO ZEZWOLENIA PRZEZ MINISTERSTWO ŁĄCZNOŚCI W WARSZAWIE ORAZ WŁASNY MAGAZYN Z ARTYKUŁAMI ŻYWNOŚCIOWYMI I PRZEMYSŁOWYMI W WARSZAWIE

NAJNOWSZE OFERTY DLA WYSYŁAJĄCYCH PACZKI DO POLSKI

- 1 DOSTAWA PACZEK DO DOMU ODBIORCY (BEZ DOPLAT) ZA POTWIERDZENIEM ODBIORU
- 2 WAGA NIE OGRANICZONA
- 3 ODBIÓR PACZEK Z DOMÓW KAŻDEGO DNIA (BEZ DOPLAT)

95c kg

Morskie zwykłe,
dostawa do 8 tygodni,
bez dopłat

\$1.35 kg

Paczki morskie,
dostawa do 8 tygodni,
ubezpieczone bez dopłat

\$3.25 kg

Morskie ekspres
Dostawa 28 dni,
ubezpieczone bez dopłat

\$3.65 kg

Paczki lotn cze
dostawa 4-14 dni,
ubezpieczone bez dopłat

Kawa brazylijska ziarnista US \$5.99 1 kg
Werna McChair 500 g — US \$4.40

W cenie te wliczona jest dostawa do odbiorcy w Polsce

P zyjmycmy rowniez paczki spoza Toronto i z innych prowincji, droga pocztowa z zaoczonym M O

NIE TYLKO DLA KOBIEC

JESIENNE KREACJE

Wśród wielu prezentowanych modeli wyodrębnić można dwie tendencje ostatnio lansowane zestawienia swetrow ze spodniami i drugą reprezentowaną kompozycjami płaszczy ze spodnicami lub spodniami

Dominującymi kolorami są

nadal bez, brązy, szarości i ostatnio - sliwkowy

Wszystkie wariacje występują z różnorodnością szalików. Wziane czapki, korespondujące barwą lub wzorem ze swetrem czy szalem, dopełniają reszty stroju. Noś się również berety i kapelusze

O PIEGACH

Komórki skóry produkują pigment zwany melaniną. Barwnik ten na ogół bywa równo rozmieszony pod całą powierzchnią skóry. W przypadku nieprawidłowości cząsteczki barwnika mogą się jednak łączyć, tworząc brązowe plamki.

Piegów i przebarwień skóry wywołanych działaniem słońca nie można złuszczyć, bowiem komórki z pigmentem osadzone są zbyt głęboko. Wybielanie piegów jest też właściwie nieskuteczne. Środki wybielające zawierają składniki o silnym działaniu, które mogą wywołać ostre podrażnienie skóry. Poza tym wybielana cera staje się szczególnie wrażliwa na działanie promieni słonecznych, a więc koło zamyka się. Piegów ciemnieją, ponieważ komórki z pigmentem mają jakby dodatkowe,

rezerwowe cząsteczki. Są one też wrażliwe na światło słoneczne. Normalnie, gdy barwnik występuje w skórze równomiernie - powstaje równa opalenizna. W przypadku piegów czy innych zaburzeń - najsilniej ciemnieją i tak już ciemne miejsca. Jest to skutek uaktywnienia się wyżej wspomnianych dodatkowych cząstek barwnika.

Skłonność do piegów jest dziedziczna i nie można ich powstrzymać. Najrozsądniejsze co można zrobić, aby plamki nie ciemniały, to unikanie słońca. Można próbować tuszować piegi makijażem, ale czy warto? Tak naprawdę piegi są wadą urody tylko dla osób, które je mają. Już dawno minęły czasy, kiedy kobieta nie została uznana za ładną, bo nosiła okulary czy miała piegi.

MY THREE SONS RESTAURANT
153 Roncesvalles Ave
Tel 536-6119

DANIA POLSKIE I KANADYJSKIE
PIEROGI ZUPY DOMOWE
W KAZDĄ SOBÓTĘ - FLACZKI
ZAPRASZAMY

SWÓJ DO SWEGO PO RZETELNĄ OBSŁUGĘ

YANKA REALTY INC.
151 Roncesvalles Ave
Tel 537-4156

KUPNO, SPRZEDAŻ DOMÓW I INTERESÓW

LUDWIKA BURAKIEWICZ
KOSMETYCZKA

przyjmuje
DERMATONE
2285 Dundas St. West
Toronto
TEL 537-0542

Od wtorku do piątku w godz 11-7 pm
sobota 9 30 - 6 pm
Tel domowy 533-2482

Poszukują dystrybutorów nowo wprowadzonych na rynek napojów odżywczych w proszku o smakach mlecznym, czekoladowym i pomarańczowym na terenie Kanady i USA. Wspaniałe walory smakowe i odżywcze, niezastąpione w przypadku wyjazdu za miasto na weekendy lub urlop. Ceny niższe od konkurencyjnych. Bardzo dobre warunki finansowe. Napoje zatwierdzone przez Ministerstwo Żywności i Lekarstw.

Zygmunt WARDZINSKI
130 MISSION Rd S E
Calgary, Alta T2G-3Y9

ANKA & PETER / photographers

2374 Bloor Street West, Toronto, m6s 1p5

769 4488

ZDJĘCIA I PORTRETY NA RÓŻNE OKAZJE

DECORA ART STUDIO
2340 Dundas St. W. Toronto M6P 4A0
Tel. 531-7651

Duża wyprzedaż obrazów olejnych, nowoczesnych plakatów po cenach hurtowych
Duże obrazy olejne "SOFA SIZE" \$59 00
Plakaty oprawione od \$39 00

Oprawiamy obrazy - zdjęcia - wyszywanki - dyplomy - ceny hurtowe
Codziennie od 10 AM do 7 PM

Astra Meat Market

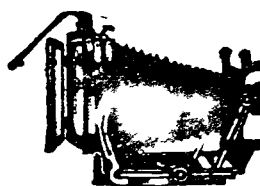
Właściciel E. Rombacz

Na składzie świeżego wyrobu wędliny oraz mięs drobiowych

2238 Bloor St West
Tel. 763-1093

INTERNATIONAL CAMERA REPAIRS

3351 Bloor St West - kolo Islington
TORONTO ONT M8X 1E9
Tel 239 1882

KUPNO, SPRZEDAŻ, WYMIANA I NAPRAWA APARATÓW FOTOGRAFICZNYCH RÓŻNEGO TYPU
Właściciel Stan NYCZ

Eurolux

ZAKŁADANIE NOWYCH INSTALACJI WYMIANA USZKODZONEJ ELEKTRYCZNE URZĄDZENIA PRZEMYSŁOWE I DOMOWE SPECJALNOŚĆ OŚWIETLENIE OGRODÓW (LANDSCAPING LIGHT)
Tel 497-8441

PACZKI LOTNICZE MORSKIE SUPER-EKSPRES LOTNICZY - 2-4 DNI ODBIÓR Z LOTNISK

PROMPOL INTERNATIONAL PARCEL SERVICE.
CENTRALA 2120 Bloor St W, Toronto, Ont Can
M6S 1M8 Tel (416) 762-7253
FILIA 51 Roncesvalles Ave (416) 536-8040

STANDARD CUKIER \$24 80
40 00 lbs
EX-18 OWOCE CYTRUSOWE - \$19 84
6 60 lbs
CYTRYNY 13 40 lbs
POMARANCZE 20 00 lbs
Waga brutto \$26 04
EX-9 6 lbs
KAWA ZIARNISTA

DO LARY

NABYCIA NA KAWA, POŃCZOCHY, ARTYKUŁY NA WYSYŁKĘ BEZ PODATKU

BONY CASH MIEJSCU

POLSKI PRZEZ PROMPOL INT'L ARCEL SERVICE

KATALOGI WYSYŁAMY NA ŻYCZENIE

ZDROWIE

SERCE I STRES

o Laboratorium symulacji stresu życia - *Life Stress Simulation Laboratory* - Uniwersytetu Nebraska prowadzi badania nad związkiem między stanami napięcia a zmianami w układzie krążenia (sercowo naczyniowym) Zespół dra Roberta S Eliota odkrył ostatnio, że u niektórych ludzi pod wpływem stresu zachodzą ukryte, chaotyczne zmiany w układzie krążenia Osobników takich określono jako **gorące reaktory** Pod maską zupełnego spokoju ludzie ci reagują na napięcie w sposób który może ich doprowadzić do choroby serca i nagłego zgonu

Osoba, która jest **gorącym reaktorem**, ma skłonność do nadmiernie silnych reakcji fizjologicznych pod wpływem napięcia, choć objawy te nie są dostrzegalne ani dla otoczenia ani dla osoby padającej ich ofiarą Gwałtownie wzrasta ciśnienie krwi, mogą mieć miejsce też i inne reakcje krążeniowe, może wzrosnąć lub zmniejszyć się ilość krwi pompowanej przez serce, a naczynia krwionośne mogą zacząć, w jakimś stopniu, stawiać opór przepływającej krwi

W najcięższych przypadkach dochodzi do poważnego skoku ciśnienia w połączeniu z przyspieszeniem akcji serca i z oporem naczyń krwionośnych Wtedy serce musi pracować bardzo ciężko, pokonując duży opór Nasuwa się porównanie z próbą prowadzenia samochodu z wielką szybkością, przy jednoczesnym naciskaniu hamulców

Drugi typ, to **chłodny reaktor** Jego układ krążenia na napięcie reaguje normalnie, w ciśnieniu, pracy serca i oporze naczyń zmiany zachodzą wolno i są niewielkie lub nawet wcale nie ma żadnych zmian Jeśli zmiany występują, to są one proporcjonalne do wymogów sytuacji

Badania nad przeszło tysiącem osób, przeprowadzone przez zespół dra Eliota wykazały, że wśród nichu pozornie zdrowych osób, jedna jest **gorącym reaktorem** Badania wykazały też, że zewnętrzne zachowanie się osoby nie daje dostatecznych wskazówek co do jej fizjologicznej reakcji na stres

Okazuje się, że wśród bardzo pobudliwych, bardzo żywo reagujących na napięcie, niektórzy są bardzo **chłodnymi reaktorami** I odwrotnie, wśród zachowujących pełny spokój w stresowej sytuacji, zdarzają się osoby o bardzo gwałtownych reakcjach wewnętrznych

WYUCZONA REAKCJA

Szczególne fascynujące jest to, że w świetle wyników badań - chodzi tu o reakcje **wyuczone**, a więc takie, których się można **oduczyć**, byc może zmniejszając w ten sposób ryzyko nagłego zgonu na atak serca

Dr James C Buell opracował prosty, bezbolesny sposób określania, czy jest się **gorącym**, czy **chłodnym reaktorem** na stres i twierdzi, że w przyszłości będzie można stosować tę metodę w gabinecie lekarskim Zidentyfikowanym jako **gorące reaktory** inożna by wtedy aplikować środki regulujące reakcje krążeniowe oraz podawać ich terapię, łagodzącą nadmierne reakcje na stres Te i inne badania coraz wyraźniej wskazują, że reakcje uczuciowe, za pośrednictwem mózgu, mogą doprowadzić do uszkodzenia serca i naczyń krwionośnych Jeszcze niedawno temu nowoczesna medycyna nie przywiązywała szczególnej wagi do czynnika emocjonalnego w chorobach krążenia, koncentrowała się natomiast na takich czynnikach zwiększających ryzyko, jak wysokie ciśnienie, wysoki poziom cholesterolu we krwi i palenie tytoniu

Dr Eliot twierdzi, że te tradycyjne czynniki zwiększające ryzyko są sprawcami choroby serca **tylko w połowie przypadków** Stres może się tu okazać **najważniejszym** czynnikiem, twierdzi badacz

POZORNIE ZDROWI UMIERAJĄ

W wydanej ostatnio książce *Stress, Diet and Your Heart* (Stres, dieta i twoje serce - wydawca - Holt Rinehart i Winston), dr Dean Ornish z Akademii Medycznej Uniwersytetu Harvardzkiego stwierdza, że w USA codziennie przeszło 1200 osób nagle umiera na serce zazwyczaj na skutek zaburzenia rytmu serca Większość ofiar to **pozoorni zdrowi mężczyźni w średnim wieku** Wiele ofiar nie wykazuje poważnych zaburzeń arterii, które mogłyby tłumaczyć taką wrażliwość serca

Dr Ornish wysunął hipotezę, że w przypadkach tych emocjonalne napięcie chroniczne, w nadmierny sposób pobudza system nerwowy w tej jego części, która może powodować skurcze arterii i zlepianie się elementów czerwonych ciałek krwi W wyniku może nastąpić nagłe zmniejszenie się dopływu krwi do serca, powodujące nieregularne jego bicie Na poparcie tej hipotezy, ucytuje liczne badania naukowe, przeprowadzone w ostatniej dekadzie

Dr Eliot podkreśla, że sercowo-naczyniowe reakcje na stres rozwinęły się u zwierząt, aby umożliwić im albo walkę albo ucieczkę w chwili niebezpieczeństwa W czasie ucieczki, albo w czasie walki, wpływ napięcia na serce i naczynia krwionośne się rozładowywał

W obecnych czasach jednak, w warunkach frustracji dnia codziennego, nie ma gdzie uciekać ani z kim walczyć Dla tego stan inersyjny "gotowości bojowej" układu sercowo-naczyniowego może się utrzymywać przez długie okresy, prowadząc w końcu do trwałego uszkodzenia

Uczni w Nebrasce wykazali, że ludzie, którzy zasiedli do gry "video" z komputerem, w której muszą przegrać (tego wymaga program) są skłonni reagować tak, jak zagrożone zwierzęta Ciało mobilizuje się do walki lub ucieczki, mimo że reakcje te nie prowadzą do rozładowania sytuacji

W czasie badań nad "gorącymi reaktorami" symulowano w różny sposób prawdziwe stresowe sytuacje życiowe, np dawano do rozwiązywania łamięłki arytmetyczne, pytania z historii USA, angażowano poddawanych eksperymentom w denerwujące gry, lub wkładano im rękę do lodowatej wody

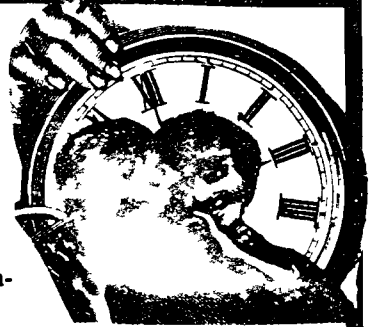
W czasie eksperymentów automatyczne przyrządy mierzyły reakcje układu sercowo-naczyniowego Oprócz tego obserwowano ludzi przy pracy, obsługujących się zdalnymi monitorami Badania te dały wyniki zbliżone do wyników osiągniętych w laboratorium

Podobne badania przeprowadził dr Redford B Williams na Duke University Wykazał, że ludzie typu A charakteryzują się ostrzejszymi reakcjami hormonalnymi i sercowo-naczyniowymi na stres, niż ludzie typu B Na Uniwersytecie Pittsburskim stwierdzono, że podczas gier "video" z ekranem komputerowym, u dzieci typu A występował większy wzrost ciśnienia niż u dzieci typu B

Dr Eliot twierdzi, że większość badań przeprowadzanych w gabinetach lekarskich nie jest w stanie wykryć, że pacjent ma skłonności do chorób serca wywołanych napięciem, bo w czasie badania pacjent jest izolowany od stresów swego codziennego życia Na trop obecnych badań zaprowadził dr Eliota zaskakujący fakt, oto wśród młodych mężczyzn uczestników programu unowocześnionego wysłaniem człowieka na księżyc w *Care Canaveral* w latach 1960 tych miała miejsce wyjątkowo duża liczba ataków serca i nagłych zgonów Badani i twierdząc ośm lat ujranych że ludzie ci byli noddani ogromnemu napięciu psychologicznemu i fizjologicznemu

MAMY ROCZEK

Z tej okazji 30 września o godz 7 wieczorem, w sali Credit Union przy ulicy Roncesvalles 220 w Toronto spotkanie redakcji z czytelnikami

Redakcja stawia kawę w styropianie i może paczka Czytelnicy tylko się stawiają Mogą mieć pretensje Mogą chwalić Mogą zaprenumerować Dac na fundusz prasowy Nie będzie odczytu pt "ECHO TYGODNIA" w służbie emigracji, ani przemówien okolicznościowych ani gości oficjalnych Porozmawiamy po prostu o gazetce i o jej przyszłym kształcie

Podczas spotkania można będzie nabyć za jedyne 10 dolarów rocznik "ECHA TYGODNIA" lub kupić poszukiwane egzemplarze Jest to okazja do skompletowania rubryk "Prawo i Ty", "Jak szukać pracy w Kanadzie i USA" przepisów kulinarnych czy bajek dla dzieci napisanych przez autora Bolka i Olka Wrogowie i wielbiciele mogą przeszedzic nasze wzloty O uładkach wie

REDAKCJA

NASZ SERWIS GWARANTUJE ZADOWOLENIĘ
NADAWCOM I ODBIORCOM'
JEDYNA FIRMA POSIADAJACA KANADYJSKI SERWIS
W POLSCE

TransCanPol PACZKI DO POLSKI

Termin dostawy paczek morskich do 8 tygodni
Termin dostawy paczek lotnicznych do 3 tygodni
W szczególnych przypadkach termin dostawy do 5 dni

- ★ Paczki są dostarczane do domu odbiorcy bez względu na miejsce zamieszkania
- ★ Odbiorca nie ponosi żadnych opłat za doręczenie
- ★ Wysyłający otrzymuje potwierdzenie odbioru podpisane przez odbiorcę w Polsce
- ★ Wszystkie przesyłki są ubezpieczone

WYSYŁAMY

- Paczki własne klientów bez ograniczenia wagi
- Paczki standardowe i do wyboru z własnych magazynów w Toronto, Chicago, Warszawie
- Przekazy pieniężne
- Sprzęt gospodarstwa domowego

SOLIDNIE — SZYBKO — TANIO

UWAGA! POSIADAMY NA SKŁADZIE DUŻY WYBÓR TOWARÓW
PO ATRAKCYJNYCH CENACH

W MIŁTRO TORONTO BEZPŁATNIE ODBIERAMY PACZKI / DOMU

TransCanPol

Centrala 393 Roncesvalles Ave Toronto Ont M6R 2N1

TEL 535-9944

SZCZEGÓLNYCH INFORMACJI UDZIELAJĄ NASZE BIURA TERENOWE I DEALERZY

<p>ONTARIO ARKA 3635 Cawthra Rd Mississauga Tel 276-3902</p> <p>SEMEHEN WHOLESALE MEAT PRODUCTS 1572 Bloor St West Toronto Ont Tel 534-2423</p> <p>JAN REINERT 301 Beatrice St Welland Ont Tel 732-4568</p> <p>BETA BOUTIQUE 145 Roncesvalles Ave Toronto Ont M6R 2L2</p> <p>BARTON CENTER 774 Barton E Hamilton Ont Tel 549-8652</p> <p>WELLINGTON DELI 623 Upper Wellington Hamilton Ont Tel 385 9730</p> <p>HELEN S DELICATESSEN 50 James St St Catharines Tel 685-0452</p> <p>OSHAWA MEAT PRODUCTS 1818 Dundas St E Whitby Ont Tel 725 5821</p> <p>HOFFMAN'S MEAT 2357 Eglinton St E Scarborough Ont Tel 757 5752</p> <p>OLD EUROPEAN DELI 555 Ritson Rd S Oshawa Ont Tel 576 2225 / 778 5515</p> <p>MARY S DELICATESSEN 602 Dundas St Woodstock Ont Tel (519) 539 1190</p> <p>EUROPEAN FOODS & RESTAURANT 399 St Clair Chatham Tel (519) 351-4435</p>	<p>CZESŁAW JEDLIŃSKI 1332 Hall St Windsor Tel (519) 254 4035</p> <p>IRENA DEBIŁKA 50 Gillard St Wallaceburg Ont Tel (519) 627 1958</p> <p>BALTYK DELICATESSEN 406 Hamilton Rd London Ont Tel (519) 434 4025</p> <p>CUNNINGHAM S INTERNATIONAL DELICATESSEN 596 Plains Road East Burlington Tel (416) 637-6488</p> <p>KENT KITCHEN 1231 Dufferin Ave Wallaceburg Tel (519) 627 1017</p> <p>KRAKUS DEL 850 Colborne Rd Sarnia Ont Tel (519) 337 6724</p> <p>VINCENT SURDYK Barrie R5 L4M 457 Tel (705) 722 4692</p> <p>ODESSA DELICATESSEN 486 Merritt St St Catharines L2P 1P3 Tel 682 8700</p> <p>JAMISON VARIETY 291 St. Johns Rd Toronto Ont M6S 2J9 Tel 767-0642</p> <p>ALBERTA POLONEZ TRAVEL AGENCY LTD 10154 — 103 Street Edmonton Alta Tel (403) 424-0521</p> <p>INTERLOT TRAVEL LTD 10856 — 97 Street Edmonton Alta Tel (403) 4 4 1648</p> <p>B & C GROCERIES LTD 10570 — 96 Street Edmonton Alta Tel (403) 424 1732</p>	<p>JAVE & CENTRAL ST w godz 10 rano — 6 wiecz Calgary Alta</p> <p>BETTY'S EUROPEAN DELICATESSEN Market Mall Shaganappi Tr N W Calgary Alta Tel 286-1077</p> <p>BRITISH COLUMBIA ALAMCO LTD 3994 Fraser St N Vancouver B C Tel (604) 434-6444</p> <p>MANITOBA PARCEL SERVICE TEMPO 358 Selkirk Ave Winnipeg Man Tel (204) 586-5817</p> <p>23 — 1700 Burrows Ave Winnipeg Man Tel (204) 632 5878</p> <p>MIRACLE BAKERY 1386 Main St Winnipeg Man Tel (204) 586-6140 586 5750</p> <p>HONEY BEE BAKERY 284 Selkirk Ave Winnipeg Man T (204) 582-4202</p> <p>SPECJALNA OBSŁUGA paczek z domu Winnipeg Man Tel 783 4689 / 786 274</p> <p>QUILIC VOYAGES BATORY TRAVEL 1098 boul Saint La Montreal Tel 845 2108</p> <p>MARCHE W & S MEA MARKET REGD 2657 Rouen St Montreal Tel 526-0991</p>
---	---	---

HOROSKOP TYGODNIA**2.10. - 8.10****ANNA KEPLER****BARAN (Aries)**
21 03 20 04

Jezeli masz jakas wazna sprawa ktorej zalatwienie zalezy od wladz lub urzedow to prawdopodobnie nadchodzący okres powinienn przyniesć ci pomyslną nowinę. Dokumenty wszystkie jeszcze raz przejrzyj, gdyż mogą być potrzebne do ponownego skontrolowania. Prowadząc wspólne interesy z kims drugim lub innymi osobami miej częściej samodzielny osąd zagadnień, nie zdawaj się wyłącznie na rozeznanie dostarczone ci przez kogos. Jakas stara osoba może nawet z tobą spowinować, może stać się twoim dobrym doradcą, szczególnie w sprawach finansowych.

Jakas sprawa będzie wymagała porozumienia z partnerem, jesli chcesz utrzymać pogodną atmosferę w domu. Ukrycie jej lub przemilczenie spowoduje niesnaski w późniejszym okresie. Dziecko może potrafić cię przekonać do wszytkiego, co czyni lub zamierza uczynić. Jednak powinienes bardziej krytycznie rozważyć jego propozycje.

Osoba wolna już tylko krok może dzielić od powiedzenia słowa tak.

BYK (Taurus)
21 04 21 05

Twoje duże doświadczenie jest wystarczającą gwarancją dla mniejszych ambicji. Z końcem tygodnia powinienn się otworzyć jakieś nowe perspektywy uzyskania dodatkowych pieniędzy. Bądź jednak ostrożny i nie postępuj jak cma lecąca do każdego światła. Bądź także przygotowany na znaczące spotkanie z osobą mogącą mieć znaczny wpływ na dalszy przebieg wydarzeń planowanych przez siebie. Uwważ także abys jakimś lekkomyślnym krokiem nie popsuł dobrych stosunków ze współpracownikami. Cos takiego ci grozi, ale możesz tego uniknąć.

Jakies myśli chodzą ci po głowie i to dotyczące kogos innego niż partnera. Wydaje ci się że jest to twoja absolutna tajemnica, a tymczasem jeszcze jeden twój nieopatrzny krok i może dojść do gwałtownego spięcia. Nie wyklućz nawet rozstania. Dziecko wydaje ci się jak nigdy pełne uroku.

Osoba wolna całkowicie poddała się urokom romantycznej przygody i cieszy ją terazniejszosc bez myśli o przyszłości.

Za łatwo podlegasz zmiennym nastrojom.

BLIŹNIAKI (Gemini)
22 05 21 06

Nadchodzący tydzień będzie sprzyjał wyjaśnieniu zawodowych spraw bieżących uporządkowaniu ich i podjęciu decyzji w zagadnieniach już rozszyfrowanych. Twoje ostateczne sądy dobrze byłoby z kims wcześniej skonsultować. Niewykluczone że jakas kwestia rozstrzygnięta tylko przez siebie samego stanie się powodem dyskusji ze zwierzchnikiem lub z gronem współpracowników. Nie wszyscy będą zadowoleni z takimi go rozwiązaniami. Może się stać że ulegniesz naciskom i zgodzisz się na wprowadzenie zmian. W każdym razie ta jedna historia nie da ci spokojnie pracować przez parę dni.

Nie uzależniaj partnera i wszystkich w rodzinie od siebie. Uważasz się za alfę i omegę. Nie zdajesz sobie sprawy jak wiele krzywdy innym i sobie wyrządzasz właśnie takim postępowaniem.

Ktos zastawił na ciebie sidła i uwiązł w nich. Ale myśliwy również wpadł w te same sidła, gdyż zauroczony tobą nie dostrzegł już niczego innego. Wszystko razem wygląda na wesele.

Nawet drobne niedomagania ze zdrowiem nie lekceważ i udaj się z tym do lekarza.

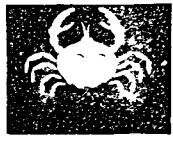
STRZELEC (Sagittarius)
23 11 21 12

Niewiele osób wie o twoich planach. Nadchodzący tydzień jest dobrym okresem aby podzielić się swoimi pomysłami z gronem przyjaciół. Właśnie jednego z nich mogą szczególnie zainteresować twoje zamierzenia i będzie chętny zainwestować w twoje pomysły. Z końcem tygodnia powinien ci przedstawić propozycję dającą szansę o jakiej marzyłeś. Ale nie podskakuj z radości do góry tylko najpierw pozatławaj sumiennie zawodowe sprawy za legie, których nazbierało się nie mało i które zostawione mogą stać się kule u nogi. Twoje potyknie się co krok, nie będzie cię chęć przyjaciela i współpracownika do dalszego prowadzenia interesu.

Poważnie potraktuj ostrzeżenie partnerem, przeżyjecie trochę za mieszania w domowe spowodowane jakimis wydarzeniami w dalszej rodzinie lub przeprowadzką. Zależy ci bardziej niż kiedykolwiek na właściwej edukacji dziecka, wiedząc jak wiele od tego zależy.

Osoba wolna zbyt szybko może przejść od znajomości do zażyłości.

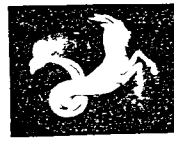
Nerwowe napięcie wywołują obawy aby nie powróciły zdrowotne niedomagania.

RAK (Cancer)
22 06 23 07

Prawdopodobnie twoja życiowa zawodowa pozycja ulegnie zmianie i przystosowanie się do niej nie przyjdzie ci tak łatwo. Jaka to będzie zmiana na korzyść czy nie trudno powie dzieć, gdyż wyniknie to z twojego postępowania. Będziesz musiał włożyć sporo wysiłku w wykonanie swych umiejętności. Jakas pozytywna rola odegra w tym wypadku jeden z twych przyjaciół, którego zdanie cieszy się uznaniem innych osób. Wygląda również na to iż w najbliższym czasie podejmiesz decyzje w sprawie sprzedaży lub kupna domu. Transakcję przeprowadz z maksymalną uwagą, gdyż możesz być wprowadzony w błąd jakas opinia.

Z partnerem zgadzacie się ale w najbliższym okresie może między wami dojść do różnicy zdań na temat jakiegoś przedmiotu, którego będziesz chciał się pozbyć. Dziecko zaczyna odnosić coraz większe sukcesy, które uważasz również za swoje, nie bez powodu.

Osoba wolna zaczyna coraz częściej myśleć o kims, kto do piero co pojawił się na twoim horoskopie.

KOZIOROŻEC (Capricorn)
22 12 20 01

Prawdopodobnie twój wkład pracy zostanie zauważony przez przełożonych i oprócz słów uznania doczekasz się jakiejś konkretnej gratyfikacji. Ale sama nie do magaj się niczego, gdyż nie jest to okres sprzyjający jakimkolwiek twoim żądanom. Także twoje rozmaite plany mogą natknąć się na trudności, nie do przewidzenia. W tym względzie pewną opozycję przyniesie dopiero koniec tygodnia. Zaczynasz zaniedbywać znajomości z wpływowymi osobami, nie przykładając do tego większego znaczenia. Później będziesz żałował tego kroku. W tym nie najlepszym dla ciebie okresie możesz jedynie bardziej zaufać losowi, szczęściu i małą sumkę po stawic na jakiejś loterii. Cos powinno się do ciebie usmiechnąć.

Partner nie przestał się interesować twoimi sprawami, ale w obecnej chwili zajmują go bardziej kłopotliwe zagadnienia jego rodziny lub zawodowego otoczenia. Trzeba to zrozumieć i przeczekać. Romantyczne uniesienia dziecka przeszły zimny pryzm. Nie komentuj niczego.

Osoba wolna już chyba spotkała kogos o artystycznych skłonnościach, który miłosiwnymi słowami znieca ci do ucha wznania.

LEW (Leo)
24 07 23 08

Od jakiegoś czasu nosisz się z pewnym pomysłem, którego realizacja wymaga większej gotówki. Chociaz posiadasz wystarczającą ilość to jednak lękasz się ostatecznego kroku. Twój pomysł nie daje stu procent pewności. Prawdopodobnie postąpisz zgodnie z radą otrzymaną od przyjaciela, zorientowanego dobrze w podobnych sprawach. W drugiej połowie tygodnia możesz mieć chęć na jeszcze jeden finansowy wydatek, tym razem dotyczący nabycia jakiejś drogocennej rzeczy. I znowu porada przyjaciela przechyla szalę twego wahania.

Partner jeszcze tego nie wyprosił, ale wkrótce zaproponuje ci do rozważenia możliwość zmiany miejsca zamieszkania. Obecna zaczyna mu się coraz mniej podobać. To samo dotyczy dziecka, które również dołączy swój głos do propozycji partnera.

Osoba wolna nie za bardzo wie jak pragnąć utrzymać pełną niezależność, równocześnie dostosować się do wielu wymagań tego kogoś wybranego przez serce.

Objawy zmęczenia dają znac o sobie. Więcej relaksu, fizycznego ruchu, snu.

WODNIK (Aquarius)
21 01 19 02

W sprawach jakiejś finansowej spółki w której jesteś albo którą zamierzasz założyć, postaraj się zbadać dokładnie wszystkie dane dotyczące drugiej strony, a możliwe do osiągnięcia przed końcem tygodnia. W przeciwnym wypadku będziesz sam ponosił całą odpowiedzialność. Prawdopodobnie czeka cię jakas podróż. Nie przynieś ona tak obiecujących rezultatów jakich się po niej spodziewasz. Kto wie czy nie za bierziesz się do dalszego kształcenia w swym kierunku. Z samym początkiem tygodnia raczej nie podejmuje znaczących decyzji.

Partner spieszy ci niejednokrotnie z pomocą i jest oparciem w twoich rodzinnych i zawodowych poczynaniach. Przyjemnie jest mieć takiego kogos przy boku. Dziecko zaczyna mieć swoje słodkie tajemnice.

W życie wolnej osoby już wszedł ktos silnie oddziałujący na ciebie, a w przyszłości mogący stać się twoją wyrocznią w wielu sprawach.

Nadal skłonności do przeprosinowania. Zmęczenie może być jeszcze większe niż w minionym okresie.

PANNA (Virgo)
24 08 23 09

W zbliżającym się okresie jeszcze więcej będzie zależeć od twoich organizacyjnych talentów. Szczególnie przelożeni będą liczyć na twoje nieograniczone możliwości w tym zakresie. Tymczasem ty masz tych spraw powyżej uszu i najchętniej zasyłbyś się w jakis kąt i zajął własnymi sprawami, które stale odkładałeś właśnie z tych powodów. Zawsze byles potrzebny przelożonym do załatwienia wielu spraw. Gdybyś w obecnej chwili domagał się podwyżki to masz szansę ją otrzymać i nawet awansować w zawodowej hierarchii. Tylko czy na to się zdobędziesz?

Z partnerem rozumiesz się doskonale i nie ma sprawy, którą byles nie omówił wspólnie. Dziecko zaczyna zaskakiwać cię tak niezwykle pomysłami, że wydają ci się tworem, zbyt wybujałym wyobraźni. Dłuższa przyjaźnielska rozmowa wyjaśniłaby wiele.

Osobie wolnej tak bardzo zależy na tym kims, że jesteś gotowy dośc znacznie zmienić swoje postępowanie i swoje inne poglądy.

Samopoczucie dobre. Zdrowie równe.

RYBY (Pisces)
20 02 20 03

W nadchodzącym okresie nie pozwól się ponieść emocjom i ni czego nie załatwiaj od ręki. Nie uważaj minionych, lecz niezakończonych spraw za mało ważne. Właśnie ktoras z nich oraz wic znaczne odkładanie może ci narobić sporo kłopotu i zamieszania. Twoje tłumaczenia zostaną przyjęte podejrzliwie przez przełożonych. Będziesz musiał dołożyć naprawdę wielkich staran, aby oczyszczyć atmosferę wokół siebie w miejscu pracy. W przypadku spółki nie dowierzaj wszystkiemu co mówi druga strona. Zachodzi podejrzenie że będzie starała się wprowadzić cię w błąd, dla jakis własnych ukrytych celów. Nie konieczne finansowych. Sprawa wymagac będzie dokładnego zbadania i rozeznania.

Partner jest coraz bardziej przedsiębiorczy w domowych i zawodowych sprawach, a ty zgadzasz z jego decyzjami. Dla dziecka jestes autorytetem.

Osoba wolna zauważyła że ktos wybrany przez twoje serce zaczyna dążyć do przypieczerwiania związku. Tez myślał o tym samym.

Cokolwiek zaniedbałes ze zdrowiem wymaga obecnie szybkiego i dokładnego leczenia.

Toronto**UWAGA, ARTYSTKI-PLASTYCZKI**

Federacja Polek w Kanadzie zaprasza **ARTYSTKI SZTUK PLASTYCZNYCH** do wystawienia swoich prac na wystawie zorganizowanej w czasie 4 dniowego Walnego Zjazdu F P w K. Obrady odbędą się w dniach od 7 do 10 października 1983 r w Domu S P K 206 Beverly Str.

Po informacje dzwonic
923-6447 lub 531-6117

**ALUMINUM SIDING—FASCIA—SOFFITS—EAVESTROUGHS
THERMAL WINDOWS—ALUMINUM
STORM DOORS & WINDOWS**

**TORONTO 1-723-2811
239-9544 W GANDERA OSHAWA**

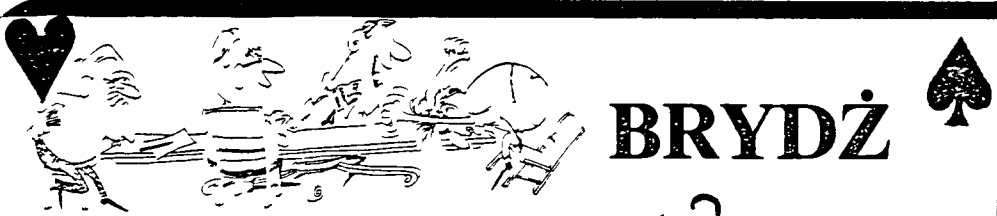
Wystawa rzeźby na Roncesvalles w Toronto, w Credit Union sw. Kazimierza, 220 Roncesvalles, w sobotę 18 września o godz. 19:00 zostanie otwarta **wystawa rzeźby w drzewie LESZKA CELUCHA** w niedzielę 19 września wystawa otwarta od godz. 15, w pozostałe dni tygodnia, do 25 września, od 17 do 19

IMIENINY

**29 C Michala, Michaliny, Rajata
30 P Hieronima, Honoriusza, Wery, Zofia
1 S Danuty, Heloty, Malwina, Ludwina, Remigusza
2 N Dionizego, Dionizja, Rustyka, Stanimira, Teofila
3 P Gerard, Helodora, Jozefy, Teresy
4 W Bratysława, Edwina, Franciszka, Manfreda, Rozalu
5 S Apolliniego, Fausta, Flawil, Igora, Marcelina**

PRACA
Potrzebny fachowiec do wyrobu wędlin w Ottawie
Zgłoszenia na adres Echo Tygodnia

Tamto sprzedam meble do jadalni
Tel 447 2588

BRYDŻ

CZY MUSIAŁEŚ LEZEĆ?

ODCINEK

42

ODPOWIEDZI NA PYTANIA EGZAMINACYJNE

- 60 - 2 pik - zaryżujące Partner musi spaszować Tylko w wyjątkowym wypadku partner podniesie do 3-ch jeśli posiada 18 PH a w pikach 2 z posrów najwyższych trzech honorów AKQ Patrz pytanie 82 W przykładzie nr 55 jeśli partner podniesie do 3-ch spaszujemy po całym nam do 7 PH
- 61 - 2 pik - zaryżujące jak w przykładzie nr 55
- 62 - 4 pik - trzeci zryżowanie ale realne przy 7 pik i longierze pik
- 63 - 3 - zaryżowanie i niskim licytować 2 BA ale longier karowy i dojście może być dodaje nam animuszu
- 64 - 4 pik - zaryżujące Partner powinien bezwzględnie spaszować jeśli podniesie nam spaszujemy
- 65 - 2 - nie wolno nam licytować 2 trefl gdyż to jest Stayman Jeśli zaryżujemy skonstruują aby obudzić licytację powiemy 2 trefl to jest kontrze o już nie jest Stayman
- 66 - 2 - zaryżujemy nam łącznie 24 - 26 PH ale longier karowy i dość dobre do niego Kroler pik powinien codać nar odwagi
- 67 - 2 - zaryżujemy 34 - 36 PH i przeciwnicy nie mogą mieć 2 Asy Partner nawet jeśli posiada 18 PH powinien spaszować Dlaczego? Nie daliśmy partnerowi możliwości zapytania o ilość asów gdyż zaryżujemy nam rozład zachęca do grania BA i może gdzieś być as zaryżując i nie uratujemy się przebitką Gdybyśmy mieli 4-arty i 18 PH zaliczilibyśmy nasz kolor z przeskokiem co jest świetnie do szlemika Patrz odcinek 39
- 68 - 2 AS - zaryżujemy 8 PH dla zastosowania Staymana, no i ten bład rozład zaryżujemy Oczwiscie ze t zw latawiec ryzykuje z turem 4 BA - jeśli partner ma 18 PH podciągnie do 3 BA Czasami to się zdarza czasami Dobrze jest w takiej sytuacji posiada sporo kart pośrednich
- 69 - 2 BA - pokazujemy 8 - 9 PH Patrz odcinek 33
- 70 - 3 pik - zaryżujemy 10 - 14 PH
- 71 - 4 kier - nie licytujemy Staymana gdy posiadamy 6-okart Jesteśmy za słabymi przeskoczyć na 3 kier i zapraszać do szlemika
- 72 - PAS - Otwarcie minimum bra kart pośrednich Latawiec podnosi do 3 BA i zryw może się uda bo partner ma wprawdzie tylko 8 - 9 PH ale może nam potrzebne nam karty pośrednie
- 73 - 3 BA - jak w pytaniu nr 67 mamy minimum ale tym razem sami mamy kilka kart pośrednich
- 74 - 3 BA - Mamy łącznie 26 lub 27 PH

NA JUBILEUSZ

Wszelkie jubileusze muszą być podparte statystyką Dlatego nim wszyscy dokoła złożymy życzenia pomysłności klice (o, pardon - miało być kolektywowi) redakcyjnej musimy zapoznać się z pewnymi liczbami Otoż 52 numery "Echa Tygodnia" to ogromnie dużo Mnożąc to przez 6 arkuszy otrzymamy 312 i gdyby dodać jeszcze dwa to uzyskamy iloczyn magicznej liczby "pi" przez 100 Jezeli zaś do liczby arkuszy dodac lata Naczelnego i pomnozyc to przez adres redakcji, to otrzyma się ni mniej ni więcej tylko datę Bitwy pod Grunwaldem Gdyby użyć arkuszy całego rocznika "Echa", wspomniane wyżej 312 sztuk, to wystarczyłoby, żeby przykryć tą płachtą sporą część Kongresu, a jeszcze starczyłoby na zapakowanie profesora Bromke i wysłanie go do Polski

Gdyby wszystkie litery użyte do wydrukowania rocznika nanizac na nitkę to powstałby lancuszek koralikow długości równej odległości Ziemi od Księżyca podzielonej przez obwód Farmusowej

Nie wszyscy zdają sobie sprawę jaki wpływ na życie współczesnego świata wywiera nasz tygodnik Wystarczyło żeby ukazało się siedem numerów, a nie wytrzymał tego władcyka Rosji i musiała nastąpić zmiana na Kremlu Nie chcę się chwalić, ale tak na prawdę to Brezniev umarł z zalu, gdy zorientował się ze odmówił współpracy z "Prawdą" decydując się na "Echo" Spowodowało to dalekie reperkusje jak na przykład odwołanie Ambasadora PRL z Kanady

Nie bez wpływu też byliśmy na wydarzenia na Bliskim Wschodzie Jak donosi nasz korespondent z Tel Awiwu rezygnacja Begina ma scisty związek z naszym jubileuszem Nie można zaprzeczyć wkładu "Echa Tygodnia" w kształtowanie wydarzeń politycznych w Kanadzie I tak Partia Konserwatywna nie potrafiła skonsolidować się Dopiero ukazanie się E T przyspieszyło ten proces i oto mamy lidera Proszę zwrócić uwagę jak w ciągu ostatniego roku spadła inflacja - to zasługa naszych autorów specjalizujących się w problematyce ekonomicznej Im też należy prawdopodobnie zawdzięczać polepszenie się sytuacji na rynku pracy

Az wreszcie last but not least Papież wyraził chęć odwiedzenia Kanady dopiero po zapewnieniu rządu kanadyjskiego, że zostanie do przeczytania na miejscu najswieższy numer "Echa"

A wszystko to stało się dzięki temu, że rok temu grupa ludzi z Toronto postanowiła wykorzystać fakt ukazywania się moich felietonów i założyć w tym celu specjalną gazetę Na której od czasu do czasu może się wypowiedzieć

Wasz skromny ŁUBUDU

Szczęść im Boże za to w ciągu następnego, niebanalnego 1984 r

PRAGNIESZ STAC SIĘ WŁASCIELEM DOMU, DOMKU LETNISKOWEGO? STAN SIĘ NIM PRZY POMOCY NAJWIĘKSZEJ NA ŚWIECIE PARAFIALNEJ

CREDIT UNION SW STANISŁAWA I SW KAZIMIERZA KTORA OFERUJE NA POWYZSZE CELE TRZY TYPY HIPOTEK,

O ZMIENNYM OPROCENTOWANIU _____ 11%
ZAMKNIĘTE _____ 11%
OTWARTE _____ 12%

WSZYSTKIE UBEZPIECZONE NA ZYCIE DO SUMY \$ 30 000 00

CREDIT UNION SW STANISŁAWA I SW KAZIMIERZA

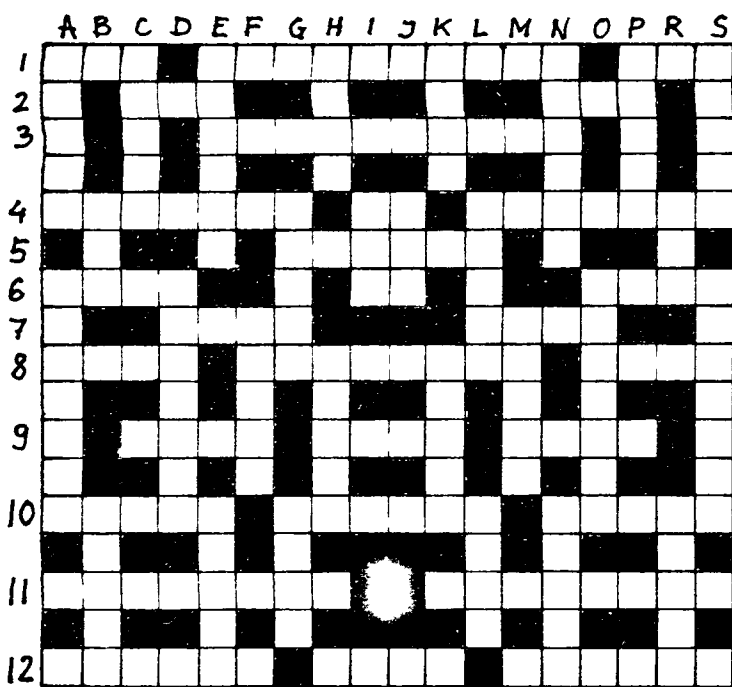
220 Roncesvalles Ave tel 537 2181 2987 Bloor Str W tel 236-1225 12 Denison Ave tel 863 0996

ZAWIADOMIENIE

Credit Union sw Stanisława i sw Kazimierza informuje wszystkich korzystających z jej usług, że w odpowiedzi na zażalenie klientow, od 12 września 83 r, główne biuro przy Roncesvalles 220, będzie otwarte od godz 10 rano do 8 wieczorem codziennie z wyjątkiem soboty, której godziny urzędowania pozostają bez zmian (9 00 - 1 00) Również godziny pracy pozostałych biur, (Denison i Bloor), nie uległy zmianie

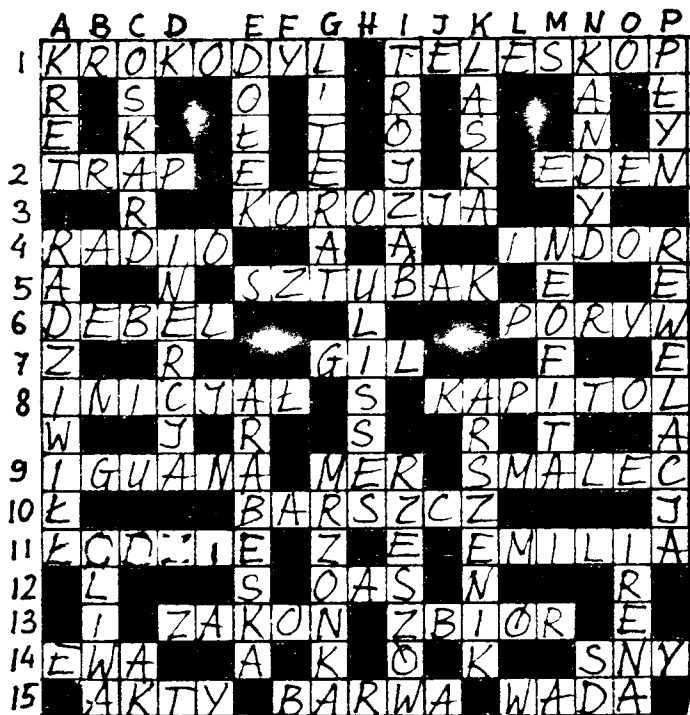
ZARZĄD

krzyżówka nr 50

49

- Pozomo**
- 1-A rzeka we Włoszech
 - 1-E słodki z dziurką
 - 1-P np azot
 - 2-C organizacja międzynarodowa
 - 2-N trunek z Jamajki
 - 3-E recytacja
 - 4-A dawniej robotnik rolny, nie gospodarz
 - 4-I symbol chemiczny radu
 - 4-L waluta grecka
 - 5-G utwor liryczny
 - 6-A sterta siana lub zboża
 - 6-I symbol chemiczny sodu
 - 6-O ryba słodkowodna
 - 7-D letni przysmak
 - 7-L miasto w Rosji słynne z produkcji samowarów
 - 8-A język Pakistanu
 - 8-F alzacki lub podhalanski
 - 8-O wiesniak w Ameryce Łacinskiej
 - 9-C rodzaj opału
 - 9-H jarmarczna buda
 - 9-M kamień szlachetny
 - 10-A belka do wywazania wrot
 - 10-G ptak i klasa zagłówek
 - 10-N przedstawienie Madonny z ciałem Jezusa
 - 11-A kraj w Europie
 - 11-K bohater Insurekcji Warszawskiej
 - 12-A główna część statku
 - 12-H Tygodnia
 - 12-M lek na doległosci gastryczne
- Pionowo**
- 1-A zasieg wysokości
 - 1-C robotnik portowy
 - 1-E podnosi estetykę wnętrza, stroju etc
 - 1-H sala reprezentacyjna na uczelni
 - 1-K kon rasy wschodniej
 - 1-N nie kazdy mężczyzna potrafi zawiązać
 - 1-P budynek
 - 1-S czarno-białe zwierzę
 - 4-B piłka za linią boiska
 - 4-G formacja specjalna w AK
 - 4-I rzeka w RFN
 - 4-J tytuł u wschodnich mahometan (dawniej oficerski w Turcji)

- 4-L autor "Boskiej komedii"
- 4-R dawniej epidemia
- 6-A studiuje
- 6-D cukier gronowy, skrobiowy
- 6-O objął władzę w Egipcie po upadku faraona Ikhnatona
- 6-S Wg mitu otworzyła puszkę, z której wypłynęły gady
- 7-F popularna ryba morska
- 7-M wrzątek

- 8-H postument
- 8-K wierzchowiec
- 10-B główna tętnica
- 10-E strus argentyński
- 10-G np inwentaryzacja
- 10-L święty byk starożytnych Egipcjan
- 10-N prasowane faldy
- 10-R ptak z wielkim dziobem

STRONA BOLKA i LOLKA

Redaguje
**LESZEK
MECH**

“POLONIA REVIEW”

POLSKI PROGRAM TELEWIZYJNY
NADAWANY W DZIELNICY
PARKDALE I ETOBICOKE
WTORKI GODZINA 7 30 wieczorem
SRODY GODZINA 11 30 rano
PIATKI GODZINA 7 30 wieczorem
Przynosi aktualne wiadomości z Polski i z życia Polonu
Kanadyjskiej “Polonia Review” jest niezależnym
polskim programem niepodległościowym

“Pani Jadwiga”

Polski program radiowy
ze stacji CHWO 1250 w Oakville
od godziny 1 do 2 w każdą sobotę
Reklamy i ogłoszenia handlowe
oraz wszelkie komunikaty
przyjmuje się telefonicznie - 691-8789

Echo Ojczyzny

codzienny polski program radiowy
nadawany od godziny 11 05
od poniedziałku do piątku włącznie
ze stacji CHIN FM 100.7
tel. 531-9991
Prowadzi Karola Kęsik.
Muzyka,
wiadomości z Polski, z Kanady i ze świata, komentarze
Przyjmujemy reklamy i ogłoszenia handlowe
i wszelkie komunikaty

TRZY RAZY W TYGODNIU

PROGRAM RADIOWY POLONEZ

W PIĄTKI 9:00-10:00 1250 AM
w soboty 3:30-4:30 1250 AM CHWO
W NIEDZIELE 10:30-11:30 a.m. 1190 AM CJMR

ADRES REDAKCJI POLONEZA
2120 BLOOR ST W
MAREK J GOLDYN TORONTO, ONT M6S 1M8
PRODUCENT TEL (416) 762-7401

“RADIO VICTORIA”

od 10:30 a.m. do 11:00 a.m.

w NIEDZIELE
na stacji WHLD 1230 AM.

ARNOLD PENK

PRZEDSTAWICIEL ADDISON ON BAY LIMITED

PONTIAC, BUICK, CADILLAC
Szeroki wybór nowych i używanych samochodów. Używane samochody mają do nabycia roczną gwarancję na (Parts & Labour)

GENERAL MOTORS
pożyczka na samochód
Specjalizuję się w otrzymaniu
pożyczki na samochód
dla nowo przybyłych
Minimalna wpłata
Niskie miesięczne spłaty
Po kupno zgłaszajcie
się do naszego polskiego przedstawiciela.

Specjalne ceny dla Rodaków oferuje tylko
ARNOLD PENK
(Wyróżniony przez GM jako „Senior master salesman”).
PO WSZELKIE INFORMACJE NA TEMAT SAMOCHODÓW
LUB UBEZPIECZEN PROSZĘ DZWONIĆ 964-3211 LUB DO
DOMU W KAŻDYCH GODZINACH 731-0757 ZOSTAWIAJĄC
NAZWISKO I NUMER TELEFONU
832 BAY ST., TORONTO (przy College St.)

UWAGA!
Kolosalna wyprzedaż modeli 83
Ogromne zniżki!

KANGUR — DZIWAŁ

Od wielu lat kangury
noszą torby ze skóry
Do czego taka torba kangurowi służy?
Czy do podróży,
czy do noszenia drobniaków przeroznych,
czy może to kaprys mody?
Nie, to po prostu kotyska dla kangurkow
młodych

I gdy na innych kontynentach
w tym celu służą gniazda albo łozka,
w Australii kangurze niemowlęta
leżą w torbach niczym w pieluszkach

Ale ostatnio w tym dalekim kraju
pojawił się kangur dziwak,
który nosi torbę ze skaju
czyli ze sztucznego tworzywa
I co najbardziej irytuje mamę,
torbę ma zapinaną na błyskawiczny zamek

Wiadomo do czego służą
skorzone torby kangurkom,
lecz ten w torbie ze skaju nie nosi kangurzątk
tylko budzik z automatyczną sygnaturką
i - nie do wiary! -
przeciwsłoneczne okulary

Tata kangur tylko kręci głowę
- Skąd ten pomysł z torbą plazową?
Dlaczego nie bierzesz przykładu
z pra-pra-pra-pra pradziadów?
Jeżeli dalej tak pojedzie
to nie chcę wrożyć zle ci,
będziesz podobnie jak ludzie
na rękę nosił dzieci!

Kangur-syn odpowiada na to
- Tato,
fakt, że przez wiele tysięcy lat
kangury w torbach chowały dzieci,
wcale nie świadczy, że tak wciąż być musi
Dzis od torby lepszy inkubator,
który przejął rolę mamusi
I dlatego pociech moje
będzie nianczył mechaniczny kojec

Ojciec mruknął
- Czuję przez skórę,
albo mój syn jest genialnym kangurem,
albo dziwakiem największym pod słońcem,
które w Australii szczególnie gorące

Kangur-tata z kangurem-mamą postanowili
zgodnie
odczekać dwadzieścia cztery tygodnie
Przez ten okres na antypodach,
albo syn wroci do starych zwyczajów,
albo wśród kangurów zapanuje moda
na torby ze skaju

A na modę, choćby miała wady,
nikt jeszcze nie znalazł rady

BĄDZ ŻABĄ, PTAKIEM
LUB DRZEWEM
czyli
JOGA DLA DZIECI

Kto przeczytał “Stronę Bolka i Lolka” w “Echu Tygodnia” z dnia 1 września 1983 roku ten dowiedział się o ćwiczeniach dla dzieci opracowanych w formie zabawy przez panią Rachele Carr i opublikowanych w książce pod tytułem “Bądź żabą, ptakiem lub drzewem” Na dzisiejszej stronie zamieszczam dla was zabawę-ćwiczenie nazwane

Dzieci zazdroszą ptakom
pośród chmurki fruwanie,
A któż wam, przyjaciele,
w domu latać zabrania?

To nawet bardzo proste
w zabawie udawać ptaka,
do tyłu wyciągnąć ręce
i na paluszkach skakac

Własnie dla Was, dla dzieci,
proponuję mam taką
To samo robcie sami,
a nie zazdroście ptakom

W poniedziałek Agata
może jak wróbel latać

Katarzyna we wtorek
niech udaje sikorki

W środę dla Januszka
przykładem jemioluszka

W czwartek przez krótką chwilę
Jacek niech będzie gilem

W piątek może Agnieszka
czuć się jak mewa-smieszka

W sobotę dla Pawełka
piękna rola szczygiełka

Niedziela ta dla dzieci
niech normalnie przeleci

PTAK

PTAK jest zabawą-ćwiczeniem
wyrabiającym zmysł równowagi i
postawę ciała Wzmacnia stopy i
kostki nóg Z rękami do tyłu i na
paluszkach przebiegamy (“prze-
latujemy”) z kąta w kąt pokoju
Czasami na chwilę zatrzymujemy
się i stojąc na paluszkach poru-
szamy dłońmi rąk Chociaż cwi-
czenie jest łatwe, ale nie powinno
trwać dłużej niż dwie-trzy minu-
ty Natomiast może być często
powtarzane każdego dnia

PAMPALINI I KONDOR

- Zaczekam na ptaszka w jego
własnym domu - domyślał i wylądował na kamiennej polce

Gniazdo tylko z wysokości wydawało się puste Siedziały w nim dwa nieopierzone niskłeta, które na widok myśliwego z krzykiem wyciągnęły szyje i szeroko otworzyły dzioby

- Nic innego tylko biorą mnie za wujka i domagają się poczęstunku - mruknął Pampalini

Z kieszeni bluzy wyjął tabliczkę czekolady Po kawałku wtykał w otwarte dzioby Ostatni chciał włożyć sobie do ust, ale niskłeta podniosły tak wielki wrzask, że myśliwy musiał i tę resztę im oddać

- A teraz zabieram was, łobuzy, na malutki spacerek

Piskłeta nawet nie protestowa-

ły Zadowolony Pampalini zawiązał worek i w tym momencie ujrzał kondora-mamę Nadlatywała wolno, lecz była coraz bliżej, wreszcie usiadła na krawędzi gniazda naprzeciw myśliwego Zobaczyła puste gniazdo i groźnie popatrzyła na Pampalinięgo

- Bardzo przepraszam, ale ja tylko zartowałem - wyjął myśliwy

Szybko wyjął z worka jedno z piskląt i włożył do gniazda Kondor-mama zaskrzeczała gniewnie

- Rozumiem - pospiesznie rzekł Pampalini i drugie pisklę znalazło się obok pierwszego

- Ptak nastroszył piora Przeznaczony myśliwy podniósł dwa palce w górę i wykrztusił szepcetem

- Przysięgam, że były tylko dwa

- Piskłeta milczące do tej pory nagle zaczęły wrzeszczeć i prob-

wały nawet dziobać Pampalinięgo Myśliwy nie czekał dłużej Odbił się od skały i przemknął nad zaskoczonym kondorem W chwilę później usłyszał za sobą szum skrzydeł

- Kto tu na kogo poluje - westchnął

Lecąc zakosami unikał nieustannych ataków kondora Dopiero w dolinie nad obozowiskiem olbrzymi ptak zrezygnował z pogoni Pampalini szczęśliwie wylądował przed namiotem Patrząc za odlatującym kondorem pokiwiał głową

- O mamma-mia, nastąpiła całkowita zmiana rol Najpierw ja zamierzałem schwytać kondora Potem kondor chciał schwytać mnie W rezultacie nikt nikogo nie schwytał Wprawdzie mogłoby być jeszcze raz spróbować, ale Pampalini nie lubi się powtarzać

Koniec

SPORT SPORT

PUCHARY PUCHARY PUCHARY

P UCHAROWY serial z udziałem trzech polskich drużyn rozpoczął się w środę w Białymstoku. Niestety Widzew nie zagrał tak, jak tego oczekiwaliśmy. Nie było widac tej zażytności ogromnej pasji walki, jaką podziwialiśmy choćby w pamiętnych nie tak dawnych przeciecz. meczach z Liverpoolem. W pierwszej połowie zdecydowana przewagę miał Widzew, ale nie potrafił wykorzystać kilku doskonałych sytuacji. A w koncowce twardo grający Szwedzi stworzyli duże zagrożenie pod bramką Jozefa Młynarczyka, który — na szczęście — był w świetnej formie.

Remis 0-0 nie jest sukcesem Widzewa, ale Szwedzi też nie pokazali niczego rewelacyjnego. Wydaje się, że w rewanżowym meczu lodzian stać na zwycięstwo. Pod jednym warunkiem — muszą zagrać o klasę lepiej niż w Białymstoku. Znacznie poprawiły się nastroje kibiców po drugim meczu, rozegranym w Poznaniu, gdzie mistrz Polski Lech Poznań pokonał mistrza Hiszpanii Athletic Bilbao 2-0. Wspaniały to sukces, a mogło być jeszcze lepiej! To wcale nie przesada, bo przeciecz w drugiej połowie poznaniacy mieli kilka wręcz wysmienitych okazji! Bramki zdobyli ze znac-

nie trudniejszych pozycji, tych łatwiejszych nie potrafili wykorzystać. Bądźmy jednak dobrej myśli. Ostatecznie dwubramkową zaliczka ma swoją wymowę. Stworzyła Lechowi całkiem niezłą podstawę wyjściową do decydującej walki o awans w najcenniejszym z Pucharów, w którym startują sami mistrzowie. Póznym wieczorem w Turynie w Pucharze Zdobywców Pucharów Lechia Gdańsk zmierzyła się z Juventusem. Dzielnie sobie porzynała w pierwszych minutach, ale Juventus był lepszy. Znacznie lepszy.

PUCHAR UEFA

Widzew Łódź — Elfsborg Boras	0 0	Bryne (Norwegia) — Anderlecht	0 3 (0 1)
Vestmannaeyjar — Carl Zeiss Jena	0 0	Nottingham — Vorwärts Frankfurt	2 0 (1 0)
Rabat Ajax — Inter Bratysława	0 10 (0 5)	Celtic Glasgow — AGF Aarhus	1 0 (0 0)
Sparta Praga — Real Madryt	3 2 (2 1)	Dynamo Kijow — Laval	0 0
FC Zurich — Royal Antwerp FC	1 4 (1 2)	Werder Brema — Molmoe FF	1 1 (0 0)
Sparta Rotterdam — Coleraine	4 0 (2,0)	Drogheda (Eire) — Tottenham	0 6 (0 3)
Banik Ostrawa — B 1903 Kopenhaga	5 0 (3 0)	St Mirren — Feyenoord	0 1 (0 1)
Aris Bonnewag — Austria Wiedeń	0 5 (0 2)	Bordeaux — Lokomotive Lpsk	2 3 (0 1)
Sevilla FC — Sporting Lizbona	1 1 (1 0)	Radnicki Nisz — St Gallen	3 0 (2 0)
PSV Eindhoven — Ferencvaros	4 2 (2 0)	Anorthosis (Cypr) — Bayern Monach	0 1 (0 1)
Kaiserslautern — Watford FC	3 1 (1-1)	Sport Studentes — Sturm Graz	1 2 (0 1)
Verona — Crvena Zvezda Belgrad	1 0 (1 0)	Lok Plovdniw — PAOK Salonik	1 2 (0 1)
Athletico Madryt — FC Groningen	2 1 (0 0)	VfB Stuttgart — Iewski Sofia	1 1 (0 0)
Larissa — Honved Budapeszt	2 0 (1 0)	Un, Craiova — Hajduk Split	1 0 (0 0)
Spartak Moskwa — HJK Helsinki	2 0 (1 0)	Trabzonspor — Inter Mediolan	1 0 (0 0)
La Gantoise — RC Lens	1 1 (1 0)	Vitoria Gu maraes — Aston Villa	1 0 (0 0)

PUCHAR EUROPY

Lech Poznan — Athletic Bilbao	2 0 (2 0)
AS Roma — IFK Goeteborg	3 0 (0 0)
Athlone Town — Standard Liege	2 3 (1 2)
Ajax Amsterdam — Olympikos P...	0 0
Fenerbahce — Bohemians Praga	0 1 (0 0)
Rapid Wieden — FC Nantes	3 0 (2 0)
CSKA Sofia — Omonia Nikozja	3 0 (0 0)
Odense BK — FC Liverpool	0 1 (0 1)
Benfica Lizbona — FAC Linfield	3 0 (0 0)
Dynamo Berlin — Jeunesse Esch	4 1 (2 1)
Parizan Belgrad — Viking Stavanger	5 1 (3 1)
Kubyski L... — Dinamo Bukareszt	0 1 (0 0)
Hamrun (Malta) — Dundee Utd	0 3 (0 2)
Dynamo Minsk — Grasshoppers	1 0 (1 0)
Raba Gyoeer — Vikingur Reykjavik	2 1 (2 1)
Hamburger SV — awans bez gry (wolny los)	

PUCHAR ZDOBYWCÓW PUCHARÓW

Juventus Turyn — Lechia Gdansk	7 0 (4 0)
FC Akranes — FC Aberdeen	1 2 (1 1)
SSW Innsbruck — FC Koeln	1 0 (0 0)
FC Magdeburg — CF Barcelona	1 5 (0 2)
Paralimni Famagusta — Beveren	2 4 (1 2)
Dynamo Zagrzeb — FC Porto	2 1 (1 0)
Mersin (Turcja) — Spartak Warna	0 0
Manchester Utd. — Dukla Praga	1 1 (0 0)
Servette — Avenir Beggen	4 0 (1 0)
Nijmegen — Brann Bergen	1 1 (1 0)
Valetta FC — Glasgow Rangers	0 8 (0 6)
AEK Ateny — Ujpest Dozsa	2 0 (0 0)
Sligo Rovers — Haka Valkeakoski	0 1 (0 1)
Nykoebing — Szachtior Donieck	1 5 (0 3)
Hammarby IF — Nentora Tirana	4 0 (2 0)
Glentoran FC — Paris St. German	1 2 (0 0)

JESZCZE O KOLARSTWIE

Nareszcie dotarł do nas pełny serwis informacyjny z mistrzostw świata w kolarstwie szosowym w których, jak już podawaliśmy, brązowy medal zdobył polski kolarz Andrzej Serediuk. Polacy od początku pojechali bardzo ofensywnie. Na pierwszej z 12 morderczych rund do boju ruszył mistrz Polski Andrzej Jaskuła. Prowadzi samotnie przez 10 km, ale słabnie i peleton go wchłania, ale już na drugim okrążeniu wysuwa się na czoło Tadeusz Krawczyk 150 m za nim również samotnie jedzie Andrzej Serediuk. Za chwilę do Krawczyka dołącza Henryk Santysiak. Same polskie akcenty! Jak dawniej, jak w Barcelonie 1973, kiedy to na zmianę ukazywały się na tablicach nazwiska Ryszarda Szurkowskiego, Stanisława Szozdy i Wojciecha Matusiaka.

Na 7 okrążeniu zaczęło się "naprawdę". Uciekło 16 zawodników - wśród nich czterech z NRD trzech Sowieci oraz Serediuk, Mierzejewski i Korycki. Po dziewięciu okrążeniach od prowadzącej szesnastki odrywa się czwórka kolarzy Barth, NRD, Suun, Sowieci, Hilde, RFN i Zmboden Szwajcarii. Po kilkunastu sekundach doskakuje do nich niezmordowany Korycki. Wydaje się, że to spośród nich wyłoni się mistrz świata, ale na dziesiątym okrążeniu przycisnęli mocno Raab, Drogan i Woronin, połączyli dwie prowadzące grupy i sami spróbowali ucieczki, ale po paru kilometrach znów jechali wszyscy razem z tym, że osłabił Korycki i przestał się liczyć. Na chwilę pokazał się na czele Włoch Tulio Cortinovits, a kiedy już do mety było blisko na czoło wysunął się

Szwedzi bezkonkurencyjni

BRIDGETOWN Zwycięzcą czwartego Pucharu Świata tenisistów stołowych został mistrz Europy Mikael Appelgren (Szwecja). W finale Appelgren pokonał Jana-Ove Waldnera (Szwecja) 21 14 15 21 21 12 21 17.

W pozostałych meczach o poszczególne lokaty padły wyniki: Kim Ki Taek (Korea Płd) — Park Lee Hee (Korea Płd) 21 15 21 19; Jiang Jia Liang (ChRL) — Cai Zhen Hua (ChRL) 23 21 21 19; Eric Boggan (USA) — Dragutan Szurbek (Jugosławia) 21 23 21 18 21 15; Istvan Jonyer (Węgry) — Carl Preen (Anglia) 20 22 21 17 21 18; Erik Lindh (Szwecja) — Zoran Kalinic (Jugosławia) 21 16 17 21 21 16.

Klasyfikacja: 1 Appelgren 2 Waldner 3 Lindh 4 Kalinic 5 Jonyer 6 Preen 7 Boggan 8 Szurbek 9 Cai 10 Jiang 11 Kim 12 Park 13 Sundav Eboh (Nigeria) 14 Paul Pinkewich (Australia) 15 Maric Alvarez (Dominikana) 16 Robert Earl (Barbados).

Szwajcar Ruettmann, tuż za nim Raab, a gdy odległość między nimi a pozostałą czternastką wynosiła 150 m do pogoni zerwał się samotnie Andrzej Serediuk. W

Ciąg dalszy na str 24

Ogłoszenia

U W A G A

Polonia w Toronto i okolicy
POLISH ALLIANCE (TORONTO)
CREDIT UNION LTD.
2150 BLOOR ST. W.
(Wejście od wschodniej części budynku)
TEL 762-9523

Konta depozytowe .. 7 % rocznie
Specjalne konta depozytowe 6 1/4 % rocznie
(minimalny depozyt \$5000 oprocentowany na każdy dzień depozytu)
3-miesięczne certyfikaty .. 8 % rocznie
6-miesięczne certyfikaty .. 8 1/2 % rocznie
1-letnie certyfikaty 9 1/2 % rocznie
3-letnie certyfikaty 10 % rocznie
3-letnie certyfikaty

Non-redeemable ... 11 1/2 % rocznie
RRSP i RHOSP 9 1/2 % rocznie
Pożyczki personalne 14 1/2 % rocznie
Hipoteki 13 1/2 % rocznie

BEZPŁATNE PERSONALNE KONTA CZEKOWE
CODZIENNIE od 12 do 2.30 po poł i od 7.30 do 9 wiecz.
WTORKI tylko od 12 do 2.30 po poł. oraz SOBOTY od 10 do 12.30
Członkostwo w jakiegokolwiek organizacji polonijnej nie jest warunkiem członkostwa w naszej Credit Union

HENRY CARTAGE and MOVING
Właściciel HENRYK PODSIEDLIK
Wszelkie przewozy towaru i przeprowadzki
Usługi ubezpieczone
Tel 278-4480

THUNDER BAY PACZKI DO POLSKI

MORSKIE \$ 1 80
LOTNICZE \$ 4 15

The Right Fit 126 N May Street
Tel 622-2571

MATRYMONIALNE
Lekarz z Polski kawaler lat 34, chciałby znaleźć dobrą żonę i pomoc w trudnych początkach nowego życia w Kanadzie proszę pisać Dr Andrzej Sowinski Długa 34, 34-400 Nowy Targ, Poland

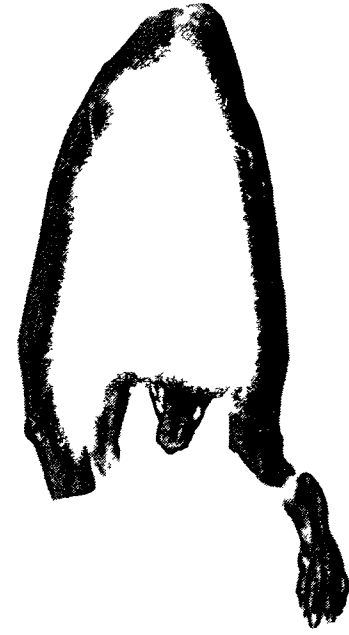
Jesli masz problemy z wrzodami, nadkwasotą żołądka lub niestrawnością, oraz wszelkimi ropieniami ran ciętych lub wyrzutami na skórze mozesz uzyskać poradę, dzwoniąc na numer telefonu w Toronto 654-1203
Proszę Annę 50-62

Dwie Polki sympatyczne 41 letnie blondynki poznają w celu matrymonialnym Panow w odpowiednim wieku proszę pisać Barbara Bartek 02-642 Warszawa, Maklakiewicza 15 m 62 Poland

PRACA
Poszukuję perkusisty z instrumentem, do współpracy Hamilton tel 547-3098

AGATA FUR
Futra, kapelusze, nowe i okazjne Renowacje, czyszczenie Wysylam do Polski Wl Halina KOZŁOWSKI 366 Mayor Str suite 414 Montreal Tel (514) 845-0508

Masz mało gotowki
A MARZYSZ O KUPNIE DOMU
ZADZWON NA NUMER 622-9533
BOHDAN STARUSZKIEWICZ w X DE LIMA REALTY

pokaze ci, ze jest to MOŻLIWE!

